

ئىنجىلى لۇقا

بە زمانى كوردى

شىۋەى سۇرانى

Free gift

ئىنجىل

ئىنجىل ووشەيەكى يۇنانىيە، بە واتاي مزگىنى، ياخود
هەوالى خوش، ئەم ناوەى لى نرا بەپىتى ئەو مزگىنىيەى كە
درا بۆ لە دايك بوونى عيسا ئەمەش لەم ئىنجىلەدا
بەدى ئەكرى. ئىنجىل برىتيە لە ووشەى يەزدان، ئەوەى
هەل بژىراوانى خۆى نووسىويانەتەو بەھۆى كارتى كەردنى
رۆخى رەوانەو. چوار كەسى پىرۆز ھەستان بە نووسىنە
وەى، ئىنجىلەكان، بەناوى ئىنجىلى مەتا، مەرقۇس، لۇقا،
يۇحەننا. ھەندى كەس وا بىرئەكەنەو كەوا جياوازی ھەيە
لە نىوان ئەم چوار ئىنجىلەدا، بەلام لە راستيا ووشەى
يەزدان ھەر يەكە. گەر لە شتوہى نووسىنيانا جياوازیە
كيان ھەبى، لە ناوەرۆك و جەوھەرا ھىچ جياوازیەكيان
نە. وا ئىنجىلى لۇقا ئەخەينە بەردەستان، بە ھىواى
وەرگىترانى ئەوانى كەش لە داھاتوويەكى نزيكدا.

ئىنجىل بانگەوازی خوشى و خوشەويستى و بەزەيى و
رزگار بوون و ژيانى ھەتاھەتايى تيايە بۆ ھەموو يەككە
ئىنجىل نووسراوہ و وەرگىترراوہ بە زمانىكى سادە و
ساكار بۆ ئەوہى ھەموو چينەكانى كۆمەل لىتى تىبگەن و
واتاي بزانن.

بهشی یه کهم

کاتی زۆر کهس، ههستان به نووسینی ئەو رووداوانە ی
لای ئیمه رووی دا بوو، ٢ به پیتی ئەوەی که به دهستان
گهیشتبوو، لهوانە ی له سه ره تاوه بینەری رووداوه کان بوون و
له دوايشدا بوونه نوکەری ووشە ی یەزدان . ٣ گه وره م -
ساوفیلۆس - دوا ی ئەوەی که هه موو شتیکم به ووردی له
سه ره تاي باسه که وه پشکنی، وام به باش زانی که به پیک و
پیتی بۆتی بنووسم . ٤ تاوه ک به ته واوی بۆت ده رکه ویت،
راستی ئەو باسه ی که پیت گهیشتووه .

٥ له سه رده می - هیرۆدس - پاشای ناوچه ی یه هو دیا ،
قه شه یه ک هه بوو ناوی - زه که ریا - بوو، له کۆمه له ی -
ئه بیا - ژنه که شی ناوی - ئه لیا سابات - بوو، له نه وه ی
هارون . ٦ هه ردووکیان به رامبه ر به یەزدان بی گونا ه
بوون . پهیره ی ئامۆژگاری و یاسای یەزدانیان ئەکرد
به پاکی . ٧ منالیا ن نه بوو، چونکه - ئه لیا سابات نه زۆک
بوو، هه ردووکیشیان زۆر چوو بوون به سالا .

٨ له کاتیگا - زه که ریا - له نۆره ی کۆمه له که ی خویدا ،
کاروباری قه شایه تی جی به جی ئەکرد ٩ نۆره ی هات که
بجیته ناو په رستگای یەزدانه وه و بخورد بسوتنی .

۱. له کاتې سووتانی بخورده که دا، خه لکی له دهره وه
 هه موو نویژیان ئەکرد. ۱۱ له لای راستی شوینی-
 سووتانی بخورده که وه فریشته یه که دهرکه وت، ۱۲ کاتې
 زه که ریا ئەمه ی بینی، تیک چوو، ترسی لی نیشیت ،
 ۱۳ فریشته که پیتی ووت: ئەی زه که ریا مه ترسه چونکه
 داواکاریه که ت بیسترا، ژنه که ت ئەلیا سابات له تو کورپکی
 ئەبیت و ناوی ئەنیت یۆحه ننا، ۱۴ خوشی و شادی
 ئەبنیت و که سانیک ی زۆر به له دایک بوونه که ی دل خوش
 ئەبن. ۱۵ بهرامبر یه زدان زۆر مه زن ئەبیت. بابەتی
 سهرخوشی ناخواته وه و له سکی دایکیا لهشی پر ئەبیت
 له رۆحی یه زدان. ۱۶ که سانیک ی زۆر له خیلای
 ئیسرائیل بو یه زدان ئەگه رینیته وه، ۱۷ به رۆح و توا-
 نای نیراوی یه زدان- ئەلیا سه وه- پيش مه سیحی چاوه-
 ری کراو ئەکه ویت، تا وه که منالان ههروه که باوکان بخاته وه
 سه ر ریتی یه زدان و یاخی بووان بگه رینیته وه بو بیری
 راستی و گهل ئاماده کات بو پیشوازی کردنی مه سیح .
 ۱۸ زه که ریا به فریشته که ی ووت: به چیا ئەمه بنزانم،
 چونکه من پیاویکی به ته مه نم و ژنه که شم چوو به سالا ؟

۱۹ فریشته که وه لامي دایه وه : من ئه و جو برائیلهم که له
 باره گای یهزدانا رائه وه ستم، نیراوم بوئه وه ی له گه لـت
 بدویم و مزده ی ئه مه ت پی به م ۲۰ جائه وه تا تو توانای
 قسه کردنت نامینتی تا ئه و رۆژه ی ئه مه ی تیائه بیت، له بهر
 ئه وه ی به ووته کانم که له کاتی خویا دیتهدی، باوهرت
 نه کرد ۲۱ خه لکه کهش چاوهر وانی زه کهریان ئه کردو
 سه رسام بوو بوون له دوا که ورتی ئه و له ناو په رستگا که دا.
 ۲۲ به لام کاتی هاته ده ره وه نه ی توانی له گه لیان بدوئ،
 ئنجا زانیان که له په رستگا که دا شتیکی یهزدانی بینیه .
 به جولانه وه ئه دوا له گه لیانا و هر به لالی مایه وه .
 ۲۳ کاتی رۆژانی کارکردنی له ناو په رستگا که دا ته واو بوو،
 گه پرایه وه بو ماله وه . ۲۴ دوا ی ئه وه، - ئه لیا سابات - ی
 ژنی سکی پر بوو، ماوه ی بینج مانگ خوی شارد ه وه، ووتی :
 ۲۵ یهزدان وای لی کردم، له م رۆژانه دا ئاو ری لی دامه وه
 بوئه وه ی شوره یی و سه رشو ریم له ناو خه لکیا له سه ر لا به ری
 ۲۶ کاتی که سکی شهش مانگ بوو، جو برائیلی فریشته له
 لایه ن یهزدانه وه نیرا بو شارئ له ناوچه ی - جهلیل -
 ناوی ناسیره بوو، ۲۷ بۆلای کچیکی نیشانه کراو له پیاویک

که ناوی - یوسف - بوو، له بنه مالهی - داوود -، ناوی
 ئهم کچەش - مریهم - بوو. ۲۸ فریشته که هاته لای و
 پیتی ووت: ئهی ئهو که سهی که خه لاتی یهزدانت به سهره
 پرش الوه سلوت لی بی یهزدانت له گه له، تو پیرۆزیت له ناو
 ئافره تانا. ۲۹ مریهم به ووتهی فریشته که شیواو له خوێ
 پرسى: ئایا ئه بی ئهم سلوکردنه چی بیت؟ ۳۰ فریشته
 که پیتی ووت: مه ترسه ئهی مریهم، تو خه لاتی یهزدانت به
 دهست هیناوه، ۳۱ ئا ئه وه تا سکت پر ئه بی و کور بکت
 ئه بی، ناوی ئه نیت - عیسا. - ۳۲ ئهو مه زن ئه بیت، به
 رۆلهی یهزدان ناو ئه بریت، یهزدان تهختی - داوود - ی
 باوکی پی ئه به خشی. ۳۳ به سهر خانه وادهی - یاقوبا -
 ههتا ههتایه پاشاهیتی ئه کات، پادشاهیه کهی کوتای بو
 نه. ۳۴ - مریهم - به فریشته کهی ووت: چون شتی وا
 ئه بیت، که من هیچ پیاویک به لاما نه هاتبی؟ ۳۵ - فریشته
 که وهلامی دایه وه: رۆحی یهزدان دئی به سهرتا و
 هیزی یهزدان سایه سهرت ئه بیت. چونکه ئهو پیرۆزه ی
 لیت ئه بیت به رۆلهی یهزدان ناو ئه بریت.
 ۳۶ ئا ئه وه تا - ئه لیا سابات - ی خزمیشت ههروهها بهو

تەمەنە بەساللا چۈەۋە سكى پىرە بە كور يىك . ئا ئەۋەى كە
 پىتيان ئەۋوت نەزۇك سكى شەش مانگە ۳۷ ھىچ پەيما -
 نىك نىە لاي يەزدان كە نەتۋانى بىياتەسەر ۳۸ مريەم
 ووتى : ئا ئەۋەتا من مل كەچى يەزدانم . ئەۋەى كە ئەى -
 لىت رازىم بەۋونى ئىنجا فرىشتەكە ئەۋىتى بەجى ھىشت
 ۳۹ ھەر لەو رۇژانەدا ، - مريەم - بەخىرايى بەرەو شاخ
 رۇشت ، بە مەبەستى شارى لە شارەكانى ناۋچەى يەھوزا
 . ۴ چۈۋە مالى - زەكەريا - و سلاۋى لە - ئەلىياسابات
 كرد . ۱۱ كاتى - ئەلىياسابات - گوڭى لە سلاۋى مريەم
 بوو ، منالەكە ۲۲ لە سكيا جولا ، ئىنجا - ئەلىياسابات - -
 لەشى پىر بوو لە رۇخى يەزدان . بە دەنگىكى بەرز ھا -
 وارى كردو ووتى : تۆ لەناو ژاننا پىرۋزىت پىرۋزە ئەۋەى
 لە سكتايە ۳۳ ئا ئەمەم لە كوڭتوہ بۆ ئەبىت ، كە داىكى
 گەۋرەكەم بىت بۇلام ؟ ۴۴ ھەر كە سلاۋى تۆ گەشىشتە
 گوڭىم ، لە خۇشيا منالەكە لە سكما جولا يەۋە ۵۰ خۇزگە
 بەۋەى كە باۋەرى ھىتاۋە بەۋەى چى لە يەزدانەۋە پىتى
 ووتراۋە يەتەدى ۴۶ - مريەم - ووتى : بە ھەموو دلەۋە
 ستايشى يەزدان ئەكەم ، دلشادم بە يەزدانى رزگار كەرم .

- ٤٨ ئەو پروانیە ملکەچی کارەکرەکی، ئا ئەوەتا لەمەولا
 بە دواوە هەموو نەوێکان ئاواتم پێ ئەخوازن . ٤٩ چونکە
 توانادار کاری مەزنی بەمن ئەنجامدا، پێرۆزە ناوی ئەو،
 ٥٠ بەزەیی بۆ ئەوانەییە کە نەوێ دواي نەوێ ئەو پەرستن
 ٥١ بە بازوی، توانای دروستکرد، خواستی دلی لووت
 بەرزەکانی تەفروتونا کرد، ٥٢ توانادارەکانی لە تەختە -
 کانیا نەینایە خوارەوێ بێ هەوا و فیزەکانی بلند کردەوێ .
 ٥٣ برسێەکانی بە چاکە تێرکرد و دەوڵە مەندەکانی بە -
 دەستی بەتال رەوانەکرد . ٥٤ یارمەتی ئیسرا ئیلی
 رۆلەیی خۆی دا . ئا بەزەیی بخاتەوێ بێر .
 ٥٥ هەروەک چۆن لەگەڵ باووبایرانمانا، ئیبراھیم و
 وەچەکانی هەتا هەتایە دوا .
 ٥٦ ئینجا - مریەم - لای - ئەلیاسابات - نزیکەیی سێ
 مانگ مایەوێ، دواي ئەوێ گەراییەوێ بۆ مائەوێ .
 ٥٧ - ئەلیاسابات - کاتی منال بوونی هات و کۆریکی
 بوو . ٥٨ دراوسێکانی و خزمانی بیستیان کە یەزدان
 بەزەیی خۆی بەسەرا پێژاندوێ، لەگەڵیا شادمان بوون .
 ٥٩ لە رۆژی هەشتەمدا ئامادەبوون، بۆ ئەوێ کۆرەکە

خهتهنه بکهن، خهريک بوو - زهکهريا - ی ناوبنځن، لهسمر
 ناوی باوکی . ۶۰ بهلام دایکی ووتی : نهخیر، بهلکو
 - یوځه ننا - ی ناوئهری ۶۱ بییان ووت: کهس نیه له
 خیلتا بهم ناوه ناوئرابیت. ۶۲ به باوکیان ووت چ -
 ناویکی ئهوئ ناوئهری؟ ۶۳ تهختهیهکی داوا کردوو له
 سهری نووسی (ناوی یوځه ننايه) ههموویان لهمه سهر-
 سام بوون . ۶۴ دهست بهجی - زهکهريا - زمانی کرایهوه
 دهستی کرد به ستایشی یهزدان . ۶۵ ههموو ئهوانه ی
 نزیکیان نیشتهجی بوون، ترسیان لی نیشته، ئهم کارانهش
 له چپای ناوچه ی - یههودیا - دا بو به باس و قسه ی
 ناو خه لکی . ۶۶ ههموو ئهوانه ی که ئهمه یان بیست،
 ئهم باسه یان خسته دل یانه وه و ووتیان : ئایا ئهم مناله
 ئه بی به چی؟ ئه وه تا دهستی یهزدانی له که لایه .
 ۶۷ لهشی - زهکهريا - ی باوکی پر بوو له رۆحی یهزدان ،
 وهک نیترراویکی یهزدان ، ۶۸ ووتی : پیروژ بیت گه وره و
 یهزدانی ئیسرائیل، چونکه چاوی به گه له که یا خشانددو
 رزگاری کرد . ۶۹ له مالی - داود - ی رۆله ی خوی،
 هتیزی رزگاری دروست کرد . ۷۰ ههروهک لهسمر زمانی

نیراوانی یەزدان و پیاوچاکان، ئەوانەى لە کۆنەوه هات
 بوون قسەى کرد و پەیمانی دا . ٧١ بۆ رزگاریمان لە
 دوزمان و ئەوانەى ناحەزمان، ٧٢ بەزەبى هاتەوه بە
 باو و باپیرمانا و بەلێنى پیرۆزى خۆى بىرنەچوو .
 ٧٣ واتا ئەو سوپىندەى کە بۆ ئیبراهیمى - باوکمانى
 خواردوه، کە ٧٤ دواى رزگاریمان لە دەستى دوزمان،
 پێمان ببەخشى پەرستنى بى ترس - ٧٥ بە پاکى و
 پیرۆزى و بى گوناھى، بە درێزایى ژيانمان .
 ٧٦ تۆش ئەى منال، ناوئەبریت بە - نیراوى یەزدان -
 لەبەر ئەوەى پێش رزگارکەر ئەکەویت تاوەک رێگاگانى بۆ
 ئامادەکەیت، ٧٧ تاوەک لە گەل بگەیهنیت کە رزگاریان
 ئەبێت، بە لى خوش بوون لە گوناھیان . ٧٨ بە سایەى
 بەزەبى یەزدانەوه کە لە رۆژەلاتى بەرزەوه روۆشنایى
 ئەدات . ٧٩ تا روناکی بداتە دانیشتوانى ناو تاریکى
 سیبەرى مردن و هەندیکیشیان بەرەو رێگەى ئاشتى
 ئەبات . ٨٠ منالەکە بە روۆح نشونماى ئەکرد و بەهێز
 ئەبوو، لە دەشت و دەر مایەوه تا ئەو رۆژەى خۆى دەر-
 خست بۆ ئیسرائیل .

- ۱ لهو سهردهمه دا، له - ئوغستۆس - قهيسهره وه فرمان دهر چوو كه ههموو دانىشتوانى وولاته كى ناونووس بكرىت.
- ۲ ئهم ناونووس كردهش يه كه م جارى بوو، له كاتىكا - كىر - ينيۆس - فرمان ره واى - سوريا - بوو. ۳ خه لكى ر وئيش تن، ههر يه كه بۆ شارى خۆى تا وهك ناونووس بكرىن. ۴ جا يوسف، له شارى ناسره وه كه له ناوچه ي - جهليل بوو، به رهو شاره كه ي داوود ر وئيشت كه ناوى - بهيت له حم - بوو له ناوچه ي يه هودىا. چونكه ئهو له بنه ماله و هوژى داوود بوو. ۵ تا وهك له گه ل - مريهمى - ده زگى رانى كه له و كاته دا سكى هه بوو، له وئى ناونووس بكرىن. ۶ ههر له و كاته دا كه ئهمان له وئى بوون، كاتى منال بوونى هات ۷ له بهر ئه وه ي له ميان خانه شوپىيان نه به وه چوونه - تهويله يهك له و ناوه، ئىنجا له ويدا كور نه به ره كه ي بوو، پىچا - يه وه و له ئاخورى تهويله كه دا خه واندى.
- ۸ له و ناوچه يه شوان هه بوون له دهشت ئهمانه وه و به نۆبه ئىشكى ميگه لىان ئه گرت. ۹ فرىشته يهك له لايمن يه زدان وه هاته لاىان، گه وره ي و شكۆه ي يه زدان له ده ور و پشيان رووناكى دا، به مه ترسيكى زۆريان لى نىشت.

۱۰. فریشتەكە پیتی ووتن: مەترسن، ئەوا من مژدە یەكی
خۆش و مەزنتان پیتی ئەدەم كە بۆ ھەموو گەلە. ۱۱ ئەمڕۆ
لە شاری - داوود - رزگار كەری لەدايك بوو، ئەویش كە-
عیسای خوداوەندە. ۱۲ ئەمەش نیشانە بێ بۆتان،
منالیکي پیچراوێ نووستو لە ئاخوړیكا لەوێ ئەبینن.
۱۳ لە پریكا لەگەڵ فریشتەكەدا كۆمەلێ ھیزی ئاسمانی
دەركەوتن، ستایشی یەزدانیان ئەكردو ئەیان ووت: -
شكۆ و مەزنی بۆ یەزدانە لە ئاسمانی بەرزا و بۆ سەر
زەویش ئاشتێ، بۆ خەلكیش خۆشحالی (۱۵ - -
كاتێ فریشتەكە لای شوانەكان بەرەو ئاسمان ڕۆشت،
یەك بە یەكیان ووت: (كەواتە با ڕۆین بۆ - بەیت -
لەحم - ئەوێ پیمان ووترا لە ئاسمانەو و رووی داو،
بیینین) ۱۶ بەخیرایی ھاتن شوپنەكەیان دۆزیو،
مریەم - و - یوسف و منالەكەیان بەنووستویی لە ئاخوړە-
كەدا دی. ۱۷ كاتێ ئەمەیان دی، دەستیان كردبە
بلاكردنەوێ ئەو ھەوالە لێ بارە لێ ئەو منالەو پیتیان
ووترا بوو. ۱۸ ھەموو ئەوانە گوتیان لەمە بوو، سەریان
سورما لەوێ كە شوانەكان ئەیان ووت. ۱۹ بەلام مریەم

ئەم شتانەى ھەموو لە بىرى خۆيا ھەل ئەگرت و لە دلى
خۆيا لىكى ئەدايەو . ۲۰ دواى ئەو شوانەكان گەرانەو
شوپنى خۆيان ، دەم بە ستایشى يەزدانەو بۆ ھەموو ئەوا
نەى كە بىستان و دىيان ، وەك پىيان ووترابوو .

۲۱ كاتى خەتەنەكردنى مائەكە ، دواى بەسەرچوونى
ھەشت ڕۆژ بەسەر لە داىك بوونىا ، ناوى نرا - عىسا -
ھەرەك چۆن لەسەر زمانى فرىشتەكەدالە پىشەو ناوى
نرا ۲۲ دواى ئەوئەى كە ڕۆژانى پاك بوونەو تەواوو ، بە
پىي ياساى موسا ، برا بۆ - ئۆرشەلىم - ، تاوەك پىشكەشى
يەزدانى بکەن . ۲۳ ھەرەك چۆن لە ياساى يەزدانا -
نووسراو ھەموو مائەيكى نۆبەرە پىشكەش بە يەزدان ئە -
كۆى ، ۲۴ ديسان با پىشكەش بکۆى ، وەك ووتراو لە يا -
ساى يەزدانا : جووتى كۆور كۆور ياخود جووتى بىچوى
كۆتر . ۲۵ لە - ئۆرشەلىم - پياويك ھەبوو ناوى - سە -
معان - بوو ، پياويكى يەزدان ناس و بى گوناھ بوو ، چاو -
روانى دل دانەو بوو بۆ گەل ، رۆحى يەزدانىشى تياوو
۲۶ رۆحى يەزدان ئاگادارى کردبوو ، كە نامۆى تا مە -
سىحى خوداوەند نەبينى .

۲۷ به هۆی رۆحی یەزدانهوه بۆ پەرستگا هات بوو.
 کاتی دایک و باوکەکی عیساى منالیاى هینا تا پیشکە
 شى کەن بەو شتیهیهى کە لە یاسادایە، ۲۸ سەمعان
 منالەکی خستە سەر هەردوو دەستی و ستایشی یەزدا-
 نی کرد و ووتی: ۲۹ (ئەى گەورەم، ئینجا نوکەرى -
 خۆت بەرەلەکە بە ئاشتى، وەك پەیمانەت دا . ۳۰ ئەوا چاوم
 ڕزگارکەرەکی تۆى بىنى ۳۱ ئەوهى ئامادەت کردووە پیش
 کەشى کەیت بۆ هەموو گەلان، ۳۲ رووناکی بى بۆ نەتەوه-
 کان و شکۆ بى بۆ گەل . ۳۳ دایک و باوکی سەر-
 سام بوون لەوهى دەربارەى منالەکە ووترا . ۳۴ سەمعان
 داواى پیرۆزى بۆ کردن و بە مریەمى دایکى منالەکی
 ووت: (بەهۆى ئەم منالەوه، ژيانى کەسانىکى زۆر لە
 ئیسرائیل دیارى ئەکرت. ئەبێتە هۆى تاوانبار کردنى
 بەشێک و ڕزگارکردنى بەشێکى کە کەسانىکى زۆر رائە -
 وەستن بەرامبەرى، بە هەموو توانایانەوه . لەمەدا بەر بەرە -
 کانیاى بۆ یەزدان دەرئەکەویت - ۳۵ تۆش ئازار ئەچیت-
 یت، ئازارى وەك شیرى چۆن دل ئەمڕى . تاوێک دەرکە-
 وى نیازی دلى زۆر کەس .)

۳۶ نیرراویکی یەزدان کە حەنەى کچی فەنۆئیل ی پى-
ئەوترا، ئەگەر ایهوہ بۆ تیرەى ئەشیر، تەنہا حەوت سالّ لە
گەل مێردەکیا بوو، دواى ئەوہ بە بێوہژنى ماہوہوہ .

۳۷ لەو کاتەدا پیرەژنیکى ھەشتا و چوار سالّە بوو .
پەرستگاکەى بەجى نەئەھىشت، شەو و ڕۆژ یەزدانى ئە-
پەرست، بە نوێژ و ڕۆژوگرتن . ۳۸ لەو کاتەدا ئامادە
بوو، دەستى کرد بە ستایشى یەزدان و باسى عىسای لە-
گەل ھەموو ئەوانەدا کرد کە لە ئۆرشەلیم چاوہ ڕوانى
ڕزگارکەر بوون . ۳۹ دواى ئەوہى تەواو بوو ھەموو
ئەوانەى یاسای یەزدان داواى ئەکات ، داىک و باوکى
عيسا گەرانیوہ بۆ شارەکیان کە ناوى ناسرە بوو لە
ناوچەى جەلیل . . ۴۰ مەنلەکە نشونماى ئەکرد و بەھێز
ئەبوو، پەر ئەبوو لە دانای و دەستى پیرۆزى یەزدانى بە
سەرەوہ بوو .

۴۱ داىک و باوکى ھەموو سالتیک لە جەژنى قوربان-
ئەچوون بۆ ئۆرشەلیم . ۴۲ کاتى عيسا تەمەنى گەیش-
تە دوانزە سالّ، وەک ھەموو سالانى کە لە جەژنا بەرەو ئۆر-
شەلیم ڕۆشتن . ۴۳ دواى تەواوبوونى ڕۆژانى جەژن

دايك و باوكى گهړانهوه، عيسای منال مایهوه له ئورشه-
 لیم، بڼی ئهوهی ئهمان بزاتن ۴۴ وایان بیرکردهوه که له
 گهل ټاوریکانیانیه به ړیگاوه، ړوژه ړیگایهک ړویش-
 تن، دواى ئهوه دهستیان کرد به پشکنین به دوايا له
 نیوان خزم و ناسیاوهکانیانا. ۴۵ کاتى نهیان دوزیهوه،
 گهړانهوه بؤ ئورشهلیم تا به دوايا بگهړین. ۴۶ دو-
 ای سى ړوژ گهړان دوزیانهوه له پهرستگاهدا، به-
 دانیشتنهوه له نیوان مامؤستایانا، گوښى بؤ راگرت بوون
 پرسپاری ئاراسته ئهکردن. ۴۷ ههموو ئهوانهى گوښیان
 لښى بوو، سهرسام بوون له تیگهیشتن و وهلامدانهوهى .
 ۴۸ کاتى بینیان سهریان سورما، ئینجا دایکى پښى ووت
 (کورم بؤ وات لى کردین؟ من و باوکت به دواتا ئهگه-
 ړاین به پهزارهوه ۴۹ وهلامى دانهوه ووتى : بؤچى
 به دوا ما ئهگهړان؟ ئایا نهتان زانى پښوښته له سهرم،
 لهو جښه بم که هی باوکمه؟ ۵۰ بهلام ئهوهى که پښى وو-
 تن، ئهوان تڼهگهیشتن. ۵۱ ئینجا بهرهو شارى -
 ناسره گهړایهوه له گهلایانا، مریه مى دایکیشى، ئهمانهى
 ههموو ئهخسته دلپهوه. ۵۲ عيساش له دانایى و گهو-
 ره بوونا پښ ئهکوت، دیسانهوه له پیروژیشدا لای یهزد-
 ان و لای خهلكى.

۱ لە سالى پانزەھەمىنى فەرمان رەوايى تىيارىۋىسى قەيسە را، كاتى بونتىۋىس بىلاتوس، لى پىرسراۋى ناۋچەى يەھودىيا بوو، ھەرۋەھا ھىرۋۇدس لى پىرسراۋى ناۋچەى جەليل و برا- كەشى فيليپوس لى پىرسراۋى ناۋچەى ئىتورىيە و تەراخونىتس بوو، دىسانەۋە لىسانىوس لى پىرسراۋ بوو بەسەر ناۋچەى - ئىبىليەۋە، ۲ لە سەردەمى سەرۋكاپەتى ھەنان و قىافا بەسەر قەشەكانا، كاتى يۈھەننا لە بىابانا بوو ووشەى يەز- دان ھاتەخوارەۋە بۆى. ۳ ئىنجا ھات بۆ ھەموو ئەۋ ناۋچانەى كەۋتبونە سەر رووبارى ئوردن بۆ خۆ لەئاۋھەل كىشان لە پىتاۋى پەشىمان بوونەۋە و پاكردەۋەى گونا- ھدا، ۴ ھەرۋەك چۆن لە پەرتوۋكى نىبراۋى يەزدان ئەشەيا نووسراۋە: (لە بىابانەۋە دەنگىك بانگ ئەكەت رىگەى يەزدان ئامادەكەن و رىبازەكانى رىكەخەن ۵ ھەموو دۆلىك پىر ئەكرىتەۋە و ھەموو چىاۋا گىردۆلكەيە- كىش نىز، ھەموو شۆپتە پىچاۋا پىچەكان راست ئەبنەۋە و شۆپنى چال و چۆل ئەبنە رىگەى رىكۆرەۋان، ۶ ھەموو كەسى چاۋى بە رىزگار كەر ئەكەۋى) ۷ بە ھەموو ئەۋانەى كە بۆ خۆ لە ئاۋھەل كىشان ھاتىون

ووتی : (ئەى ئەوهى مار، کى ئاگادارى کردن تاوهک
 راکهن له توورەى داهاوو؟ ۸ بەرووبوومى بدەن کە
 شایانى پەشیمان بوونەوه بێت، لەناو خۆتان مەلێن : ئێمە
 ئیبراهیمی باوکمان هەیه من پێتان ئەلێم، یەزدان
 توانای ئەوهى هەیه ئالەم بەردانە ئەوه بۆ ئیبراهیم درو-
 ست بکات. ۹ ئێستاش ئەوا تەور خراوەتە سەر قەدى دار،
 هەر دارێک بەرووبوومى باش نەدات ئەبەریتەوه و فری
 ئەدریتە ناو ئاگرەوه) ۱۰ خەلکەکە پرسىاریان لى کرد،
 کەواتە چى بکەین؟ ۱۱ وەلامى دانەوه : (ئەوهى دوو کر-
 اسى هەیه، با یەکیکیان بدا بەوهى کە نیەتى، ئەوهش کە
 نانى هەیه، با هەمان شت بکات.) ۱۲ هەندى له باج
 گرەکانیش هاتبوون بۆ خۆ له ئاو هەلکێشان، پرسىار
 یان لى کرد : (ئەى مامۆستا، ئێمە چى بکەین؟) ۱۳ یان
 یانى ووت : (لەوهى دانراوه بۆتان زیاتر مەسەن.)
 ۱۴ دیسانەوه هەندى سەرباز پرسىاریان لى کرد : (ئەى
 ئێمە چى بکەین؟) وەلامى دانەوه : (زۆردارى له کەس مە-
 کەن، بەدرۆ کەس تاوان بار مەکەن، با بەشتان کات ئەوهى
 وەرى ئەگرن)

۱۵ له بهر ئهوهی گهل چاوه ریتی مهسیحیان ئهکرد، ههموو له خویان ئهپرسی: (تۆ بلیتی یۆحهناى خهلك له ئاو ههلكیش، مهسیحی چاوه رۆ کراو بی؟) ۱۶ یۆحهننا وهلامی خهلكهکی دایهوه: (من ههلتان ئهکیشم له ئاو، بهلام ئهوهی دیت لهمن به تواناتره، ئهوهی که من تهنا نهت شایستهی کردنهوهی قهیتانی پیلوهکانی نیم، ئهو ههلتان ئهکیشی له رۆحی بهزدان، له ئاگر. ۱۷ ئهو شهنی به دهستهوهیه بۆ پاک کردنهوهی خهرمانهکی به تهواوی گهنمه. که له ئازوخ گهدا کۆ ئهکاتهوه و کاکهش ئهسوتینی به ئاگری که ناکوژیتهوه.)

۱۸ دیسان به زۆر شتی که، ئامۆژگاری گهلهکی ئهکرد مژدهی ئهدانئ.

۱۹ بهلام هیرۆدس که لی پسرایی ناوچهکه بوو، لهلایهن یۆحهنناوه ئاگادار کرابهوه، به هۆی دهست تی کهلاو. کردنی لهگهل هیرۆدیای براژنی و ئهو ههموو خراپانهی که ئهی کرد، ۲۰ خراپهیهکی تریشی خسته پال خراپهکا. نی پیشووی ئهویش به زیندان کردنی یۆحهننا.

۲۱ کاتی گهل ههموو خویان له ئاو ههلكیشا، عیسا

خۆی له ئاو هەلکیشا، لەو کاتەدا نوێژی ئەکرد، ئاسمان
کرایهوه، ۲۲ رۆحی یەزدان له شێوهی لەشی کۆتریکا له
سەری نیشتەوه، دەنگێک له ئاسمانهوه هات و ووتی: تۆی
کۆری خۆشهویستم، من پێت دلشاد بووم.

۲۳ که کاتی عیسا دەستی به کاری یەزدانی کرد، تەمه-
نی نزیکەی سی ساڵ بوو، ناسرابوو بهوهی که کۆری یو-
سف کۆری عالیه، ۲۴ کۆری مهتسات کۆری لاوی، کۆری
مولکی کۆری یهنا، کۆری یوسف ۲۵ کۆری مهتاسیا،
کۆری عاموس کۆری ناحوم، کۆری هەسلای کۆری نهجای،
۲۶ کۆری مائاس کۆری مهتاسیا، کۆری شهمعئ کۆری
یوسف، کۆری یههوزا ۲۷ کۆری یۆحهنا، کۆری ريسا
کۆری زهربابل، کۆری شائەلتیئیل کۆری نیری، ۲۸ کۆری
مولکی کۆری ئادی، کۆری قوسەم کۆری ئەلمودام کۆری
عیری، ۲۹ کۆری یوسی، کۆری ئەلیعازەر کۆری یوریم،
کۆری مهتسات کۆری لاوی، ۳۰ کۆری شهمعون کۆری
یههوزا، کۆری یوسف کۆری یۆنان، کۆری ئەلیاقیم، ۳۱
کۆری مهلیا کۆری مهینان، کۆری مهتاسا کۆری ناسان،
کۆری داود ۳۲ کۆری یهسی، کۆری عوبەید کۆری

یوعەز، کۆری سەلمون کۆری نەحشون، ۳۳ کۆری عەمینا-
 داب کۆری ئەدمین، کۆری عەرنی کۆری ھەسرون، کۆری
 فارس کۆری یەھوزا، ۳۴ کۆری یاقوب کۆری ئیسحاق،
 کۆری ئیبراھیم کۆری تارح، کۆری ناحور، ۳۵ کۆری-
 سەروج، کۆری رمعو کۆری فالج، کۆری عابر کۆری شالھ،
 ۳۶ کۆری قینان کۆری ئەرفەك شاد، کۆری سام کۆری
 نوح، کۆری لامەك، ۳۷ کۆری مەتوشالھ، کۆری ئەخنوخ
 کۆری یارد، کۆری مەھللئیل کۆری قینان، ۳۸ کۆری
 ئەنوش کۆری شیس، کۆری ئادەم رۆلەھ یەزدان .

۱ كاتى عىسا لە ئوردون گەرايەو، لەشى پىر بوو بوو
 لە رۆحى پىرۆز . ۲ ماوەى چل رۆژ رۆحى يەزدان لە
 بىابانا بردى بەر پتو، شەيتانىش تاقى ئەکرد ەو . بەدرىزايى
 ئەو رۆژانە هىچى نەخوارد ، كاتى ماوەكە تەواو بووبرسى بوو
 ۳ شەيتان پىتى ووت : (گەر راستەوتۆ رۆلەى يەزدانى ،
 بەو بەردە بلتى با ببىت بەنان .) ۴ عىسا وەلامى -
 دايەو ووتى : (نووسراو مەرۆف ھەر بە تەنھا بە نان
 ناژى ، بەلكو بە ھەموو ووشەيك كە لە يەزدانەو ەيە .)
 ۵ ئىنجا شەيتان بردى سەر شاخىكى بەرز و ھەموو
 پاشاھىتى جىھانى بە چاوتروكانىك پيشان داو ، ۶ ووتى :
 (دەسەلاتى فەرمان رەوايى ئەم ھەموو پادشاھيانەت
 ئەدەمى بە ھەموو شكۆيەكەو كە تىايەتى ، چونكە دراو بە
 من و منىش ئەى دەم بە ھەر كەسى بەمەو . ۷ گەر
 كىر نووشت بۆ بردم ، ئەوا ھەمووى ئەبى بە ھى تۆ)
 ۸ عىسا وەلامى دايەو و ووتى : (نووسراو كە بۆ يەز-
 دانت كىر نووشت بەرەو بە تەنھا ھەر ئەو بىەرسە)
 ۹ ئىنجا شەيتان بردى بۆ ئۆرشەلىم ، لەسەر قەراغى سەر-
 بانى پەرسەنگا كە راى گرت و پىتى ووت : (گەر راستە

تۆرۈلەي يەزدانى، لېزەو خۆت فېرئ دە خوارەو ،
 ۱۰. چونكە نووسراوہ : بە فریشتەكانى ئەلئى كە پارىزگا-
 رىت كەن ، ۱۱ لەسەر دەستیان ھەلت ئەگرن نەوہك
 قاچت بەر بەرد بکەوئت (۱۳ كاتئ شەيتان ھەموو تاقى
 كەرنەوہكانى تەواوبوو، بەجئى ھىشت تا كاتئكى تر .
 ۱۴ عيسا بە ھىز و تواناى رۆحەوہ بۆ ناوچەي جەليل
 گەر ايهوہ ، ناوبانگى لەو دىيانەي دەوروپشت ھەموو بلۆ-
 بوہوہ . ۱۵ لە شوئىنى كۆبونەوہي جولەكەكانا خەلكى فېر-
 ئەكەرد ، ھەموويان ستايشيان ئەكەرد .
 ۱۶ ئىنجا ھات بۆ ناسيرە ئەو شوئىنەي لىئى پەرورەردە
 بوو بوو ، چووہ شوئىنى كۆبونەوہ ، ھەرۈہك جارانى رۆژى
 شەممە ، راوہستا بۆ خويئندەوہ . ۱۷ پەرتووكى نىرراوى
 يەزدان ئەشعيا يان داہ دەستى كاتئ كەردىەوہ ئەو
 شوئىنەي بەرچاوكەوتكە تيا نووسراوہ : ۱۸ (رۆحى يەز-
 دانم تياہ ، چونكە بانگى كەردووم تاوہك مژدە بەم بە
 ھەزاران ، ناردوومى تاوہك بۆ دىل كراوان داواى ئازا-
 دى كەم ، بۆ كوئىران داواى رووناكى كەم ، تاوہك بېئ شىلرا-
 وان رەزگار كەم ، ۱۹ سالى رەزامەندى يەزدان بانگە-

وازه کم. ۲۰ ئینجا پەرتووکه‌کی داخست و دایه دەست
 ئیشکەری ئەو شوپنە و دانیشت. ھەموو ئەوانەکی ئەمادە
 بوون لە شوپنی کۆ بونەوه‌که چاویان تی بێ بوو
 ۲۱ قسەکی بۆ کردن و ووتی: (وا ئەمڕۆ ھاتەدی ئەوێ
 که گویتان لی بوو. ۲۲ ھەموو دانیشتوان دانیان
 پێدانا و سەرسام بوون لەو ووتە پیرۆزانەکی که پیتی ئەدا،
 ئینجا بێسیاریان کرد: (ئایا ئەمە کورەکی یوسف نیە؟)
 ۲۳ عیسا پیتی ووتن: (بێ گومان ئێوە پێم ئەلێن، ئەو
 پزیشک جارێ چارەسەری خۆت بکە ئەوێ بیستمان که لە
 کەفرناحوم کردت لیبرەش لە شارەکتا بیکە....)
 ۲۴ دیسان بەردەوام بوو ووتی: (راستی پیتان ئەلێم،
 ھیچ نێراویکی یەزدان لە شارەکی خۆیدا پەسەند نا-
 کری. ۲۵ لە راستیا پیتان بلێم، لە سەردەمی ئیلیا
 لە ئیسرائیل بێوژنی زۆر ھەبوون، کاتی ڕووی ئاسمان
 سێ سال و شەش مانگ داخرا، تاوەک بێسیتیەکی گەورە
 لە ھەموو سەر زەویدا ڕووی دا، ۲۶ بەلام ئیلیا نەنێرا بۆ
 کەس لەوانە، تەنھا بۆ ئافرەتیکی بێوژن نەبێ لە سەرفە
 که لە ناوچەکی سەیدایە. ۲۷ لە ئیسرائیل لە سەردەمی

ئەلى شاعى نىزراوى يەزداندا زۆر كەس تووشى نەخۆشى
 گولى ھاتبۇن بەلام ھىچيان چانەكرانەو، تەنھا نوعمانى
 سۈرى نەبى (۲۸ ھەموو ئەوانەى لە شوپنى كۆبۈنەو ھەكە
 بوون، كە ئەمەيان بىست ۋ قيان ھەلسا . ۲۹ دەريان-
 كرده دەرەو ھى شارەكە، بىردىانە قەراخ ئەو چىايەى كە
 شارەكەيانى لەسەر دورست كرابوو، تاو ھەك لەو پىو ھە فرىتى-
 بدەنە خوارەو ھە . ۳۰ بەلام دەربازبوو لەناو پانا و لەوئ
 ۰ ۋى .

۳۱ داكشابەرەوشارى كەفەرناحوم، كە شارئ بوو لە ناو-
 چەى جەليل، لەوئ لە شەمماندا خەلكى فىرئەكرد .
 ۳۲ زۆر سەريان سۈرما لە فىرئەكردنەكانى، لەبەرئەو ھى كە
 ووشەكانى ووشەى يەككىكى توانادار بوو . ۳۳ لە شوپنى
 كۆبۈنەو ھەكەدا پىاوتىك ھەبوو كە ۋ ھى شەيتانى تىابوو .
 ھاواری كىرد بە دەنگىكى بەرز: (ئاى چىت ئەوئ لىمان
 ئەى عىساي ناسرى ؟ ھاتوئىت لەناومان بەرى ؟ مە ئەزانم
 تۆ كىت، تۆ پىرووزى لاي يەزدان .) ۳۵ عىسا ھەرە-
 شەى لى كىرد و ووتى: (بى دەنگ بەو لە لەشى ھەرە
 دەرەو ھە .) ئىنجا شەيتانەكە كابراكى كوتا بە زەویدا و لە

لەشى ھاتە دەرەو، بىي ئەوۋى زىانى كەى بىي بگەيەنى .
 ۳۶ ھەموو سەرسام بوون، بىرسىاريان لە نىوان خۆيانا
 ئەکرد : (ئەمە چ ووشەيەكە؟ ئاوا ھەتوانا و بەھىزە ،
 فرمان ئەدا بە رۆحە پىسەكان تا لە خەلكى بىنەدەرەو
 ۳۷ ناوبانگى عيسا لە ھەموو شوپىنىك لەو ناوچەيە
 بۆلۈبۈو . ۳۸ دواى ئەمانە شوپىنى كۆبۈنەو كەى بەجى-
 ھىشت و چوۋە مالى شەمعون . خەسوى شەمعون تايەكى
 توندى لى ھاتبوو، داوايان لى كرد يارمەتى بدات .
 ۳۹ ئەوۋىش لاي جىگەكەيەو رەو ھەستا و تاكەى لى دوور-
 خستەو . ژنە يەكسەر ھەستايە سەرىپو دەستى كرد بە
 خزمەت كردنيان . ۴۰ كاتى رۆژ ئاوابوو، ھەموو ئەوانەى
 كە نەخۆشيان ھەبوو، ھەريەك لە جورىك و لە رەنگى ،
 ھىنايانەلای عيسايەكەيەكە دەستى لەسەر دانان و چاكى
 كردنەو . ۴۱ رۆحى پىسى لە زورىان دەرکرد، لەكاتىكا
 رۆحەكان ھاواريان ئەکرد : (تۆى رۆلەى يەزدان) دەرى
 ئەکردن و نەى ئەھىشت زۆرىلەين، چونكە زانيان كە ئەو
 مەسىحى چاۋەر ئى كراۋە .

۴۲ كاتى رۆژ ھەلات، ھەستا و رۆشەت بۆ جىگايەكى

چۆلھوانى، خەلکەكە بە دوایا گەران تا دۆزىانەو،
 گرتیان تاوەك لایان نەر وات. ۳ بەلام پیتی ووتن :
 (پیتیستە لەسەرم، مژ دەى پاشایەتى ئاسمان بە شارەکانى
 تریش بە دەم، چونکە من بۆ ئەمە نیراوم.)
 ۴ لەوێ رۆیشت دەستى کرد بە بانگەواز لە شوپىنى
 کۆبوونەوێ جولهکەکانا .

- ۱ له کاتیکا که عیسا راوه ستابوو له سهر کهناری دهریا۔
 - چهی جهنی سارعت، خه لکه که هه موو کو مه ل بوو بوون له
 دهوری تاوه ک گوئ بگرن له ووشهی یهزدان .
- ۲ دوو بهلمی دی لای دهریا چه که وه راوه ستابوون ،
 ماسی گره کان به جیپیان هیشتبوو، توره کانیان ئه شت.
- ۳ چوه و ناو یه کیکیان، که هی شه معون ناویک بوو، داوای
 لی کرد که هه ندی له کهناری دهریا چه که دووری بخا۔
 تهوه، ئینجا دانیشیت و له ناو بهلمه که وه دهستی کرد به
 فیرکردنی خه لکه که . { کاتی ووته کانی تهواو کرد به
 شه معونی ووت: (دوور که وه ره وه بۆ شۆینی قولایی، جا توره۔
 کانتان فری بهن بۆ راوکردن .) ه شه معون وه لامی۔
 دایه وه: (گه وره به دریژایی شهو هه لمان دا به لام
 هیچمان راونه کرد . به لام له بهر قسه ی تو شهوا تۆر -
 فری ئه ده م) ۶ کاتی ئه میان کرد ماسیه کی زۆریان
 راوکرد، به شیهویه ک که توره کهیان نهی ئه گرت.
- ۷ بانگی هاوړیکانیان کرد که له بهلمه که ی که دا بوون،
 تاوه ک بین و یارمه تیان بدهن، هاتن و هه ردوو بهلمه که۔
 یان پر کرد تا وای لی هات که خه ریک بوو نو قوم بین

۸ کاتی شهمعون که به پەتروس ناوئەبرێ ئەمەى دى چۆكى دادا لەبەر پیتی عيسادا و ووتی : (ئەى خوداوەند بەلەمەکم بەجێ بهێتە، لەبەر ئەوەى که من مەرۆڤيکی گوناھبارم .) ۹ . پەتروس و ئەوانەى لەگەڵيا بوون سەر-يان سور ماوو لە زۆرى ئەو ماسى يانەى راويان کرد بوو . ۱۰ . ھەروەھا ياقوب و یوحەنناى کورى زەبدى شەريکى پەتروس بوون . عيسا بە پەتروسى ووت : (مەترسە لە ئیستەوہ راوى مەرۆڤ ئەکەيت .) ۱۱ دواى ئەوەى که گەرانبوہ کەنارى دەرياچەکە وازيان لە ھەموو شتێ ھینا و دواى عيسا کەوتن .

۱۲ کاتی عيسا لە شارێ لە شارەکان بوو، لەوێش مەرۆڤيکی لى بوو که ھەموو گيانى گولى داى پۆشى بوو . ھەر که عيساى دى بە ڕوودا کەوت لەبەردەميان و لى پاریاوہ و ووتی : (ئەى گەورەم، گەر بتەوێت توانای ئەوہ ھەيە پاکم بکەیتەوہ .) ۱۳ عيسا دەستى درېژ کرد و دەستى تێوہدا، ووتی : (من ئەمەوئ، پاک بەرەوہ دەست بەجێ چاک بووہ . ۱۴ ئامۆژگارى کرد و ووتی : (کە ئەم ھەواڵە بە کەس نەلێ، بەلکو ڕۆ و خۆت نیشانى قەشەکان بدە، لەباتى پاک بوونەوہ کەشت، ئەوەى موسا فرمانى

داوۋە پېشكەشى كە، ئەمە ئەبىتە بىر وانا مەيەك بۇ قەشەكان . (۱۵ ھەۋالى دەرگوباسى عىسا زياتر بلۆبۈۋە، تاۋەك خەلكىكى زۆر ھاتنەلەي تا گوپى لى راگرن و لەنەخۆ- شىەكانيان رزگار يان كات. ۱۶ بەلام ئەو دوور ئەكەۋتەۋە بۇ شوپنە چۆلەكان تاۋەك نوپۇز بكات.

۱۷ رۇژى لە رۇژان خەرىكى فېركردن بوو، لە نىۋان دانىشتوانا ھەندى لە فەرىسيەكان و مامۇستايانى شەرىعەتى تىابوو، خەلكى لە ھەموو دىيەكانى ناۋچەى جەليل و يەھۇدىاۋە لە ئۆرشەلىمەۋە ھاتبوون. تواناي يەز- دان دەرگەۋت بۇ چاك كەرنەۋەيان. ۱۸ ھەندىكىان مېرۇڧتىكى گۇجيان ھىنا بە جىگەكەيەۋە و ويستيان بىيەنە ژوورەۋە بۇ بەردەمى. ۱۹ كاتى رېتيان نەبوو بە ھۆى زۆرى خەللكەۋە، سەرگەۋتنە سەر سەربان و شۇريان كىر- دەۋە بە جىگەكەيەۋە بۇ ناۋەند بۇ بەردەمى عىسا. ۲۰ كاتى باۋەرى ئەۋانەى دى، ۋوتى: (ئەى مېرۇڧ ۋا گوناھەكانت بەخشا) ۲۱ نووسەرانى شەرىعەت و فەرىسيەكان لە دللى خۇيانا ۋوتيان: (بۇچى ئەم كىيە ھەتا ئاۋا بەم شىۋەيە گوناھ بكات؟ كى ئەتۋانى گوناھ

بہخشی تہنہا یەزدان نہبی؟) ۲۲ بەلام عیسا زانی
 چی بیرئەکنەوہ، وەلامی دانەوہ، ووتی: (چی بیرئەکنەوہ لە
 دلتانا؟ ۲۳ کامیان ئاسانترە، کہ بلتیم: گوناہەکان
 بەخشا یان بلتیم، ھەستەبرۆ؟ ۲۴ بەلام ئەمەم ووت، تا-
 وەک بزانی کہ کوری مەرۆف لەسەر زەوی توانای گوناہ
 بەخشینی ھەمە (.....) ئینجا بە گۆجەکی ووت:
 (ھەستە، جیگەکت ھەلگرە و برۆرەوہ بۆ مائەوہ.)
 ۲۵ دەست بەجی ھەلسا و جیگەکی ھەلگرت و
 کہوتە پێ بەرەو مائەوہ و ستایشی یەزدانی کرد
 ۲۶ خەلکەکش ھەموو سەرسام بوون و ستایشی یەزدان
 یان کرد، ترس دای گرتن و ووتیان: (ئەمەرۆ ئیمە کاری
 سەرسور ھینەرمان دی)

۲۷ دواى ئەمە عیسا لەوێ ھاتەدەرەوہ، باج گرێکی دی
 کہ ناوی لاوی بوو، لە ژووری باج خانەکەدا دانیشتبوو،
 پیتی ووت: (دوام کەوہ) ۲۸ لاویش ھەستا و ھەموو
 شتیکی بەجی ھیشت و دواى کہوت. ۲۹ لاوی میوان-
 داریەکی گەورەى بۆ کرد لە مالى خۆی، لەگەڵیان
 ھەموو باج گرە گەورەکان و خەلکی کہ دانیشتبوون لە

سەر خوان . ۳۰ نووسەرانى شەرىعت و فەرىسەگان
 نەرەزايى خۆيان دەرپرې و ووتيان : (بۆچى لەگەل باج-
 گران و گوناہارانا ئەخۆن و ئەخۆنەوہ ؟) ۳۱ عيسا
 وەلامى دانەوہ و ووتى : (مەرۆقى لەش ساغ پىتويستى بە
 پزىشك نىہ ، بەلكو نەخۆش پىتويستى بە پزىشك ھەيە
 ۳۲ نەھاتووم بۆ ئەوہى بى گوناھان بانگ كەم بۆ
 پەشيمان بوونەوہ ، بەلكو ھاتووم بۆ بانگ كردنى گوناہ-
 باران) ۳۳ ئىنجا پىتيان ووت : (قوتابىەگانى يۆھەننا زۆر
 پۆژ و ئەگرن و نوپژ ئەكەن ، ھەروەھا قوتابىە فەرىسە-
 گان ، بەلام قوتابىەگانى تۆ ئەخۆن و ئەخۆنەوہ .)
 ۳۴ ئەمىش پىتى ووتن : (ئايا ئەتوانن لە شايبا وا لە
 كەسوكارى زاوا بكەن كە بەرۆژوو بن ، لە كاتىكا كە زاوا لە
 ناويانا بىت ؟ ۳۵ بەلام پۆژانىك دى كە زاوا لە
 نيوانيانا بەرزكرابىتەوہ بۆ ئاسمان ، جا ئەوسا لەو پۆژانە
 دا بەرۆژوو ئەبن .) ۳۶ نموونەيەكى بۆ ھىنانەوہ ، ووتى
 (كەس پارچە لە جلى تازە ناكاتەوہ تاوہكو جلىكى كۆنى
 پى پىنە كات . چونكە جلە تازەكە ئەدپررى و پارچەكەش كە
 وەرگىراوہ لە جلە تازەكە ناگونجى لەگەل كۆنەكەدا .

۳۷ دیسان کەس شەرابی تازە ناخاتە ناو کوپەیی کۆنەوہ ،
 چونکہ شەرابە تازە کە کوپە کە ئەتەقینتی ، شەرابە کە ئەرژۆ و
 کوپە کەش ئەشکۆ . ۳۸ کەواتە پیتیستە شەرابی تازە
 بکریتە کوپەیی تازەوہ . ۳۹ کەسیش نیە شەرابی کۆن
 بخواتەوہ و ئارەزوی تازە بکات ، چونکہ ئەلێ : کۆنە کە خوشترە .

۱ پۇۋى ئىلە پۇۋانى شەممە، عىسا ئىلى نىۋان دەغلىكەۋە
تېئەپەرى، قوتابىيەكانى گولەگەنمىيان لى ئەكرەۋە و لى-
بەرى دەستىيانا ئىيان پروان و ئىيان خوارد .

۲ ھەندى ئىلە فەرىسىيەكان پىيان ووتى : (بۇچى كارى
ئەكەن كە لى شەممەدا دروست نىيە ؟) ۳ عىسا ۋەلامى-
دانەۋە و ووتى : (ئەي نەتان خويىندۇتەۋە كە داود و
ئەۋانەي لەگەلىياۋون، چىيان كىر كاتى برسىيان بوو؟
۴ چۆن چوۋە ناۋ مالى يەزدان و نانى پىشكەش كىردى
خوارد و داى بەۋانەش كە لەگەلىياۋون، لەگەل ئەۋەشا
كە خواردى ئەۋانە- ناشى تەنھا بۇ قەشەكان نەبىت؟
۵ ئىنجا پىيى ووتى : (كۆرى مېرۇڭ خۇي گەۋرەي
پۇۋانى شەممەيە)

۶ لى پۇۋىكى شەممەي كەدا، چوۋە شوپىنى كۆبۈنەۋەي
جولەكەكان و دەستى كىر بە فېركىردن . پىياۋىكى لى بوو كە
دەستى راستى ووشك بووبوۋ . ۷ نووسەرانى شەرىعت
و فەرىسىيەكان سەيرى عىسايان ئەكرە، كە بزانى ئايا لى
پۇۋانى شەممەدا خەلكى چاك ئەكەتەۋە، تاۋەك شى-
بەۋزەۋە، بۇ ئەۋەي تاۋان بارى كەن . ۸ بەلام ئىمۇ

مههستی زانین، به پیاوهکهی ووت: (ههسته و له ناوه-
 راستا راوهسته) ئه‌ویش ههستا و به پتوه له نیتوانیان
 راوهستا. ۹ جا عیسا پیتی ووتن: (من پرسیاریکتان
 ئاراسته ئه‌که‌م، ئایا له پوژانی شه‌مه‌دا چی دروسته،
 کردنی کاری باش یان کاری خراپ؟ پرزگارکردن یا خود
 له‌ناوبردن کامیان باشته؟) ۱۰ دواي ئه‌وه‌ی چاوی به
 هه‌موویانا گیرا، به پیاوهکهی ووت: (ده‌ستت دریتز که)
 ئه‌ویش ئه‌مه‌ی کرد و ده‌ستی وه‌ک جاری جاران چاک-
 بوه‌وه. ۱۱ به‌لام بی‌میشکیان گه‌یشه‌ ئه‌و پله‌یه‌ی که
 بکه‌ونه‌ راویژ و ته‌گیر له‌گه‌ل یه‌کتری که گویا چی
 له‌ عیسا بکه‌ن.

۱۲ له‌و پوژانه‌دا به‌ره‌و شاخ پویشته‌ تاوه‌ک نویتز بکا
 له‌وژ ئه‌و شه‌وه‌ی به‌ نویتزه‌وه به‌سەر برد. ۱۳ کاتی
 پوژ بوه‌وه، قوتابیه‌کانی بانگ کرد، دوانزه‌ی لی هه‌ل-
 بژاردن و ناوی نان نیراوان ئه‌وانه‌ش ئه‌مانه‌ بوون:
 ۱۴ شه‌معون که ناوی نا به‌ په‌ترۆس، ئه‌نده‌راوسی برای،
 یاقوب، یوحه‌ننا، فیلیپۆس، به‌رسولوماوس، ۱۵ مه‌تتا، تۆماس،
 یاقوب کوری حه‌لفی، شه‌معون که به‌ناویانگ بوو به‌

دلاوهر. ١٦ يههوزا برآى ياقوب لهگهل يههوزاى
 ئهسخرىوتى كه لهدوايدا به ناپاك دههچوو.
 ١٧ لهپاشانا عيسا هاتهخوارهوه و له گهلآيانا
 له تهختاييهكدا راههستا، خوى و قوتابيهكانى و كومهلى
 له خهلكى، كه له ناوچهى يههوديا و ئورشهليم و سور و
 سهيداوه هاتبوون. تاوهك گوييان لىي بيت و له
 نهخوشيهكانيان چاك ببنهوه. ١٨ ئهوانهش كه رهوى
 پيسان تياوو چاك ببنهوه. ١٩ ههموو ههوليان ئهدا
 دهستان لىي بكهويت، چونكه توانايهكى مهزنى لىوه
 ئههاته دهروهه و ههمووانى چاك ئهكردهوه.
 ٢٠ رهوانيه قوتابيهكانى و ووتى: (دلشاد بن ئهى
 ههزارهكان، چونكه پادشاهيى ئاسمان بو ئىوهيه
 ٢١ دلشاد بن ئهى برسيهكانى ئىستا، چونكه دوايى
 تير ئهبن. دلشاد بن ئهى چاو به فرمىسكهكانى ئىستا،
 چونكه لهدوايدا ئهكهونه شادييهوه. ٢٢ دلشاد بن
 كاتى خهلك رهقيان لىتان ئهبيتهوه، جياتان ئهكهنهوه،
 جنيوتان پى ئهدهن، به بهدكار ناوتان ئهبن، له پىناوى
 كورى مرهقا. ٢٣ شادومان و دلخوش بن لهو

رۆژەدا، چونکه پاداشتان له ئاسمان زۆر گهورهیه .
 هەر ئابەم شیوهش، باپیرانی ئەو خەڵکە بهرامبەر نێرراوانی
 یەزدان ڕهفتاریان کرد .

۲۴ بەلام خاك بهسەرتان ئەو دەولەتمەندەکان، لەبەر-
 ئەوهی خوشی خۆتان کرد . ۲۵ خاك به سەرتان ئەو
 تیرەکانی ئیستا، چونکه لەپاشانا برسی ئەبن . خاك بهسەر-
 تان ئەو ئەوانەو که ئیستا قاقاپی ئەکەن، چونکه
 لەپاشانا ئەگرین و شین و شەپۆر ئەکەن . ۲۶ خاك به
 سەرتان کاتی خەڵکی ستایشتان ئەکەن، هەربەمشێوهیهش
 بوو باوک و باپیرانی ئەم خەڵکە، هەلسوکهوتیان بهرامبەر
 بێخەمبەرە درۆزنەکان کرد .

۲۷ بەلام ئەو گۆی گران، وا بیتان ئەلیم: دوژمنەکان-
 تان خوش بویت، چاکە بکەن لەگەڵ ئەوانەو ڕقیان
 لیتان ئەبیتەوه . ۲۸ داواوای پیروزی بکەن بۆ ئەوانەو
 نەفرەتان ئەکەن، نوێژ بکەن بۆ ئەوانەو خراپەتان
 بهرامبەر ئەکەن . ۲۹ ئەوهی زللمیەکی دا به ڕوومەتتا،
 ڕوومەتەکی تریشی بۆ ڕاگرە . گەر یەکی چاکەتەکی لەبەر
 داکەنیت، لاری مەبه لەوهی کراسەکەشت بەریت .

۳. ئەوھى داۋاي شىتېكت لى ئەكات، بېدەرئى، ئەوھش كە شىتېكت لى ئەبات لىي داۋامەكرەۋە . ۳۱ چۆن ئەتانەۋى كە خەلكى ھەلسوكەوتتان لەگەل بكن، لەمېشەۋە ئىۋە بەو شىۋەيە ھەلسوكەوتيان لەگەل بكن . ۳۲ گەر ھاتوو بەتەنھا ھەر ئەوانەتان خۆش ويست كە خۆشيان ئەۋىن ، چ چاكەيەك ئەكەن ؟ تەنانت گوناھبارانىش ئەوانەيان خۆش ئەۋى كە خۆشيان ئەۋىن . ۳۳ ئەگەر كىردارى باشتان ھەر لەگەل ئەوانەدا كىرد كە كىردارى باش بەرامبەرتان ئەكەن ، ئايا چ چاكەيەك ئەكەن ؟ تەنانت گوناھبارانىش ئەمە ئەكەن ۳۴ ئەگەر بەس بەتەنەدەستياۋ بدەن بەوانەى كە ئەزانى دەستياۋەكە ئەگەر يىننەۋە ، چ چاكەيەك ئەكەن ؟ تەنانت گوناھبارانىش دەستياۋ ئەدەن بە گوناھبارانى كە ، لەمېتتاۋى سوود ۋەرگرتا . ۳۵ بەلام دوژمنەكانتان خۆش بویت و كىردارى چاكيان لەگەل بكن دەستياۋ بدە بى ئەۋەى چاۋەرۋانى شتى بكن ، چونكە پاداشتان گەرە ئەبى و ئەبنە رۆلەى يەزدان ، ئەو يەزدانەى كە چاكەى بۆ بەدقەر و خراپەكارىش ھەيە ۳۶ بە بەزەيى بن ، ھەرۋەك كە باۋكتان بە بەزەيە .

۳۷ ئەوئە ۛ ۛەخنە لە خەلکی مەگرن، ۛەخنەتان لئـ.
 ناگیریت، ۛر یار بەسەر کەسدا مەدەن، کەس ۛر یارتان
 بەسەرا نادات. لە هەلە ی خەلکی خۆش بن، لە هەلە-
 تان خۆش ئەبن. ۳۸ بە خەلکی بدەن، ۛیتان ئەدریت،
 بی ۛیتون لە کۆشتانا بە ۛیتوانەیهکی چاکی شیلراوی
 ۛاوەشینراوی سەرانسەر کە لئـ ۛر ژ ئ، چونکە بەو ۛیتوانە-
 یە کە بۆ خەلکی ئە ۛیتون بۆتان ئە ۛیتوانەوه.

۳۹ نمونەیهکی بۆ هیتانەوه ووتی: (ئایا کو ۛیر ئەتوانی
 کو ۛیر ۛیکی کە بە ۛیدا بەر ئ؟ ئایا هەردووکیان ناکەونە
 چالەوه؟

۴. (قوتابی لە مامۆستاکی بەرزتر نیە، بەلام هەرکەسی
 کە تەواو ۛر ۛیک بیت، وەک مامۆستاکی لئـ دیت.)
 ۴۱ (بۆچی سەیری ۛووشی ناوچاوی براکت ئەکەیت و
 ئاگاداری تەلاشە گەورەکی ناو چاوی خۆت نیت؟
 ۴۲ یان چۆن ئەتوانی بە براکت بلیت: ئابرا، بیەلە با
 ئەو ۛووشە لە چاوت دەربە ۛینم لە کاتیکا تۆ خۆتەتەلاشە-
 کە ی ناو چاوی خۆت نابینیت؟ ئە ی ساختەچی، جار ئ
 تۆ یەکەم جار تەلاشەکی ناو چاوی خۆت دەربە ۛینە،

ئىنجا باش ئەبىنىتېۋ ئەۋەى پىۋوشەكەى ناۋ چاۋى براكت
دەربەينىت.)

۴۳) دارى چاك نىه كە بەرى خراپ بدات، دارى
خراپىش بەرى چاك نادات. ۴۴ لەبەرئەۋە ھەموۋ دارى
بە بەرەكەيا ئەناسرى. لە دېك ھەنجىر ناچىرى و لە
توتېكىش ترى لى ناكىتەۋە. ۴۵ مېۋى باش، لە
گەنجىنەى باشى دلى، چى باش بىت دەرى ئەبىرى،
مېۋى خراپىش، لە گەنجىنە خراپەكەى، چى خراپ بىت
دەرى ئەبىرى، چىنكە ئەۋەى لەدل ئەر ژى دەم پىتەدوۋ
۴۶) باشە بۇچى بانگم ئەكەن: ئەى گەۋرەم، ئەى -
گەۋرەم كەچى كارناكەن بەۋەى من ئەلىم؟ ۴۷ ئەۋەى
دى بۇ لام، گوۋى لە ۋوتەكانم ئەگرىت و كارى پى ئەكات،
پىتان ئەلىم كە لە كى ئەكات. ۴۸ ئەۋ، لە مېۋىك ئەكات
كە خانوۋىك دروست ئەكات، زەۋىيەكەى ھەلئەكەنى بە
قولى، تا بناغەكەى لەسەر زەۋىيەكى بەردىن دائەنى،
ئىنجا بارانىكى زۆر ئەبارى و لافاۋ لە خانوۋەكەى ئەدا،
بەلام لە شوپىنى خۇى ناۋ جولپىنى. ۴۸ لەبەر ئەۋەى
لەسەر زەۋىيەكى بەردىن دارپىژراۋە.

۴۹ به لاهم، نهوهی که گویتی لی بوو، کاری بی نه کرد، نهو له مړوځي نه کات، که خانووه که له سهر زهوی، بی بناغه دروست بکات. کاتي لافاو له خانووه که نه دا، ده ست به جی نه روختی، پروخانیکي یه کجار خراپ. (

بشي حوتم

۱ دواي نهوهی عیسا هموو ووته گانی دا به گویتی خه لکه که دا و ته وای کرد، چووه شاری که فهرانا حوم. ۲ کابرایه که سهروکی سهد کهس بوو، کوپله که نه خوش بوو، له سهره مرگ دا بوو، لای کابراش زور خوشه ویست بوو. ۳ کاتي به هه والی عیسا زانی، چند پیریکی جوله. که نارده لای بیارینه وه لی که بیت و نهو کوپله یه چاک بکاته وه. ۴ کاتي گه یشته لای عیسا، به گرمی دا وایان لی کرد و ووتیان: (نهو نهفسره شایانی نهوه یه که دا واکاریه که جی به جی بکهیت، نهو نهوهی نیمه ی خوش نهو بیت و شوینی کوپونه وه شی بو دروست کردوین) ۶ عیسا له گه لیان چوو. هیشتا نه گه یشتبووه نزیک ماله که، نهفسره که هندی هاورپی خوی نارد که لهسهر.

زمانیهوه پیتی بلتین : (گهورهم، ئهرك مهكیشه، من شایانی
 ئهوه نیم، تۆ بیتته ژیر بنمچی مالهمکم، ٧ دیسان من
 شایانی ئهوه نیم که پروو به پرووت بمهوه . ههر لهوئیه
 ووشهیهک بلتی و فرمان به، ئیشکهرهم چاک ئهبتتهوه .
 ٨ منیش مرقۆتیکم لهژیر فرمانی لهخۆم گهورهتر، ههروهها
 سهربازیشم ههیه که- لهژیر فرمانمان، به یهکی ئهلتیم :
 برۆ ئهروا، بهوی که ئهلتیم : وهه یهت، به ئیشکهرهم
 ئهلتیم : ئهوه بکه ئهی کات .) ٩ کاتی عیسا گوپی لهمه
 بوو، سهرسام بوو، ئینجا پرووی کرده ههموو ئهوانهی دوا
 کهوتبوون، ووتی : (پیتان ئهلتیم، له ههموو ئیسرایلا
 باوهریکی مهزنی وهک ئهمهم نهدیوه) ١٠ کاتی ئهوانهی
 که ئهفسهرهکه ناردبوونی گهرا نهوه، نهخۆشهکهچاک بووبوهوه
 ١١ پروژی دوا ئهوه، پرویشته بۆ شارێ که ناوی نابین
 بوو زۆربهی قوتابیهکانی و خهڵکیکی یهجگار زۆر لهگهلیا
 بوون . ١٢ کاتی له قهراغ شار نزیك بووهوه، تهرمیکی
 دی بهسهر شانهوه، ئهویش کوری تاقانهی بیتهژنیک بوو،
 خهڵکیکی زۆری ئهو شارهی لهگهڵ بوو .
 ١٣ کاتی عیسا ژنهکی دی، بهزهیی پیاها تهوه، پیتی ووت

مهگري . ١٤ ئينجا هاته پيشهوه و دهستی له تهرمهکه دا، ههنگرانی تهرمهکه راوهستان . ووتی : (ئهی کوری گهنج، به تو ئه لیم، ههسته) ١٥ مردووهکه راست بوهوه و دهستی کرد به قسه کردن، دایهوه دهست دایکی ١٦ خه لکه که هه موو ترسیان لی نیشته، ئینجا ستایشی یهزدانیان کرد و ووتیان : (له نیاومانانیا نیراویکی مهزن دروست بوه و یهزدان بهزهیی به گهله که یا هاتوتهوه .) ١٧ ئهم ههواله له هه موو ناوچهی یههودیا و دهورو- پشتی بلکوبهوه .

١٨ قوتابیهکانی یوحنهنا هه موو ئهم ههوالانهیان بو یوحنهنا برد . یوحنهناش دووان له قوتابیهکانی بانگ کرد و ١٩ ناردینه لای عیسا، تالبی بیروسن : (ئایا تو ی ئهوهی که دیت، یاخود چاوهروانی یهکیکی تر بکهین ؟) ٢٠ کاتی دوو قوتابیهکه هاتنه لای عیسا، ووتیان : (یوحنهنا ی خه لک له ئاوهه لکیش ئیمه ی ناردوته لات، ئه پرسی، تو ی ئهوهی که چاوهروانی هاتنی ئهکری، یاخود چاوهروانی یهکیکی که بکهین ؟) ٢١ لهو کاته دا عیسا زۆر نهخۆشی چاک کرد بوهوه، ڕۆحی پیسی ده رکرد بوو،

ر ووناکی خستموه چاوی زۆر له کویره کانهوه. ٢٢ ئینجا عیسا وه لامي دوو نیراوه کهی دایه وه و ووتی: (برۆن و ههوال بدهن به یۆحه ننا، له وهی که گویتان لێی بوه و دیوتانه، کویر ئه بین و ، شهلوگۆج ئه رۆن و ، گوله کان پاک ئه بنه وه ، که ره کان ئه بیستن ، مردوان زیند و ئه بنه وه و ههزاران مژده یان پێ ئه درێ. ٢٣ شادمان ئه وانهی گومان له من ناکن)

٢٤ که نیراوانی یۆحه ننا رۆشتن ، عیسادهستی کرد به دوان له بارهی یۆحه نناوه بۆ خه لکه که ، ووتی: (چوونه بیابان بۆ بینینی چی؟ قامیشیک که با ئهی جولێنیته وه ٢٥ ئهی چوون چی بینن؟ مړۆقی به بهرگی نایابه وه ئه وه تا ئه وانهی بهرگی نایاب ئه پۆشن و ده وله مهندن وان له کۆشکی پاشاکانا. ٢٦ که واته چوون بۆ بینینی چی؟ پێخه مه ربیک؟ به لێ پیتان ئه لیم زیاتر له پێخه مه ربیک. ٢٧ یۆحه ننا ئه وه یه که ده رباره ی نووسراوه: (من له پێشه وه ئهی نیرم نیراوی خۆم، ئه وه ی ریتگات بۆ ئاماده ئه کات.) ٢٨ من پیتان ئه لیم: له نێوان ئه وانه دا که له مړۆف بوون له یۆحه ننا ی مه زن تر تیا نه ، به لام

بچوكترين كەسى پادشاھىتى ئاسمان مەزن ترە لەو)
 ۲۹ كاتى خەلكەكە گوييان لە يۆھەنابوو، ھەموو، تاباج -
 گرەكانىش دانيان نا بە مەزنى يەزداندا و لەسەر
 دەستى يۆھەننادا خويان لەئاو ھەلكتىشابوو . ۳۰ بەلام
 فەرىسيەكان و نووسەرانى شەرىعت، بە لووت بەرزىەو
 رازى نەبوون بە يارىدەى يەزدان بويان و خويان لەسەر
 دەستى يۆھەننادا لەئاو ھەلكتىشا . ۳۱ ئايا ئەم
 نەوہىيە بەچى بەراورد بكم؟ ئايا لەچى ئەكەن؟
 ۳۲ ئەوان لەو منالانە ئەكەن كە لە مەيدانى گشتيا
 دانىشتوون، يەك، يەك بانگ ئەكەن و ئەلەين: زورنامان بۆ
 ليدان كەچى ھەلنەپەرىن، شىنمان بۆ كردن كەچى
 نەگريان ۳۳ يۆھەننا ھات نەئەخوا و نەئەخواتەو،
 ووتتان: ئەمە شەيتانى تيايە . ۳۴ ئىنجا كورى مەرۆڭ
 ھات ئەخوا و ئەخواتەو ۋەك ھەموو مەرۆڭيەك، ووتتان:
 (ئەمە كابرايەكى خراپ و سەرخۆشەھاورىيى باج گران و
 گوناھبارانە، ۳۵ ئا بەمانە دانايى و مەزنى يەزدان
 دەرناخري بەلكو دانايى يەزدان بەھۆى كارى رۆلە-
 كانيەو دەرئەكەويت .)

٣٦ يهکي له فهريسيهکان داواى له عيساکرد که له ماله
 کهى نان بخوات. ئه‌ویش چووه مالى فهريسيهکه و له‌سه‌ر
 خوان دانىشت. ٣٧ له شاره‌که‌دا ئافره‌تيکی داوین -
 پيس هه‌بوو، هه‌ر ئه‌وه‌نده که زانى وائهو له‌مالي فهريسيه-
 که دانىشتوو، هات به قاپی پ‌ونی بۆن خۆشه‌وه، ٣٨ له-
 به‌ر پینیا به‌گريانه‌وه راوه‌ستا و پینکانی به فرميسک ته‌ر
 کرد و به مووی قزی بۆی س‌ری، پیتی ماچ کرد و به
 پ‌ونه‌که هه‌نوی، ٣٩ کاتی فهريسيهکه ئه‌مه‌ی دی، به‌خوی
 ووت: (گه‌ر ئه‌م کابرایه به‌راستی ن‌ت‌راوی يه‌زدان ب‌یت،
 ئه‌وا ئه‌زانى ئه‌م ئافره‌ته کتیه و چیه) ٤٠ عيساو ه‌لامی :
 دایه‌وه و پیتی ووت: (ئه‌ی شه‌معون، ئه‌مه‌وئ شتیتک پ‌ی
 ب‌لیم.) شه‌معون ووتی: (ب‌لئى ئه‌ی مام‌ؤستا)
 ٤١ ئه‌ویش ووتی: (يه‌کى له‌وانه‌ی پاره ئه‌ده‌ن به‌خه‌لکی،
 پاره‌ی لای دوو که‌س هه‌بوو، لای يه‌ک‌تیکان پ‌ینج دینار،
 لای ئه‌وی که‌شیان په‌نجا. ٤٢ به‌لام ه‌یچیان نه‌بوو که
 له‌باتی بیده‌نه‌وه، کابرا له هه‌ردووکیان خۆش بوو. کامیان
 زیاتر کابرایان خۆش ئه‌و‌یت؟) ٤٣ شه‌معون وه‌لامی -
 دایه‌وه: (له‌و باوه‌ر ه‌دام ئه‌وه‌ی که پاره زۆره‌که‌ی ل‌ابوو)

پیتی ووت: (بۆ چوونەکەت راستە) ٤٤ ئینجا پرووی کردە ئافرەتەکە و بە شەمعونی ووت: (ئەم ئافرەتە ئەبینیت من هاتمە مائەکەت، کەچی ئاوت نەدامی پیتی بۆم بەلام ئەم بە فرمیسک پیتی بۆ شتم و بەقزی سەری بۆی سریم. ٤٥ تۆ ماچت نەکردم بەلام ئەم لەوتەیی هاتوو لە ماچ کردنی پیتە رانەوستاوە. ٤٦ تۆ سەرمەت بە پروی چەورنەکرد بەلام ئەم، بەو رۆنە گران بەها بۆن خۆشە پیتی چەور کردم. ٤٧ گوناھیی گەورەیی ئەم ئافرەتە بەخشا، وانەبواوە ئاوا ئەو هەموو خۆشەویستیەیی دەرئەتەری. گەر گوناھیی کەم بێخەشە، بەهەمان شێوە دلشادی و خۆشیە بەلام کەمی لەمە کەم تر.) ٤٨ ئینجا بە ئافرەتەکەیی ووت: (گوناھەکانەت هەمووی بەخشان.) ٤٩ ئەوانەیی دانیشتیوون، لەدەلی خۆیان ووتیان: (ئا ئەمە کێیە تەنانەت گوناھیش ئەبەخشی ؟) ٥٠ دیسان بە ئافرەتەکەیی ووت: (باوەر هێنانت پرزگاری کردی، بپرو بەدلنیایی)

بەشی هەشتم

- ١ دواى ئەمە دەستی کرد بە گەران لە هەموو شار و دێهاتەکانا، بۆ ئامۆژگاری کردن و مزگینى دان لە بارەى پاشاهیتی ئاسمانەوه. دوانزە قوتابىهکەشى لە گەلدا بوو. ٢ دیسانەوه چەند ئافرهتیکیشى لەگەلا بوو کە لە نهخۆشى و ڕۆحە پیسەکان ڕزگاریان بووبوو، ئەوانەش ئەمانە بوون، مریەم کە نائەبرا بە مەجدەلى ئەمەش ھەوت ڕۆحى شەیتانى لى دەرکرد بوو، ٣ یۆنا ژنى خوزى جى گری ھیرۆدس، لەگەل سۆسەن و زۆرى کەش کە بەمال و سامانیان یارمەتیان ئەدا.
- ٤ کاتى خەلکیکی زۆر لە دەھورپیشتى عیسا کۆبوونەوه، لەوانەى کە لە ناوچەکانەوه ھاتبوون بۆ لای بە نمونە قسەى بۆ کردن و ووتى: (چینەر ھاتەدەرەوه بۆ چاندنى تۆو، لەکاتى چاندنا، ھەندى لە تۆو کە کەوتنە سەر ڕیگا باریکەکانى ناو کێلگە کە، پى شیل بوون و بالەندەى ئاسمان خواردنى. ٦ ھەندیکیشیان کەوتنە سەر زەوى بەردەلانى، کاتى سەریان دەرکرد، ووشک بوون چونکە ئاو-یان نەبوو. ٧ ھەندیکى کەشیان کەوتنە ناو ھەراستى دەرکەو، دەرکەکان لەگەلایان نەشونمایان کردوو خنکا.

نيان . ٨ هه ندى له تۆوه كەش كهوته سەر زهوى چاك ،
كاتى ڕ ووا ، سەد ئه وه نهى خۆيان بهرووبووميان (١٠)
ئهمانهى ووتوو بانگى كرد : (ئه وهى دوو گوپى ههيه بۆ
بيستن ، با گوئ بگرئ)

٩ ليره دا قوتابيه كانى لپيان پرسى : (مامۆستا مه بهست
لهم نمونه چيه ؟) ١٠ ئه وپش ووتى : ئبوه پيتان دراوه
كه نهينى پاشاهيتى ئاسمان بزائن ، بهلام ئهوانى تر ، به
نومه بۆيان ئه دوپم ، چونكه ئهوان سهرئه كهن بهلام نابينن ،
گوئ ئه گرن بهلام تى ناگهن . ١١ ئه مهش مه بهستى
نومه كهيه : تۆوه كه برپتیه له (ووشه يەزدان . ١٢) ئه وهى
كهوته سەر ڕ يگا بارى كه كان ، ئهوانهن كه گوئ له (ووشه
يەزدان) ئه گرن ، ئينجا شهيتان ديت و ووشه كه له
دلپان ده رئه هيتيت ، نه وهك باوه ڕ بيتن و ڕ زگارپان بيت
١٣ ئه وهش كه كهوته سەر زهويه بهرده لانيه كه ، ئهوانهن كه
ووشه يەزدان به خو شيه وه وه رئه گرن تنها له كاتى
بيستنيا ، ئهمانه ڕه گيان نيه ، باوه ڕ ئه هيتن تا ماويهك ،
كاتى له گه ل باوه ڕ يانا ئه كهونه گيرو گرفته وه ، په شي مان -
ئهنه وه . ١٤ ئهوانهى كهوتنه جى دركاويه كه ، ئهوانهن كه

گویان له ووشه‌ی یەزدان ئەبێت و ئەر ۆن، ئینجا دەردەسەری ژیان و هەولێ بەرزبۆنەوه و خوشی ژیان ئەیان خنکێنێ و هیچ بەروبوومیکی چاک دەرناکەن ١٥ بەلام ئەوانەش کە کەوتە سەر زەویە چاکەکە، ئەوانەن کە گوێ له ووشه‌ی بەزدان ئەگرن و له دلا بەرێک و رەوانی لەبەری ئەکەن و بەهێمی بەروبووم ئەگرن .

١٦ (خەلکی چرا هەلناکا و بەتەشت دای پۆشی، یان بیخاتە ژێر نۆبنەوه بەلکو لەسەر بەرزاییەک دای ئەنی، تاوەک ئەوانە ی دینە ژوورەوه بە پرووناکی ببینن . ١٧ هیچ شارەوه‌یەک نیە ئاشکرانەبی، دیسان هیچ نەینێەک نیە نەزانێ و نەوترێ . ١٨ کەواتە بزانی چۆن گوێ ئەگرن . ئەوه‌ی کە هەیه‌تی زیاتری پێ ئەدرێ، ئەوه‌ش کە نیه‌تی، تەنانت ئەوه‌ش کە به‌هی خۆی ئەزانێ، لێی ئەسەرنێتەوه)

١٩ دایک و برایانی عیسا هاتن بۆ لای، بەلام لەبەر زۆری خەلکەکە نەیان توانی بگەنە لای . ٢٠ پێیان- ووت: (دایکت و براکانت له دەره‌وه ر‌اوه‌ستان، ئەیانەوێ بت ببین) ٢١ وه‌لامی دانەوه‌ووتی: (دایک و برام

ئەوانەن كە گوڭ لە ووشەى يەزدان ئەگرن و كارى پى
ئەكەن .)

٢٢ ڕۆژى لە ڕۆژان خۆى و قوتابىەكانى سوارى
كەشتىەك بوون ،پىتى ووتن : (با بپەرتنەوه بۆ بەرى ئەوبەرى
دەرياچەكە) ئەوانىش دەستيان كرد بە جولان بۆ ئەوبەر
٢٣ لەكاتىكا بەناو ئاوهكەدا ئەرۆشتن ،عيسانوووست .
رەشەبايەكى كوتوپر هەلى كرده سەردەرياچەكە ،كەشتىەكە
پر بوو لە ئاو ،كەوتنە بارىكى ترسناكەوه . ٢٤ چوونە لاى
عيسا و خەبەريان كردهوه و ووتيان : (گەورەم ،گەورەم ،وا
ئېمە تياەچين) ئەويش هەستاو لە رەشەبا و شەپۆلى
ئاوهكە توورەبوو ،دەست بەجى هەموو شتى ئارام بوەوه و
بى دەنگ بوو . ٢٥ ئىنجايىتى ووتن : كوا باوەرتان ؟)
ئەوانىش زۆر سەرسام بوون و ترسان ،يەك بە يەكيان ووت
(ئەمە كىيە كەوا بە هەواو ئاويش فەرمان ئەدا و
گوڭ رايسەلن بۆى ؟)

٢٦ دواى ئەمە گەيشتە شارى جەراسيين ،كە كەوتۆتە
بەرامبەر ناوچەى جەليل . ٢٧ كاتى عيسا دابەزىە سەر
ووشكانى ،پياويكى ئەو شارەى بينى ،كە ماوهيەكى زۆر-وو

شەیتانی تیا بوو، جلی لەبەر نه ئه کرد و لەخانو نەئەژیا،
ژیانی لەنیو گۆرستانا بەسەر ئه برد . ۲۸ کاتی عیسی
دی، هاواری کرد و لەبەردەمیا کهوت، بەدەنگی بەرز
ووتی : (چیت لەمن ئەو ئ ئەی عیسی پرۆلەیی یەزدانی
گەورە ؟ لبت ئە پار بێمەو ئە زارم مەدە) ۲۹ چونکە عیسا
فەرمانی بە پرۆحە بێسەکە دا بوو، تاوێک لە پیاوێکە بێتە
دەرەوە . ماوێهکی زۆر بوو دەستی بەسەر اگرتبوو، هەرچەندە
بەزنجیر ئەبەسترایەو و پرائەگیرا، بەلام زنجیری ئەچپری و
لەلایەن شەیتانەو ئەبرایە چۆلەوانی . ۳۰ عیسایێ -
برسی : (ناوت چیە ؟) ووتی : (لیجیۆن) چونکە لەشکرێکی لە
شەیتان تی چوو بوو، ۳۱ ئینجا شەیتانەکان لە عیسا
پارێانەو کە دەریان نەکا و لەناویان نەبا . ۳۲ لەوانە
دا پارانەبەرازێکی گەورە ئەلەوەرین لە کەناری شاخێکدا،
شەیتانەکان لێی پارێانەو کە پێیان بدات بچنە ناو
بەرازەکانەو، ئەویش پێی دان . ۳۳ شەیتانەکان لە پیاو
کە هاتنە دەرەوە و چوونە ناو بەرازەکانەو، ئینجا پارانە -
بەرازەکە کەوتنە پراکەراکە و لە کەناری شاخەکەو هەل -
دێران بوو ناو دەریاچەکەو و خنکان . ۳۴ کاتی شوانە -

کان ئەم ڕووداوەیان دی، ڕایان کرد بۆ شار و بۆ
 کێلگەکان تا ئەم هەواڵە بڵاوبکەنەوه. ٣٥ خەلکەکه
 هاتنە دەرەوه تا ئەوهی ڕووی داوه ببینن، هاتن بۆ
 لای عیسا، ئەو پیاوهی که شەیتانەکانی تیاوو دیان له -
 بهر پێی عیسادا دانیشتوو به پۆشتهی و لهسەر خۆیهوه
 گوێی گرتوو، دواي ئەمه خەلکەکه ترسیان لێ نیشیت.
 ٣٦ ئەوانهی ڕووداوهکیان بینیوو، بۆ خەلکەکیان
 گێڕایهوه، چی ڕووداوه و چۆن ئەو کابرایه چاک بۆتهوه
 ٣٧ ئینجا دانیشتوانی شاری جهراسیین بهگشتی، داوا-
 یان له عیسا کرد، تاكو لایان بڕوات چونكه ترسیکی زۆر-
 یان لێ نیشتبوو، ئەویش سواری کهشتیهکه بوو تاوهك
 بگهڕیتهوه بهری ئەوبهر. ٣٨ پیاوهکی که شەیتانەکانی
 لێ دەرکراوو، له عیسا پارایهوه پێی بات که لهگهڵیا
 بڕوات. بهلام ئەو رهوانهی کرد و ووتی: ٣٩ (بگهڕ بیرهوه
 ناو مالهکەت و ئەوهی یەزدان بۆی کردی، بیگێرهوه و
 باسی که) ئەویش به ههموو شارهکه داگهراو ئەوهی
 عیسا بۆی کرد بوو، ئەهی گێڕایهوه.
 ٤. کاتی عیسا گهڕایهوه بهری ئەوبهر، ههموو پیشوازیان

کرد، له بهر ئه وهی هه موویان چاوه پیتی گه پانه وهیان ئه کرد
 ۱. پیاویك كه ناوی یایرۆس بوو، سه روکی شوینیک له
 شوینی کۆبوونه وهکان بوو، هات و له بهر پیتی عیسا دا که وتو
 لیتی پارایه وه که له گه لیا بیت بو ماله که ی، ۲. چونکه
 تاقه که که ی، که ته مهنی دوانزه سال بوو له سه ره مه رگدا
 بوو. کاتی که ئه رۆی بو ئه وئ هه موو کۆمه لیان لی دابوو
 ۳. له ویدا ژنیک هه بوو، ماوه ی دوانزه سال بوو خوینی
 له بهر ئه رۆشت، ئه وه ی که هه بیوو دابووی به پزیشک،
 به لام له سه ر دهستی کهس چاک نه بو به وه. ۴. چووه
 پێشه وه له عیسا و له دوا وه دهستی داله چمکی کراسه -
 که ی، دهست به جی خوین چوونه که ی را وه ستا. ۵. عیسا
 ووتی: (کئ بوو دهستی لی دام؟) کاتی کهس دانی -
 بیاننا، په ترۆس و هاوړ یکانی ووتیان: (ئه ی گه وره م هه موو
 له ده وروپشتن و پاله په ستۆ ئه کهن، که چی تۆ ئه پرسی، کئ
 دهستی لی دام؟) ۶. جا عیسا ووتی: (یه کئ به
 مه بهسته وه دهستی تبه دام، چونکه ههستم به توانا و هیزیک
 کرد لیم چووه ده ره وه.) ۷. کاتی ژنه که زانی کاره که ی
 ناشارریته وه، به له رزه وه هاته پێشه وه، چۆکی دادا و له بهر

چاوی هممووان پیتی ووت، بۆچی وه لهبه‌رچی دهستی
 لیوه داوه و چون دهست بهجی چاک بۆتهوه .
 ۸ { ئینجا عیسا به ژنه‌کی ووت: (ئهی ئافره‌ت، باوه‌رت
 بوو که چاکی کردیته‌وه، برۆ به‌دل نیایی)
 ۹ { کاتی که عیسا قسه‌ی ئه‌کرد یه‌کێ له مالی سهرۆکی
 کۆمه‌لگاکه‌وه هات، به سهرۆکی کۆمه‌لگاکه‌ی ووت: (کچه -
 که‌ت مرد، ئیتتر ئه‌رک مه‌خه‌ره به‌ر مامۆستا) . ۱۰ کاتی عیسا
 ئه‌مه‌ی بیست، قسه‌ی له‌گه‌ل کردوو ووتی: (مه‌ترسه، ته‌نها
 باوه‌ر به‌ینه، کچه‌که‌ت رزگاری ئه‌بیت) ۱۱ کاتی عیسا
 گه‌یشه‌ ماله‌که، نه‌یه‌بشت که‌س له‌گه‌لیا بیه‌ ژووره‌وه
 ته‌نها په‌ترۆس و یۆه‌ننا و یاقوب و باوک و دایکی کچه‌
 که نه‌بیت. ۱۲ خه‌لکه‌که ئه‌گریان و شین و شه‌پۆریان
 بۆ ئه‌کرد، ئه‌ویش ووتی: (مه‌گرین ئه‌و نه‌مردوه‌ به‌لکو
 نووستوه) ۱۳ خه‌لکه‌که پیتی بیکه‌نین، چونکه ئه‌یان زانی
 که مردووه) ۱۴ به‌لام دوا‌ی ئه‌وه‌ی همموویانی ده‌رکرده
 ده‌ره‌وه‌ی ژووره‌که‌ده‌ستی کچه‌که‌ی گرت، بانگی‌کرد و ووتی:
 (ئهی کیزۆله، هه‌سته) ۱۵ رۆح گه‌رایه‌وه بۆی، ده‌ست
 به‌جی هه‌ستا، فه‌رمانی‌دا که نانی بۆ بیه‌نین .

۵۶ باوك ودايكهكه زۆر سەريان سورما، بەلام راي -
سپاردن، ئەوئەي روي داوئە جارئ بەكەس نەلەين .

بەشى نۆھەم

۱ دواي ئەوئە عيساھەرد وانزە قوتاببەكەي كۆكردەوئە، ھەيز و
تواناي چاك بوونەوئەي دانئ بەسەر ھەموو نەخۆشي و
رۆحە پيسەكانا، ۲ ئىنجا ناردنى تا مزگىتى پاشاھىتى
ئاسمان بدەن و نەخۆش چاك بکەنەوئە . ۳ پىي ووتن :
(بۆ رىگا ھىچ لەگەل خۆتاناھەل مەگرن، نە کوتەك، نە
خواردن و نە نان، نە پارە، كەسەش دوودەست جل نەبا
لەگەل خۆي . ۴ ھەر مالتى چوون لەوئ بىمىنەوئە و ھەر
لەوئشەوئە بکەونە رى . ۵ گەر ھات و كەسەك لە يەكئ
لە شارەكانا نەي وىستەن، لەوئ بىرۆن و تۆزى پىتەن
بتەكەين بۆ ئاگاھى دان لەسەريان .) ۶ ئەوانىش
گەر ان بە لادىكانا، مزگىتيان ئەداو نەخۆشيان لەھەموو
لايەك چاك ئەكردەوئە .

۷ ھىرۆدسەش كە لى پىرسراوى ناوچەكە بوو، ئەمانەي

هموو بیستهوه، سه‌ری سور ما، چونکه هه‌ندی کهس ئه‌یان-
 ووت: (یۆحه‌نا له‌نا و مرد وانا زیند و بوته‌وه) ۸ هه‌ندی
 کهسی کهش ئه‌یان ووت: (ئیلیایه‌و گه‌راوه‌ته‌وه) کهسانی کهش
 ئه‌یان ووت: (یه‌کی له‌ نیراوانی کۆنه و زیند و بوته‌وه)
 ۹ ئینجا هیرۆدس ووتی: (یۆحه‌نا، من خۆم سه‌ریم لی -
 کرد هوه، به‌لام ئه‌مه‌ کییه‌ ئه‌م شتانه‌ی لی ئه‌بیستم؟) زۆر
 هه‌زی ئه‌کرد که به‌ چاوی خۆی بیینی.

۱۰ کاتی نیراوان گه‌راوه‌وه، هموو ئه‌و کارانه‌ی کرد بوو-
 یان بو عیسا‌یان گه‌راوه‌وه، ئه‌ویش به‌ته‌نها ئه‌وانی له‌گه‌ل
 خۆی برد بو شارێ که‌ناوی به‌یتی سه‌یدا بوو.
 ۱۱ به‌لام خه‌لکه‌که‌ پێیان زانی و دوا‌ی که‌وتن، ئه‌ویش
 پیشوا‌زی کردن و با‌سی پاشایه‌تی ئاسمانی بو‌ کردن،
 ئه‌وانه‌ش که نه‌خۆ شی‌یان هه‌بوو وه‌ پتو‌یستی‌ان به‌ چاک -
 بوونه‌وه هه‌بوو چاکی کردنه‌وه. ۱۲ کاتی ڕۆژ به‌ره‌وته‌واو
 بوون ئه‌چوو، هه‌ر دوانزه‌که‌ هاتن و پێیان ووت: (خه‌لکه‌-
 که به‌ر ئه‌که‌ با ڕۆن بو‌ ئه‌م کێلگه‌ و لادی نزیکانه‌، تا-
 وه‌ک له‌وی به‌مینه‌وه و خواردنیش بو‌ خۆیان په‌یدا بکه‌ن،
 چونکه‌ ئیمه‌ لی‌ره‌دا له‌ چۆله‌وانین) ۱۳ ئه‌ویش پێی -

ووتن : (ئىۋە خۇتان بىيان دەنى با نان بخۇن) ۋەلاام -
 يان دايەۋە : (لە پىتچ نان و دوو ماسى زياترمان نىە،
 مەگەر برۆين و بۆ ئەم ھەموو خەلکە نان بکرىن .)
 ۱۴ لەۋىدا خەلکەكە نزىكەى پىتچ ھەزاركەس ئەبوون ،
 ئىنجا بە قوتابىەكانى ووت : (كۆمەل كۆمەل دايان نىشىنن ،
 با ھەركۆمەلەى پەنجا كەس بىت .) ۱۵ ئەۋانىش ئەمەيان
 كرد ، ھەموو دانىشتن . ۱۶ عىسا پىتچ نان و دوو ماسىە -

كەى ھەلگرت و چاۋى بەرەۋ ئاسمان بەرزكردەۋە ، ئىنجا
 پىرۆزى كرد و دای بە قوتابىەكانى كە بىدەن بە خەلکەكە
 ۱۷ ھەموو نانيان خوارد و تىر بوون . لەدوايدا دوانزە
 سەبەتە نانیشيان لى مایەۋە . ۱۸ لەكاتىكا كە بە تەنہا
 نوپۆزى ئەكرد لەگەل قوتابىەكانا ، لى پىرسىن : (خەلکەكە
 ئەلەين من كىم ؟) ۱۹ ۋەلاميان دايەۋە : (ھەندىكىان
 ئەلەين يۆحەنناى خەلک لەئاۋەھەلكتىشيت ، ھەندىكى كەش
 ئەلەين ، ئىليايىت ، كەسانى كەش ئەلەين ، يەككىلى لەنىرراۋانى
 كۆن وزىند و بويىتەۋە .) ۲۰ ئىنجا لى پىرسىن : (ئەى ئىۋە ،
 ئەلەين من كىم ؟ پەترۆس ۋەلامى دايەۋە : (تۆى مەسىحى

یەزدان) ۲۱ بەلام عيسائاگاداری کردنەووە ئامۆژگاری
کردن کە جاری ئەمە بەکەس نەلێن، ۲۲ دیسان ووتی :
(پیتویستە کوری مرقوف زۆر ئازاروئەشکەنجە بکێشی
گەورە پیاوان و سەرۆک قەشەکان و نووسەرانی شەریعەت
دانی پیاوەنێن و لەخاچ بدری و لەرۆژی سێهەمدا
هەستیتەو .)

۲۳ ئینجا بەهەمووانی ووت : (گەریه‌کی ویستی لەدوامە-
وە بروات، با واز لەخۆی بێت و خاچەکی هەموو
رۆژی بە کۆڵەووە بیت و دوام کەوی . ۲۴ ئەوی
دەست بگری بە ژیاڵەووە، ئەوی دۆربینی، ئەوێش کە
ژیانی لە پێناوی منا ئەدۆربینی، ئەو ئەو باتەو .
۲۵ ئایا بەکەلکی چی دیت، گەریه‌کی هەموو جیهان
بەربێتەو و خۆی بدۆربینی ؟ ۲۶ هەر کەسێ لە من و
ووتەکانم شەرم بکات، ئەوا کوری مرقوفیش پشت گیری لی
ناکات لە کاتیکا کە ئەگەر بیتەو بە شکۆی خۆی و باوک و
فریشتەکان و مەردمە پیرۆزەکانەو . ۲۷ بەلام وا پیتانی
ئەلیم بەراستی، ئالێردا لەنیوان ئەوانە کە پراوەستان
هەندیکی تیا بە کەمردن بە روح ناچیتزن و پادشاهی

ئاسمان بەچاۋ ئەبىنن . . . . .)

۲۸ نىكەى ھەشت ڤۆژ دواى ئەم ووتانە، عىسا پەترۆس و
يۆحەننا و ياقوبى برد لەگەڵ خۆيا و سەرکەوتنە
سەر کىيۆك بۆ نوپژ کردن . ۲۹ لەکاتىكا عىسا نوپژى
ئەکرد، ڤەنگى دەموچاۋى گوررا و جلەکانى سى و
برىسکە داربوو . ۳۰ دووان لەگەڵى ئەدووان، يەكىيان
موسا و ئەوى كەشيان ئىليابوو، ۳۱ بەشکۆۋە دەرکەوتن و
لەبارەى ئەو خاچ کردنە دووان كە ئەوەندەى نەمابوو
ڤووبدات لە ئۆرشەليم . ۳۲ پەترۆس و دوو ھاۋرىكەى
لەگەڵ ئەوەشا كە خەو داى گرتبوون، بەخەبەر مانەۋە تا -
وەك مەزنى و شكۆى عىسا و ئەو دوو نىيراۋەى كەشيان
دى . ۳۳ لە كاتىكا كە خەريك بوو موسا و ئىليا لە عىسا
جىاببنەۋە، پەترۆس بە عىساى ووت: (ئەى مامۆستا، باشتەرىيە
گەر لىترە بىمىنەۋە؟ باسى چادرتان بۆ دابننن، يەكى
بۆ تۆ، يەكىكىش بۆ موسا، ئەۋەى كەش بۆ ئىليا . . .)
ئەمەى ووت بى ئەۋەى بزانى چى ئەللى . ۳۴ كاتى
پەترۆس لەم قسانەدا بوو، ھەورى ھات و كشا بەسەريانا،
ئەمانىش كاتى ھەورەكە دەوروپشتى لى گرتن، ترسان .

۳۵ دەنگى لەناو ھەورەكەو ھات و ووتى :

(ئا ئەو ھەتا كۆرى من ئەو ھى كە ھەلبەزاردە ھى خۆمە ،
گویتی بۆ رابگرن .) ۳۶ كاتى دەنگەكە ھات ، قوتابىھەكان
بە تەنھا ھەر عىسايان بىنى . ئەم ھەوالەيان بە
نەینى ھەشتەو ە چيان دى بوو لەو رۆژانەدا بە
كەسیان نەووت .

۳۷ رۆژى دووايى ، كە لە كىتو ھەتا ھەتە خوارەو ،
خەلكىكى زۆر بەرەوپىريان ھات . ۳۸ لە نىوان خەلكەكە
دا پياويك دەنگى بەرزكردەو ە ووتى : (ئەى مامۇستا ،
لەيت ئەپارەيمەو ە سەيرى كۆرەكەم بكە ، ئەمە تاقەكۆرەمە .
۳۹ ئەو ھەتا رۆحىكى پىسى تىايەو دەستى بەسەرگرتو ە ،
لەپر ھاوارئەكات ، ئىنجا رۆحەكە ئەى شەقەينى و كەف لە
دەمى دەرئەكا و تا نەى كوتى بە زەویدا وازى لى -
ناھەينى . ۴ لە قوتابىھەكانت پارامەو ە كە دەرىكەن ، نەيان
توانى .) ۴۱ عىسا وەلامى داىھو ە ووتى : (ئەى نەو ھى
بى برەو ە لاروچەوت تاكەى لەگەلتان بىمەمەو ە و بارتان
بكەشم ؟) بە پياو ەكەى ووت : (كۆرەكەت بىنە ئىرە)
۴ لەكاتىكا كۆرەكە ئەھات ، شەیتانەكە كوتای بەزەویدا و

به توندی شلهقانی، دواى ئههه عيسا رۆحه پيسهكهى
 دهرکرد، كور هكه چاك بهوهه و دايهوه دهست باوكى .
 ٤٣ خهلكهكه ههموو له مهزنى يهزدان سهرسام بوون ،
 كاتى خهلكهكه سهرسام مابوون ،له ههموو ئهو شانهى
 عيسا كردى ،جا عيسا به قوتابيهكانى ووت: (با ئهم
 ووشانه بچيته گوپتانهوه ،كورى مرۆف خهريكه بدريته
 دهستى خهلكى) ٤٥ بهلام ئهوان ئههه تى نهگهيشتن ،
 شارراوه بوو لتيان ،ترسان كه پرسيارى لى بكن .
 ٤٦ قوتابيهكانى بىرى ئهوهيان له دلّيانا ئهكردهوه كه
 ئايا كى لهناويانا مهزنتره . ٤٧ عيسا به نيازى دلّيانى
 زانى ،منالتيكى بچكۆلهى لاي خۆيهوه راگرت و ٤٨ پىنى
 ووتن : (ههريهكى به ناوى منهوه دان بهم مناله بچكۆله-
 يه دا بنى ،ئهوا دان بهمنائهنى ،ئهوهش كه دانم پيا ئهنى ،
 دان بهوهدا ئهنى كه ناردوومى . گهرهات و يهكى لهناو-
 تانا بچوكترين تان بيت ،ئهوا ئهو مهزنترينه لهناوتانا .)
 ٤٩ يۆحهنا دواو ووتى : (گهورهه ،يهكيمان دى بهناوى
 تۆوه رۆحى پيسى دهرئهكرد ،ئيمهش نهمان هيشته لهبهه-
 ئهوهى دوات ناكهويت لهگهلمانا .) ٥٠ عيساپىنى ووت :

(ېښی لى مهگرن ،گمړهکى بهر بهر هکانى نهکردن ئهوا لهگهلتانه)

۱۰ کاتى خهريک بوو ړوژانى له خاچ دانى نزيک بېتهوه ،پر يارى دا که بهرهو ئورشليم بړوات . ۲۰ له پېشهوه چهند نير او پکى نارد ،ړوښتن و چوونه لادى يهکى سامريه کانهوه تاوهک شوېنېکى بؤ ئاماده بکهن . ۳۰ بهلام به پېشوازی کردنى رازى نه بوون ،چونکه بهرهو ئورشليم نهچوو ۴۰ کاتى دوو قوتابيهکى ياقوب و يوحننا ئهميان دى ،ووتيان : (خوداوهند ئهتوئ داوا- کهين که ئاگر له ئاسمانهوه بېتهخوارهوه لهناويان بهرئ ؟ ۵۰ ئهويش ئاورى بؤ دانهوه و ئاگادارى کردنهوه و ووتى : (کورى مړوځ هاتووه بؤ ړزگار کردنى ژيانى مړوځ نهوهک بؤ لهناوبردنى . ۶۰ ئينجا ړوښتن بؤ دېيهکى که .

۷۰ کاتى که به ړيدا ئهړوښتن ،يهکى پېښى ووت : (گهورهه بؤ همرکوى بړوښت دوات ئهکهوم) ۸۰ عيساش پېښى ووت : (ړيوى کونى هميه و بالندهى ئاسمان هيلانه ،بهلام کورى مړوځ تمنانهت جيگهيهکى نيه سهرى

بخاتسەر. (۵۹ بهیه کیکی کهی ووت: (دوام کهوه) بهلام
 ئەمەیان ووتی: (گهورەم ڕیگەم بدە بابڕۆم تەرمی باوکم
 بنیژم) ۶۰ عیسایش پیتی ووت: (واز لە مردوان بێنە
 با مردووەکانیان بنیژن، بەلام تۆ ڕۆز مەزگینی پاشاهییتی
 ئاسمان بدە.) ۶۱ یه کیکی تر پیتی ووت: (گهورەم، من
 لەگەڵت دێم و دوات ئەکەوم، بەلام ڕیگەم بدە که یه کهم
 جار لەخیزانەکهەم مال ئاواپی بکهەم) ۶۲ عیسایش پیتی
 ووت: (هەرکەسێ دەست لەسەرگاسن دابنێ و ئاور -
 بداتەوه بۆ دواوه، بەکەلکی پادشاهییتی یەزدان نایەت)

١ پاش ئەمە عیسا هەفتاو دوو کەسی کە ی دەست نیشان کرد، دوو دوو ناردنی، تاوێک پێشی کەون بۆ هەموو شارو جێگەیهێک کە خەریک بوو بۆی ئەروێشت. ٢ جاپیتی ووتن دروێنە زۆرەب لام کرێکارکەم، بپارێنەوه له یەزدانی دروێنە تا کرێکار بۆ دروێنەکە بنێرێ. ٣ بڕۆن ئەوامن ئەتان - نێرم وەک بەرخ بۆ ناو گورگ. ٤ نەکیسە ی پاره له گەل خۆتان بەرن نەتوێشو نە پێتلاو، لەرێگاش کات بە فیرۆ مەدەن. ٥ چوونە هەرمالێکیش، یەکەم جار سالۆکەن و بلێن: ئاشتی لەم مالهێت، ٦ گەر له مالهێکەدا ئاشتی - خوازی تیا بێت، و اشاییانی ئەو ئاشتیە هەن. گەر نەشبێت ئەو سالۆکە بۆ خۆتان ئەگەر بیتەوه. ٧ له و مالهێ بێتەوه لهوێ کە هەیانە بخۆن و بخۆنەوه، چونکە کرێکار شایانی ئەوهیه کە رەنجی خۆی وەرگری. ئەوهێ مالهێ و مالێش مەکن ٨ چوونە هەرشارێک و دانیشتوانی پێشوازی لێ کردن، ئەوهی پێشکەشتانی ئەکن بیخۆن، ٩ ئەو نەخۆشانهی تیا - یەتی چاکی بکەنەوه و پێتیا بلێن کە پادشاهییتی یەزدان لێتانەوه نزیکە، ١٠ له هەرشارێکیش خەلکەکی نەیان ویستن، بڕۆنە سەر شەقامەکانی و بلێن:

١١ وا ئيمه تهنانت تۆزى شاره‌كەشتان كه به پيمانەوه‌يه
ئەيتەكتينينه‌وه به سەرتانا، بەلام ئەوه بزەن: كه پادشاهيتى
يەزدان ليتان نزيك بوته‌وه، ١٢ من پيتان ئەلیم: شارى
سەدوم لەو پوژەدا ناخۆشى و ئازارى كەمترە لەو
شارانەى كه ئيوەى تيا دەرئەكرين .

١٣ خاك بەسەرت ئەى كورەزین، خاك بەسەرت ئەى
بەيتى سەيدا گەر لە سور و سەيدا ئەو كارە سەر -
سور هينەرانه بكرايه كه لە لاى ئيوە كرا، خەلكەكەى ھەر
لە زوووە باوەريان ئەهيناو ژيانيان ئەگۆرى .
١٤ بەلام سور و سەيدا لە پوژى لى پرسينه‌وه‌دا گيرو-
گرفتياى كەمتر ئەبى لە ھەردوولاتان . ١٥ تۆش ئەى
كەفەرناحوم، ئەتەوئى بڵندبیتەو تا ئاسمان ؟ نەخیر، تۆ
ئەكەويتە خواروہ بۆ قولایى لەناوچوون .

١٦ ديسان ووتى : ئەوہى گویتان بۆ راگریت، گوئى بۆ
من رائەگرئى، ئەوہش كه دانتان پيانانى دان بە منیشا
نانى، ئەوہيش كه دان بە منا نانى، دان بەوہدا نانى كه
منى ناردوہ .

١٧ دواى ئەمە ھەر ھەفتا و دووہكەى كه ناردبوونى زۆر

به شاديوه ووتيان : (گهورهم ، تهنانت شهيتانه کانيش به ناوی تۆوه مل کهچمان) ١٨ شهويش پيی ووتن :
 (شهيتانم دی وهك بروسکه له ئاسمانهوه ههڵدێرا بۆ خوارهوه . ١٩ شهوتاه من توانام داونهتی که پي بنين به مارو دوو پشکا و به هيزی دوژمنا ، ههتا ههتايه هيچ شتی ئازارتان نادات . ٢٠ بهلام دل خوش مهبن بهوهی که رۆحهکان مل کهچتان ، بهلکو دل خوش بن بهوهی که ناوتان له ئاسمان نووسراوه .)

٢١ لهوکاته دا عيسا زۆر شادومان بوو به رۆحی پيرۆز و ووتی : (ئهی باوک ستايشت ئەکهم چونکه ئەم کارانهت له داناو زانايان شاردۆتهوه و بۆ منالانت ئاشکرا کردوه . بهلای ئهی باوک لهبهرئوهوی بهلاتهوه وا باشته)

٢٢ جا ووتی : (ههموو شتی لهلاین باوکمهوه دراوه پييم ، به تهواوی کهس نازانی کور کتيه باوک نهبي ، کهشيش نيه که به تهواوی بزانی باوک کتيه کور نهبي ، شهوش که کوری شهوی با بۆی ئاشکراکات .)

٢٣ ئينجا ئاوری دايهوه بۆ قوتابيهکانی و به تنهها بهوانی ووت : (خۆزگه ئهخوارزی به چاوتان ، بهوهی ئيهوه

ئىستا ئەيىن . ٢٤ من پىتان ئەلئىم، زۆر لە نىرراوانى
يەزدان و زۆر لە پادشاھان، ئاواتە خواز بوون بىيىن
ئەوئى ئەوئى ئىستا ئەيىن، بەلام نەيان بىنى، دىسان
بىيىن ئەوئى ئەوئى ئىستا ئەيىن، بەلام نەيان بىست. ( )
٢٥ يەكئى لە زانايانى شەرىعت لىي ھاتە پىشەو، بۆ
ئەوئى تاقى بکاتەو، ووتى : (مامۆستا، چى بکەم بۆ ئەوئى
ژيانى ھەتھەتايى بەدەست بەيىم ؟) ٢٦ ئەوئى پىي
ووت : (چى نووسراو لە شەرىعتا چۆن ئەخوئىتەو ؟)
٢٧ وەلامى دايەو : (يەزدانى خۆت خۆش بوئ بە
ھەموو دلت و ھەموو دەرونت و ھەموو توانا و بىرتەو،
ئەوئى لىت نىزىکە وەك خۆت خۆشت بوئ.) ٢٨ ئىنجا
پىي ووت : (وەلامەكەت راستە. گەر ھاتوو کارت پىي کرد
ژيانى ھەتھەتايى بەدەست ئەھيىنى) ٢٩ بەلام پياوئە
ويستى خۆى بە کابرايەكى باش دەرخت، دىسانەو لە
عيساي پىرسى باشە کىيە ئەوئى لىم نىزىکە ؟) ٣٠ عيسا
وەلامى دايەو ووتى : (مەوئىك لە ئۆرشەلىمەو ئەرۆى
بۆ ئەريحا، کەوتە نىوان چەند دىزىکەو، پارەو جەلەکانيان
لى سەند و ئازاريان داو بىرندارىشيان کرد، ئىنجا بە

نیوه مردویی بهجیان هیشت و رۆشتن .
 ٣١ وا ریکهوت که قهشهیک له ههمان رینگهوه بروات ،
 بینی ، بهلام چوو بهری ئهوبهری رینگاکه دوور له برین -
 دارهکه و بهجیی هیشت . ٣٢ ههروهها کابرایهکی لایش
 لهوێهه تیپهری ، کاتی گهیشه ئهوشوینه ، سهیری کرد ،
 ئهویش چوو بهری ئهوبهری رینگاکه و بهجیی هیشت .
 ٣٣ بهلام کابرایهکی سامری که لهوێهه ئهروی ، هاتهسهری ،
 کاتی بینی بهزهیی پیاهاتهوه ، ٣٤ چوو پێشهوه لیتی ،
 دواي ئهوهی رۆن و شهراپی بهسهر برینهکانیا کرد .
 بهستی . ئینجا سواری وولاخهکهی خۆی کرد و گهیاندیه
 میوانخانهیک و لهوێ چاودیری کرد . ٣٥ رۆژی دووهم
 کاتی میوانخانهکی بهجی ئههیشت ، دوو دیناری دهکردو
 دای به خاوهن میوانخانهکه و پیتی ووت : چاودیری بکه
 چهندی تریشی پتویست بوو ، که گهرامهوه ئهی دهه .
 ٣٦ جا کامیان لهم سیانه به نزیک ئهزانی بو ئهوهی
 کهوته نیتوان دزهکانهوه ؟) ٣٧ وهلامی دایهوه : (ئهوهی به
 بهزییهوه ههلسوکهوتی لهگهڵ کرد و یارمهتی دا .)
 ئینجا عیسا پیتی ووت : (تۆش برۆ ههمان شت بکه .)

٣٨ کاتی به ږیگاوه بوو چووه دښهک، ژنیک که ناوی
 مهرسا بوو پیشوازی لی کرد و هینایه مالتهکی خوی .
 ٣٩ خوشکی هم ژنه ناوی مریم بوو، لهبر پیتی دانیش
 بوو تهوهی گوئی له ووتهکانی بگریت . ٤٠ بهلام مهرسا که
 سهرقال بوو به شت ناماده کردنهوه بوو میوانهکه، هاتوو
 ووتی : (گهورم سیر ناکهیت خوشکم بهجی هیشتووم
 کارهکان بهتهنها بکه؟ پیتی بللی با بیت یارمهتیم بدات
 ٤١ بهلام عیسا وهلامی دایهوه و ووتی : (مهرسا، مهرساتو
 سهرقال و شیناوی کاری زوریت، که تهوهنده گرنګ نین .
 ٤٢ بهلام پیتیستی هر یهکیکه، تهوهتا مریم لهوه -
 گهیشتووه و لایهه چاکهکی هلبژاردوه، تهوهی که لپی
 ناسهنریتهوه .)

بہشی یانزہہم

۱ عیسا له شوبینیکا نویژی ئەکرد ، کاتی تهاو بوویهکی له قوتابیهکانی پیتی ووت : (گهورهم نویژ کردنمان فیرکه ههروهك كه یۆحهنا قوتابیهکانی فیرکرد .) ۲ ئەهویش ووتی : (کاتی نویژ ئەکهن ، بڵین : ئەی باوك با ناوت پیروژ بیت ، با پادشاهیهکەت بیت ، ۳ نانی پرۆژانهمان بهری ، ۴ له گوناھمان خوش به ، ئیمەش له گوناھی ئەوانه خوش ئەبین که ههلهمان بهرامهر ئەکهن ، مهمان خههه تاقی کردنهوه .)

۵ دیسانهوه پیتی ووتن : (گهر یهکی له ئیوه هاور بیهکی ههبیت له نیوه شهوا بر وا بو لای و پیتی بلی هاور یم ، سی نام به دهستیاو بهری ، ۶ هاور بیهکم له دوورهوه هاتوه بو لام ، هیچیشم نیه بیدهمی ، ۷ بهلام هاور بیکهی له دیوی ژوورهوه وهلامی باتهوه : ههراسانم مهکه دههگام داخستوه ، ئەوهتا خۆم و منالم لهناو جیگه داین ناتوانم ههستم و بتدهمی . ۸ من پیتان ئەلیم : گهر بیت و ئەو کهسه ههلههسی بیداتی لهبر هاور بیهتی ، له پاشانا ههر ههلههستی و بهیپی پتویست ئەی داتی ، لهبر سووربوونی کابرا لهسهر داواکارییهکی .) ۹ دیسانهوه

پیتان ئەلیم: داواکەن، پیتان ئەدری، کۆشش کەن،
ئەیدۆزئەو، لە دەرگا بدەن، لیتان ئەکریتەو. ۱۰ ھەر
کەسێ داواکات دەستی ئەکەوێت، ئەوێ کۆشش ئەکات،
ئەیدۆزئەو، ئەوێش لە دەرگا ئەدات لێی ئەکریتەو.
۱۱ چ باوکی لە ئێو گەر کورەکی داوای نانی لێ -
بکات، بەردی ئەدات؟ یاخود داوای ماسی لێ بکات
لە باتی ماسی ماری ئەدات؟ یان داوای ھێلکە لێ
بکات دوویشکی ئەدات؟

۱۳ گەر بێت و ئێوێ بەد، بزانی ئاوا بە مالا کانتان
شتی باش بدەن، کەواتە ئێبێ باوکی ئاسمانی چەند
باشتر بدات پیتان؟ ئەو پوچی رەوان ئەدا بەوانە
داوای ئەکەن؟

۱۴ عیسا پوچی بیسی دەرئەکرد لە کابرایەک کە پیتی
لال بوو بوو، کاتی شەیتانەکی دەرکرد پیاوێک دەستی -
کرد بە قسەکردن، ھەموو سەرسام بوون، ۱۵ ھەند بیکان
نەبێ ووتیان: (ئەو شەیتان دەرئەکات بە بەلەزەبۆلی
سەرۆکی شەیتانەکان.) ۱۶ ئینجا داوای نیشانەکی
ئاسمانیان لێ کرد بۆ ئەوێ تا قی بکەنەو. ۱۷ بەلام

ئەو خوتېندىمۇ ئەۋەى بە بىريانا ئەھات، پىتى ووتىن :
 (ھەر ووللا تىك دوو بەرەكى تى كەۋىت وىران ئەبىت، ھەر
 مالىكىش بىتى بە دوو بەشەۋە ئەكەۋى . ۱۸ گەر بىتى
 شەيتانەكان ئاۋھا بوۋىن بە دوو بەشەۋە، ئىتر پادشا -
 ھىتىەكەيان چۆن خۆى راءەگرى؟ ئىۋە ووتان كە من
 بە بەملەزەبول شەيتان دەرئەكەم، ۱۹ گەرمن بەو شەيتان
 دەرەكەم، ئايا ئەبى نەۋەكانتان بە كى دەرمان بەن ؟ با
 ئەۋان بىر يارەن بەسەرتانا . ۲۰ گەر من بە ھىزى
 يەزدان شەيتان دەرەكەم، ئەۋا پادشاھىتى يەزدانتان
 بەسەرا ئەچەسى . ۲۱ كاتى مەرۋى بەھىز و تۈانا بە
 ھەموو چەكىكەۋە پارىزگارى مالىكەى ئەكات، ناۋ مالىكەى
 پارىزراۋە . ۲۲ بەلام گەر يەكى لە خۆى بەھىزىر بىتە
 سەرى ئەۋا سەرئەكەۋى بەسەريا و ئەۋ چەكانەى كە پىشتى
 پىتى بەستۈۋە لىتى ئەسەنى، ئىنجا تالانىكەى دابەش ئەكات
 ۲۳ ئەۋەى لەگەلما نىە، دژى منە، ئەۋەش لەگەلما كۆ -
 ناكاتەۋە، بىلۋى ئەكاتەۋە .)
 ۲۴ دۋاى ئەۋەى كە رۋحىكى پىس لە يەكى دىتە دەرەۋە،
 ئەچىتە چۆلەۋانى بۆ پشۋودان، كاتى ھىچ نابىنى، ئەلى

با بگه پیمهوه بو ئه و ماله ی که به جیم هیشته .
 ۲۵ کاتی دیته وه ، ئه بینیت گسک دراوه و رازاوهیه . ئه وسای
 ۲۶ ئه روا له گهل خویا جهوت رۆحی پیسی تر ئه هینتی
 که خراپ ترن له خوی ، ئه چنه ئه و مرقه وه و تیا جیگیر
 ئه بن ، ئینجا باری ئه و مرقه له پیشو به دتر ئه بی .)
 ۲۷ کاتی عیسا ئه مانه ی ئه ووت ، ژنیک له ناو خه لکه که وه
 دهنگی بهرزکرده وه و ووتی : (خۆزگه به و سکه ی که
 هه لگی گرتی و به و مه مکه ی شیر ی پی دای .) ۲۸ به لام
 ئه و ووتی : (با خۆزگه به وانه بخوازرئ ، ئه وانه ی گوئ له
 ووشه ی یه زدان ئه گرن و کاری پی ئه کهن .)
 ۲۹ کاتی خه لکیکی زۆر لپی کۆبوونه وه ، ووتی : (ئه م نه وه یه
 نه وه یه کی به ده ، داوا ی نیشانه ئه کهن ، به لام هیچ نیشانه
 یه کیان پی نادریت تنها نیشانه ی یونس نییراوی
 یه زدان نه بیته . ۳۰ چون که یونس نیشانه بوو بو
 دانیشتوانی نهینه وا ، ههروه هاش کوری مرقه نیشانه یه بو
 ئه م نه وه یه . ۳۱ شاژنی باشوور له رۆژی دادگادا
 بهرامبه ر ئه م نه وه یه را ئه وه ستیته و تاوان باری ئه کات ،
 چونکه له ویه ری جیهانه وه هات بو ئه وه ی له دانایی

سلیمانی حکیم گوئ بگری. وا لیږدا له سلیمانی
 حکیم مهزن تر راوهستاوه. ۳۲ ههروهه دانیشتونانی
 نهوسای نهینهواش له دواړوژا لهگډل هم نهوهییه
 رانهوهستن و تاوان باری نهکن، چونکه پهشیمان بوونهوه
 کاتی ناموژگاری یونسیان بیست، وا لیږدا له یونس
 مهزن تر راوهستاوه.)

۳۳ کس چرا هه لڼاکاو له جتیهکی شارراوه دا دای بنی،
 یاخود له ژیر جاما، به لکو نهیخاته سهر شوپنیتیکی بهرز،
 تاکو نهوانه ی دینه ژووره وه رووناکیه که ببین.

۳۴ چاو چرای له شه، گهر چاوت باش ببینیت لهشت
 ههمووی رووناکیه، به لام گهر چاوت تروسکایی تیا نه بیت،
 نهوا لهشت ههمووی ههر تاریکه. ۳۵ گهر بیت و لهشت
 ههمووی رووناکی بیت و هیچ لایه کی تاریکی تیا نه بی،
 ۳۶ نهوا ههمووی وهک چرایهک که رووناکی نه دات
 نه درهوشیته وه و رووناکه.)

۳۷ کاتی که عیسا نه دوا، فهریسیهک داوای نهوه ی لی -
 کرد که نانی نیوهرؤ لای نهو بخوا. نهویش چووه ماله -
 که ی و له سهر خوان دانیشت. ۳۸ به لام فهریسیه که

سهری سور ما لهوهی که عیسا پیش نانهکه دهست ناشوات
 ۳۹ ئه‌ویش پیتی ووت: (ئیوهی فهریسی دهرهوهی جام و
 قاپتان پاک ئەکه‌نه‌وه، به‌لام ناوه‌وه‌تان پر ه له چه‌ته‌یی و
 پیسی . . ۴ ئه‌ی بی می‌شکینه، هر ئه‌وهی دهره‌وهی
 دروست کردوه‌وه ناوه‌وه‌یشی دروست نه‌کردوه؟
 ۱ قاپ و قاچاغت‌ان پر ه ئه‌وهی تیایه‌تی بی به‌خشن به
 هزاران، تاوه‌ک لای یه‌زدان پاک بنه‌وه .
 ۲ (قور به‌سهرتان ئه‌ی فهریسیه‌کان ئیوه ده‌یه‌کی نه‌عاو
 رازیانه و سه‌وزه‌مه‌نی تر به زه‌کات ئه‌ده‌ن، به‌لام راستی و
 دادپه‌روه‌ری و خوشه‌ویستی یه‌زدان پشت گوئ ئه‌خهن،
 پتیوست ئه‌وه‌یه ئه‌مانه به‌جی به‌یتن و ئه‌وانه‌ی تریش له
 یاد نه‌که‌ن . ۳ قور به‌سهرتان ئه‌ی فهریسیه‌کان، چونکه
 ئیوه‌ه‌ز له ریزی پی‌شه‌وه‌ی کۆبوونه‌وه‌ی کۆره‌کان ئەکه‌ن و
 ئه‌تانه‌وی له شوینه گشتیه‌کانا سلۆتان به‌گه‌رمی لی بکری
 ۴ قور به‌سهرتان، ئیوه له‌و گۆره وون‌بوانه ئەکه‌ن که
 خه‌لکی بی ئه‌وه‌ی بزانی به‌سهریانا ئه‌رۆن .)
 ۵ ئینجا یه‌کی له زانایانی شه‌ریعه‌ت پیتی ووت: (ئه‌ی
 ما‌مۆستا، ئه‌م قسانه‌ت ئیمه‌ش ئه‌گریته‌وه .) ۶ ئینجا

عیسا ووتی : (قور بهسەر ئیوهش زانایانی شهریمعت، ئیوه
 باری قورس و گران ئەخەنە سەر شانی خەلکی، بەلام
 خۆتان سەری پەنجەتانی ئیوه نادەن . ٤٧) قور بهسەر-
 تان ، چونکە ئیوه گۆر بۆ ئەو نێراوانە هەل ئەبەستن ،
 کە باوباپیرتان کۆشتووین . ٤٨) کەواتە ئیوه بەم کارە
 رازین بە کردەوهی باوباپیرتان ، ئەوان نێراوانیان کۆشتو
 ئیوهش گۆرەکانیان بۆ هەل ئەبەستن . ٤٩) هەر لەبەر
 ئەمەشە کە یەزدان ئەفەرموێ و ئەلێ : من پیتەمبەر و
 نێراویان بۆ ئەنێرم بەلام ئەوان لێیان ئەکوژن و دەریان
 ئەکەن . ٥٠) تاکو خۆینی رژاوی هەموو نێراوانانی
 یەزدان لە سەرەتای دروست بوونی جیهانەوه بچیتە ملی
 ئەم نەوهیەوه ، ٥١) هەر لە خۆینی هابیلەوه تا خۆینی
 زەکەریا کە لە نێوان شوینی قوربانی پەرستگا کەدا کوژرا
 بەلێ پیتان ئەلێم : مافی ئەو خۆیتانە لەم نەوه بێ
 باوەرە ئەسێنێ . ٥٢) قور بەسەرتان ئەی زانایانی
 شهریمعت، چونکە ئیوه کللی زانیاریتان هەلگرتوو، بەلام
 نەخۆتان ئەچنە ژوورەوه نە ڕێ ئەدەن کە خەلکی تر
 بچیتە ژوورەوه .)

۵۳ کاتی عیسا بهم شیوهیه قسهی لهگهلا ئەکردن ،
 نووسهرانی شهريعت و فهریسیهکان به تهواوی رقیان لی
 هه‌لگرت، زۆر بابەتی کهیان هه‌ینایه پێشهوه، بۆ ئەوهی
 لێی بدوئ، ٤٥ تاوه‌کو له‌ ووشه‌یه‌کا راوی کهن و توشی -
 کهن .

۱ لەو كاتەدا كە خەلكى بە ھەزاران كۆيۈبۈنە، بە جۆرى يەك يەك پىشپىل ئەكرد، عيسا دەستى كرد بە قسەكردن بۆ قوتابىھەكانى و ووتى : (يەكەم جار ئاگادارى ھەوير ترشى فەرىسيەكان بن، كە برىتيە لە دوو روويى .

۲ ھىچى شارراوہ نىہ ئاشكرا نەبىت و ھىچ نەبىتيەك نىہ نەزانى . ۳ ھەموو ئەوانەى لە تاريكىا ووتوتانە، لە رووناكىا ئەبىسرى، ئەوہش كە لە مالا بە چرپە ووتوتانە، لە سەربانەكان بانگەوازی پى ئەكرى .)

۴ لەبەرئەوہ ئەى خۆشەويستەكانم، مەترسن لەوانەى كە بە لەش ئەتان كوژن، چونكە لەوہ زياتر ناتوانن ھىچ بكن .

۵ بەلام من پىتان ئەلېم كە لە چى بترسن، لەوہ بترسن كە توانادارە لە دواى مردن بتانخاتە ئاگرەوہ، بەلەى، پىتان ئەلېم كە لەوہ بترسن . ۶ ئەوہ نىہ پىنچ چۆلەكە بە دوو فلس ئەفرۆشن ؟ لەگەل ئەوہشدا يەزدان يەكەك لەوانى بىرناچى، ۷ تەنانەت توكى سەرىشتان ژمىرراوہ .

كەواتە مەترسن، ئېوہ بەنرخ ترن لە چۆلەكە .

۸ بەلام پىتان ئەلېم، ئەوہى كە لە بەردەم خەلكىا دانم پىابنى، كورى مرقۇش لە بەردەم فرىشتەكانى يەزدانا

دانی پیاښتی . ۹ ټهوش که له بهردم خه لکيادانم
پیانانی ، بههمان شپوه له بهردم فریشته کانی یهزدانا
دانی پیا نازي . ۱۰ ټهوی ووشه یهک به کوری مړوځ
بلی لپی ټه بورزی ، به لام ټهوی شتی خراپ به روحي
پیروز بلی ، لپی نابورزی .

۱۱ کاتی ټه تانهینه بهردم شوینی کوبوونه وکان و لی
پرسراوان و گهورمیاوان ، گوځ مهدهن بهوی که چی
یاخود چون وه لام ټهدهنوه . ۱۲ چونکه روحي پیروز
ټیدا به گویتانا ټهوی پیویسته که بیلین .
۱۳ ئینجا له ناو کومله که دا یه کی پتی . ووت : ماموستا ، به
براکم بلی ټهوی بومان به جی ماوه بهشی کا له گه لما ،
۱۴ به لام ټهوی پتی ووت : (ټهی مړوځ ، کتی منی کردوه
به بهشکر به سهرتانا ؟) ۱۵ به خه لکه کهی ووت :
(ټاگادارین و خوتان بیارین له چاوبرسیتی . گهر
یه کی سامانی هه موو جیهانیسی هه بی ، ناتوانی ژیانسی
هه تاهه تایی پی بکړی .) ۱۶ ئینجا نمونیه کی بو
هینانه وه و ووتی : (مړوځیکي ده ولهمه ند زهویه کهی بهروو -
بوومیکي زورزوری دا به دهسته وه . ۱۷ جا بیری کرده وه و

ووتی: چی بکهم که من شوینی تهواوم نهبی بو کۆکردنه -
 وهی بهرووبوومهکهم؟ ۱۸ ووتی: وا ئەکهم، شوینی کۆکردنه -
 وهکانی ترم ئەروختیم و لهوان گهورهتر دروست ئەکهم ،
 ئینجا لهویدا ههموو بهرووبوومهکهم دانهنیم و کۆی ئەکهمهوه
 ۱۹ ئەوسا به خۆم ئەلیم: ئەی دل ئەوهتابهشی چهندين
 سالت ههیه، کهواته بخۆ و بخۆرهوه و ههلهپهره .
 ۲۰ بهلام یهزدان له ههمان رۆژا پیتی ووت: ئەی بی
 مېشک، ههر ئەم شهو رۆحت دهههچتی، بو کئی ئەبی ئەوهی
 کۆت کردۆتهوه؟

۲۱) ئا ئەمهیه بهشی ئەوانهی که ههر بو خویان کۆی -
 ئەکهنهوه و لای یهزدان ههچیان نیه)
 ۲۲ به قوتابهکانی ووت: جا لهبرئهمه پیتان ئەلیم، گوئ
 مهدهن به خواردن و بهوهی که لهبهری ئەکهن .
 ۲۳ ژيان گرنگ تره له خواردن و لهشیش گرنگ تره
 له جل . ۲۴ سهیری قهلهرهش کهن، نه ئەچنی و نه
 دروینه ئەکات. ئازوخگهشی نیه و ههچ کۆناکاتهوه، بهلام
 یهزدان ئەهژینتی. ئایا ئیوه له بالنده ئازیزتر نین ؟
 ۲۵ بهلام کئی له ئیوه گهر زۆر بایهخ بدات بهم شتانه،

تەنانت روژ ئى لە ژيانى ئەتوانى درېژ تر بکات؟
 ۲۶ جا که ئىو تەنانتان بەسەر بچوکتىن شتانيە، بۆچى
 بايخ ئەدەن بە شتى تر؟ ۲۷ سەيرى گۆللە سوورە -
 کەن، چۆن نشونما ئەکات نە هيلاک ئەبىت و نە ئەر بىسى،
 بەلام پىتانی ئەلیم: تەنانت سلیمان پاشاش لەو پەرى
 مەزنىا لەبەرى نەکردوو بەرگى، جوانتر لە بەرگى گۆللە
 سوورە. ۲۸ گەر بىت و یەزدان ئاوا بەرگ بکاتە بەرى
 گز و گيالەگەل ئەوہى که ئەمرو لە کىلگەدایە و بەيانى
 فرى ئەدرىتە تەنورەوہ. ئایا ئەبى ئىو چەند لە پىشتىرین
 تاوہک یەزدان لەیادتان نەکا ئەى کەم باوہرینە؟
 ۲۹ داواى ئەوہ مەکەن که چى بخۆن و چى بخۆنەوہ،
 مەپەشۆکین. ۳۰ ئەمانە ھەمووى بى باوہرەکان ھەولى
 بۆ ئەدەن، بەلام ئىو باوکتان ئەزانى که پىويستان بەمانە
 ھەيە. ۳۱ ئىو ھەول بەن بۆ چوونە پاشايەتى یەز -
 دانەوہ، ئەوانەى تەرتان ھەموو بۆ ئەبىت .
 ۳۲ ئەى مینگەلى بچوک، ترسى دواروژت نەبى، چونکە
 باوکت ئەيەوى پاشايەتى ئاسمانت بداتى، ۳۳ بى فروشن
 ئەوہى که ھەتانە و بى بەخشن بە ھەزاران، دروستى کەن

بۆ خۆتان لە ئاسمان سامانی که نافهوتی، گهنجی که له بن نایمت، نه دز لێی نزیك ئەبیتوه نه مۆریانه لێی - ئەدات. ۳۴ مړوڤ گهنجی له ههر کوڤ بیت دلی لهوئ ئەبیت.

۳۵ با پشتیتان بهستراو بیت و چراتان روشن بیت، ۳۶ وهك ئەوانه بن که چاوهروانی گهورهکیان ئەکن تا له سهر شایی بگهڕیتوه، بۆ ئەوهی که هاتهوه و له ده‌رگای دا، ده‌ست به‌جی ده‌رگای لێ بکه‌نه‌وه. ۳۷ خۆزگه ئەخوازری به‌و ئیشکه‌ری که گهوره‌کی له‌کاتی گه‌رانه‌وه‌دا به‌ به‌خه‌ری ئه‌ی بینێ. راستی پیتان ئەلیم: ئینجا گه‌وره‌کی له‌سهر خوان دای ئەنیت و قۆل هه‌لئەکا تاوه‌ك خزمه‌تی‌کات. ۳۸ دیسان خۆزگه پیتی گهر هات و گه‌رانه‌وه‌ی گه‌وره‌کی له‌خولی دووهم یاخود سی‌هه‌می شه‌وا بێ، ئەویش هه‌یشتا ههر به‌خه‌به‌ره. ۳۹ به‌لام ئەوه بزانی، گهر بیت و گه‌وره‌ی مال بزانییت له‌ چ کاتی‌کا دز دیته‌ سه‌ری، ئەوا به‌خه‌به‌ر ئەمینیتوه و ماله‌کی به‌جی ناهیتلی تا بدزری. ۴۰ که‌واته ئیوه‌ش ئاوا ئاماده‌بن، چونکه‌ کوری مړوڤ له‌ کاتی‌کا ئەگه‌ڕیتوه

که نای زانن . ۴۱ پەترۆس لیتی پرسی : (ئایا ئەم نموونانە
 تەنها بۆ ئیمەیه یان بۆ ھەمووانە ؟) ۴۲ عیسا ووتی :
 کێ یە ئەو جێگرە دەست پاک و ژیرە ی که گەورە ی مال
 بەسەر خاوو خیزانیا دای ئەنی تاوەک خواردنیا ن لەکاتی
 خۆیدا بۆ ئامادە بکات ؟ ۴۳ خۆزگە ئەخوازرێ بەو
 ئیشکەرە ی بە تەواوی بەم کارە ھەلساوە . ۴۴ راستی
 پێتان ئەلیم : ئینجا گەورە ی مالەکە ئیشکەرەکی دایەنی ،
 لەسەر ھەموو مال و سامانیکی که ھەیەتی . ۴۵ بەلام
 گەر ئیشکەرەکی لە دلی خویا ووتی لەو ئەکات گەورە ی
 مال بەم زووانە نەگەر بێتەو ئینجا ھەستاو خۆی کرد بە
 گەورە ی مال و بە ئارەزو ی خۆی کردی و بردی خۆی
 سەرخۆش کرد ، ۴۶ ئەوا روژی لە روژان که گەورە ی مال
 ئەگەر بێتەو ، روژیک و کاتیکی که ئیشکەرەکی نای زانی ، بە
 ناپاک دای ئەنیت و دەری ئەکات . ۴۷ ئەو ئیشکەرە ی
 داواکاریەکانی گەورە ی مال ئەزانیت ، بەلام بە دەستی
 ئەنقەست کاری پێی ناکات ، سزا ئەدری . ۴۸ ئەوێش که
 داواکاریەکان نازانیت و ھەلە ئەکات ، سزاکی کهمترە .

ئەوھى زۆرى پىي دراوھ، داواى زۆرى لى ئەكرىت، ئەوھش كە
زۆرى بەخشیوھ، داواى زۆر ئەكات.

۴۹) من ھاتووم تاكو لەسەر زەوى ئاگرى بکەمەوھ، چەند
دەلخۆشم بەوھى دەست کات بە سوتانن . ۵ بەلام لە -
سەر مەخۆم لە ئاو ھەلکیشم، چەندیش نارەحەتم تاوھک
یەتەدى . ۵۱ وا ئەزانن من ھاتووم تەنھا ئاشتى بىنمە
سەر زەوى ؟ پىتان ئەلیم، نەخىر، ھىتاومە لەگەل خۆم
دوو بەرەكى و جىابوونەوھ . ۵۲ ھەر لە ئىستەوھ، گەر لە
مالىکا پىنج كەسى تىا بىت، سیانیان لە دوانیان، یان
دوانیان لە سیانیان جىائەبنەوھ . ۵۳ باوک لە کور،
کور لە باوک، دایک لە کچ، کچ لە دایک، خەسوو لە
بووک، بووک لە خەسوو جىائەبنەوھ)

۵۴ دیسان بە خەلکەكەى ووت: (كاتى ئىوھ لە رۆژ -
ئاواوھ ھەورئەبىنن، خىرا ئەلین: ئەم ھەورە بارانى بە -
دەمەوھى ئەمەش ئەبىت . ۵۵ كاتىكىش باى خواروو دىت،
ئەلین گەرما دەست پى ئەكات، ئەمەش ئەبىت . ۵۶ ئەى
ساخەجیان، ئىوھ ئەزانن رووى زەوى و ئاسمان بخویننەوھ،
ئىتر چۆن نازانن بىخویننەوھ ئەوھى لەبەر چاوتانا روو -

ئەدات؟ ۵۷ بۆچى خۆتان لە راستى لائەدەن؟
 ۵۸ كاتى يەكئ شتىكى بەسەرتەوۋىيە و ئەيەۋى بت بات بۆ
 دادگا، ھەول بە ھەر لە رىگە لەگەلئا ئاشت بىتەوۋە و
 رىكەۋىت، ئەگىنا ئەچىتە لاي قازى و قازىش رەۋانى
 بەندىخانەت ئەكات. ۵۹ پىت ئەلئىم، لەۋى نايەيتە
 دەرەۋە تا سزاي خۆت وەرنەگىرىت. (

۱ لەم كاتەدا، ھەوالى ئەوھيان بە عىسا گەياندا، كە
 پىلاتوس ھەندى لە پىاوانى شارى جەلىلى لە كاتى
 پىشكەش كەردنى قوربانىيەكەيانا كوشتەو خوتنى لە خوتنى
 قوربانىيەكانا تىكەلاو كەردوون . ۲ لىرەدا عىسا پىي ووتن
 (ئايا بە بىرى ئىو، ئەو جەلىليانە كە كوژران گوناھيان
 زياتر بوو لەو خەلكى كە لە شارى جەلىلن، بۆيە واين
 بەسەر ھات ؟ ۳ من پىتان ئەلیم : نەخىر وا نى، گەربىتو
 ئىوھش پەشىمان نەبنەو ھەمووتان ئاوا تىائەچن .
 ۴ ياخود ئەو ھەژدە كەسە كە قەلاى سىلواميان بە
 سەرا رووخا و مردن، گوناھبارتر بوون لە ھەموو
 دانىشتوانى شارى ئۆرشەلىم ؟ ۵ من پىتان ئەلیم : نەخىر،
 بەلام گەر ئىوھش پەشىمان نەبنەو ھەمووتان ئاوا تىا -
 ئەچن .)

۶ ئىنجا ئەم نمونەيەى باس كەرد : (كاپرايەك لە رەزەكەيا
 دارھەنجىرىكى ھەبوو، ھات تاكو بزانتى بەرى گرتووە،
 سەرى كەرد ھىچى پىتو نىيە . ۷ بانگى باخەوانەكەى
 كەردو ووتى : من ماوەى سى سالىە دىم، تاكو لە بەرەكەى

بهرم، کهچی هیچی بیتوه نابینم، ههر ئیستا بی بره ره وه
 بوچی زهوشمان لی بگری؟ ۸ بهلام باخهوانه کهی ووتی :
 گه وره، ئهم سالیس وازی لی بیتنه، زهویه کهی ده وره وه
 هه ل ئه گری مه وه و که منی شتی به هی زبوونی تی ئه که م.
 ۹ به لکو بکه ویتته بهردان، گهر نه بوو ئه وسا بی بره ره وه .
 ۱۰ عیسا روژی له روژان له شوینی کۆبوونه وهی جوله -
 کهکانا خهریکی فیرکردن بوو . ۱۱ ئافره تیکی لی بووما وهی
 ههژده سال بوو روچی پیس دهستی به سه ریا گرت -
 بوو، پشتی کۆم بوو بوو، نهی ئه توانی به ریکی راوهستی .
 ۱۲ کاتی عیسا ژنه کهی دی، بانگی کرد و پیی ووت :
 (ئافره ت، با رزگارت بی له نه خوشیه کهت) ۱۳ ئینجا
 دهستی خسته سه ر ئافره ته که، دهست به جی ئافره ته که
 پشتی راست بووه وه و دهستی کرد به ستایشی یهزدان .
 ۱۴ بهلام سه روکی کۆمه لگا که توره بوو، به خه لکه کهی
 ووت : (تنها ههر شش روژ له ههفتهیه کاروژی کارکرده
 لهو روژانه دا وهرن بو چاک بوونه وه، نهک له روژی
 شه مه دا) ۱۵ لیره دا عیسا وهلامی دایه وه و ووتی : (ئه ی
 ساخته چیان، ئایا ههر یهک له ئیوه، له روژی شه مماندا

ناروات گاکهی یاخود گوئدریژهکهی بکاتهوه و بسیبات
ئاوی بدات. ۱۶ ئەوەتا ئەم ژنه که یهکیکه له نهوهی
ئیبراهیم، ماوهی ههژده ساله بهستراوی دهستی شهیتانه
نابی ئازاد بی له رۆژی شههمهدا؟ ۱۷ کاتی عیسا
ئهمهی ووت، دوزمنانی شهرمهزار بوون، ئینجا ههموو
دلشاد بوون به گشت ئەو کاره پیرۆزانهی که کردی.

۱۸ عیسا پرساری کردوو ووتی: (پادشاهی یهزدان له
چی ئەکات؟ وهك چی وایه؟ ۱۹ ئەو له تۆویك ئەکات،
که کابرایهك هینای و له کیلگهکهیا رواندی، رواو بوو به
داریکي گهوره، به شیویهك که بالندهی ئاسمان لهسەر
لق و چلهکانی حهسانهوه.)

۲۰ پادشاهی یهزدان له چی ئەکات؟ ۲۱ ئەو له
ههویر ترشیک ئەکات، که ئافرهتی هینای و خسته سی
بهش ههویرهوه، تاکو ههمووی ههڵ هات.

۲۲ عیسا لهم کاتهدا که بهرهو ئۆرشهلیم ئەچوو، به شار و
لادی کانا تیئهمپری و خهڵکی فیرئهکرد. ۲۳ یهکنی لینی
پرسی: ئەی مامۆستا کهمن ژمارهی ئەوانهی رزگاریان
ئهبیت؟ ئەهیش رووی کرده ههمووان و ووتی:

۲۴ (ههول بهن له ده‌رگای باریک و ته‌سکه‌وه بچنه ژووره‌وه، من پیتان ئەلیم که زۆر کەس هه‌ولێ ئه‌وه ئەدەن بچنه ژووره‌وه، به‌لام ناتوانن. ۲۵ دواى ئه‌وه‌ی که گه‌وره‌ی مال هه‌لئه‌سیت و ده‌رگا دائه‌خات، به‌هه‌زاران له‌ ده‌روه‌وه ئەمیننه‌وه، ئینجا ئەلین: گه‌وره‌م، لێمان بکه‌روه‌وه ئه‌ویش پێان ئەلێ: من ناتان ناسم ئێوه له‌ کوێوه هاتوون. ۲۶ ئه‌وساکه ئێوه‌ش ئەلین: له‌گه‌لتا خوارد. - مان و خوارد مانه‌وه، له‌ شه‌قامه‌کانمانا قسه‌ت بو‌ ئه‌کردین. ۲۷ ئینجا ئه‌ویش ئەلێ: پیتان ئەلیم من نازانم ئێوه کین و له‌ کوێوه هاتوون، وون بن له‌به‌ر چاوم ئه‌ی گونا به‌ران. ۲۸ جا ئاله‌ویا ئەبیت گریان و چرکه‌چرکی دان، له‌وکاته‌دا که ئیبراهیم و ئیسحاق و یاقوب و هه‌موو نێرراوانی یه‌زدان ئەبینن له‌ پاشاهیتی یه‌زدانا، ئێوه ده‌رکراونه‌ته ده‌روه‌وه. ۲۹ خه‌لکی له‌ رۆژه‌ه‌لات و له‌ رۆژئاوا و سه‌روو خواروه‌وه دین و له‌ پادشاهی یه‌زدانا دائه‌نیشن. ۳۰ زۆر له‌وانه‌ی دواهه‌مین ئەبنه‌ یه‌که‌مین، یه‌که‌مینه‌کان ئەبنه‌ دواهه‌مین.)

۳۱ لێزه‌دا، هه‌ندێ له‌ فه‌ریسه‌کان دینه‌ لای و پێی

ئەلەين : (فریای خۆت كەوۈ راکە لېرە ، ھېرۇدس بېر یاری -
 داوۋە بىتكوژى) ۳۲ ئەویش پىتى ووتن : بېرۇن بەو رېتوہ
 بلىن ، كەوا من شەيتانەكان دەرئەكەم و نەخۆشەكان چاك
 ئەكەمەوہ ، ئەمىرۇ و بەيانی ، ئىنجالە رۇژى سېھما ئەگەمە
 ئامانجى خۇم . ۳۳ پىتويستە بەردەوام بىم لە رۇشتنما ،
 ئەمىرۇ و بەيانی و دووبەيانی ، چونكە كوشتنى ئەم نىرراوى
 يەزدانە ، ئەبى ھەر لە ئۆرشەلىم بېت .

۳۴ (ئەى ئۆرشەلىم ، ئەى ئۆرشەلىم ، كوشتىنەرى نىرراوان و
 بەردباران كەرى پىياو چاكانى بۇ لات ھاتو ، چەند جار
 ويستم مانا ئەكانت بەيەكەوہ كۆكەمەوہ ، ھەرۈەك چۆن مېشكى
 جوچكەكانى لەژىر باليا كۆئەكاتەوہ ، بەلام نەتان ويست .
 ۳۵ پەرسىگاكەتان ، تەنھا داروبەردى ئەمىنيتەوہ . باپىتان
 بلىم ، ئىتر نام بىننەوہ ، تا ئەو كاتەى ھاوار ئەكەن ، پىرۇزە
 ئەوہى بە ناوى يەزدانەوہ دىت .)

۱ عیسا لە رۆژی شەممەدا، چوووە مالتی یەکتی لە سەرۆکی
 فەریسیەکان، بۆ نان خواردن، ئەوانە ی لەوێ بوون چاو -
 یان لە عیسا نەئەتروکان و بە باشی سەرنجیان ئەدا .
 ۲ چونکە بەرامبەری کابرایەکی زۆر نەخۆش دانیش بوو .
 ۳ عیسا رووی کردە زانایانی شەریعەت و فەریسیەکان ،
 ئەوانە ی لەوێدا بوون ، لێی پرسین : (ئایا نەخۆش چا -
 کردنەو، لە رۆژی شەممەدا ئەشی یان نا ؟)
 ۴ بێ دەنگ مانەو و هیچ وەلامیکیان نەدایەو . ئەویش
 بانگی کرد و چاکی کردەو و بەریتی کرد . ە گەرایەو
 پرسیاری لێ کردن : (کێ لە ئێوە گوێ درێژەکی یان
 گاکە ی لە رۆژی شەممەدا بکەوێتە بیرەو ناچی و دەری
 بەیتنی ؟) ۶ لێرەشا نەیان توانی هیچ وەلامیکی بەنەو .
 ۷ دوای ئەوێ کە سەیری کرد ، چۆن هەندێ لە
 دانیشتوان ریزی پیشەوێیان گرتوو ، نموونەییەکی بۆ
 هێنانەو ، ووتی : ۸ (کاتێ یەکتی بۆ سەر شایی بانگ ئەکری
 باشتروایە نەچیتە ریزی پیشەو ، چونکە لەوانە ی ئەو شوپنە
 بۆ یەکتیکی بەرزتر لەو دانرا بێ . ۹ لە دواییا ئەوێ
 تۆ و ئەویشی بانگ کردو ، دیت و پیت ئەلێ : ئەو شوپنە

چۆلكە بۆ ئەم پىاۋە، تۆش تەرىق ئەبىتەۋە، لە دواۋە
 ئەگەر بىت بۆ شۈيىنى تىا دانىشى . ۱۰ كاتى بانگ -
 ئەكرىيت، ھەول بە لە دواۋە دانىشە، تا ئەۋەى كە بانگى -
 كەردۈيت، بىت و پىت بلى : ھاورىم، ھەستە بىر ۆرە پىشەۋە،
 لىرە دا رىزىت لای دانىشتۈان زىاتر ئەبى . ۱۱ ئەۋەى
 خۆى بە گەۋرە دانى نزم ئەكرىتەۋە، ئەۋەش خۆى بە بچوك
 دائەنى بەرز ئەكرىتەۋە .)

۱۲ ئىنجا بەۋەى كە بانگى كەردە، ۋوتى : (كاتى ناننى
 نىۋەرۆ يان ئىۋارە ئەكەيت، ھاورى و براۋ خزم و دراۋسى
 پارە دارەكانت بانگ مەكە، ھەتا نەۋەك ئەۋانىش دوايى
 بانگت كەنەۋە و چاكەكەت بەنەۋە . ۱۳ بەلكو ئەگەر
 نان خواردن بىكت سازكرد، ھەزارو پەك كەۋتەۋ شەل و كۆپر
 بانگكە، ۱۴ تا كارەكەت پىرۆز بىت، چونكە ئەۋانە ناتۈان
 ھەمان شت بۆ بكنەۋە ،، ئەۋسا لە رۆژى دوايدا
 پاداشت ئەدرىتەۋە .)

۱۵ يەكى لە دانىشتۈان، كاتى ئەمەى بىست ۋوتى :
 (خۆزگەم بەۋەى كە لە پادشاھى يەزدانا نان ئەخوات)
 ئىنجا عىسا ۋوتى : (كەبراىەك خواردن بىكى زۆر چاكى بۆ

ئىتوارە دروست کرد و خەلکىكى زۆرى بۆ بانگ کرد .
 ۱۷ کاتى ئىتوارە ئىشکەرېكى نارد ،بۆ ئەۋەى بە مېۋانەکان
 بلى : فەرموون ،ھەموو شتى ئامادەيە . ۱۸ لىرەدا ھەموو
 يەك لە دۋای يەك داۋای لى بوردنيان کرد ،يەكەميان
 ووتى : ئەمىر ۆ كىلگەيەكم كړيوه و ئىستا ئەبى برۆم بۆ
 ئەۋى ،تکايە لىم ببورە . ۱۹ ئەۋى كەيان ووتى : پىنج
 گای جووتم كړيوه ئەمەۋى بچم بۆ لايان ،تکايە لىم ببورە
 ۲۰ يەككى كەشيان ووتى : خەرىكى ژن داۋاکردنم لەبەر
 ئەۋە ناتوانم بىم ئىشکەرەكە گەرايەۋە و ھەموۋى بە گەرە
 كەى راگەياندا . لىرەدا گەرەۋى مالەكە زۆر توورەبوو ،بە
 ئىشکەرەكەى ووت : بېرۆرە دەرەۋە ،بۆ شەقامى ناوشار و
 كۆلانەكان ،چى ھەزار و يەك كەۋتە و شەل و كۆپر ھەيە
 بانگى كە بۆ ئىرە . ۲۲ پاش ماۋەيەك ئىشکەرەكە
 گەرايەۋە و ووتى : (گەرەم ئەۋەى فەرمانت دا كرا ،
 ھىشتاكە شوپىن ماۋە . ۲۳ گەرەۋى مال ووتى : ديسانەۋە
 بېرۆ بۆ رېنگا و مەيانەكان بەزۆر خەلك بىنە مالەۋە ،تا -
 ۋەك مالەكەم پېر بى . ۲۴ پىتان ئەلېم : لەوانەى بانگ -
 كرابوون ھىچيان تامى نانى مالم ناكەن .)

۲۵ خەلکىكى زۆر لەگەلما ئەروڭشتن بەرپىدا، ئاۋرى
 بۇ دانەۋە و پىيى ووتن: ۲۶) گەر يەككى بىھوئى لەگەلما
 بېت، ئەۋا پىيۈستە من لە ھەموو شتى گىرنگىر بىم لاي،
 تەنانت لە دايكى و باۋكى و ژن و مالى و خوشك و
 براشى، بگرە لە خوۋشى، تەنھا ھەر بىم شىۋەيە ئەتوانى
 بېتتە قوتابى من. ۲۷ ديسانەۋە ئەۋەش كە ناتوانى
 خاچەكەي ھەلگىرىت و دوام كەۋىت، ناتوانى بېتتە قوتابىم
 ۲۸ كى لە ئىۋە گەر وىستى خانوۋىيەك دروست كات،
 دانانىشى پارەكەي بىژمىرى و بزانى پارەي ئەۋەي ھەيە؟
 ۲۹ نەۋەك دەست كات بە كرىنى شەكەن و لە دوايىيا
 نەتوانى تەۋاۋى كات، ئەۋساكە خەلكى گالتەي پىي ئەكەن
 ۳. ئەلپىن: ئەۋە چى بوو، دەستى بە خانوو دروست -
 كىرەن كىرەن و نەي تەۋاۋى تەۋاۋى كات؟ ۳۱ يان چ
 پادشاھىيەك، كە بىھوئى شەركات لەگەل پادشاھىيەك كەدا،
 يەكەم جار دانانىشىت تاۋەك راۋىژى ئەۋە بىكات كە چۆن
 بە دە ھەزار كەسەۋە سەرگەۋى بەسەر بىست ھەزار كەسا،
 كە خەرىكەن بەرەۋ روۋى ئەكشىن، ۳۲ ئەگىنا خو تاۋەك
 لەشكەرەكە دوۋرە، خىرا خەلەك ئەنئىرى بۇ رىكەۋتن.

۳۳ کەواتە ھەر بەم شېۋەيە، گەر يەككى ويستی دوام كەوئ
پېتويستە بە باشى ليكى باتەوہ و بزانی ئايا واز
لە ھەموو شتت ئەھيىنى بۆ من؟

۳۴ (خوئ شتتيكى زۆر باشە، بەلام كە سوپىرى
نەما، چى سوپىرىكەى بۆ ئەگەر پېتەوہ؟ ۳۵ ئەوسا بە -
كەلكى ھىچ نايت، نە بۆ زەوى نە بۆ بەھىز -
كردنى زەوى، ئىنجا ناچار فرئ ئەدرىت. ئەوہى
دوو گوپى ھەيە، با گوئ راگرئ بۆ ئەم ووشانە.)

۱ كەسانىكى زۆر لە باج گران و گوناھباران، ئەھاتن بۆ
 گوئى راگرتن لە ووتەكانى عيسا . ۲ فەرىسيەكان و
 نووسەرانى شەرىعەت بەمە توورە ئەبوون و ئەھيان ووت:
 (ئەم كاپرايە پيشوازي لە گوناھباران ئەكات و لەگەلئانا
 نان ئەخوات .) ۳ عيسا لىزەدا نمونەيەكى بۆ ھېتانهو
 ووتى : ۴ كئى لە ئىبۆھ گەر سەد سەر مەرى ھەبىت و
 دانەيەكى لئى وون بىت، نەوود و نۆكەى تر لە دەشت
 بەجئى ناھىلەت و ناگەرئ بە شوئىن مەرە وون بوەكەدا ،
 تا ئەى دۆزىتەوہ ؟ ۵ ئىنجا كە دۆزىوہ ، بە خوشىوہ ئەى
 خاتە سەر شانى و ئەى ھىتەتەوہ بۆ مالىوہ ، ھاوړىكانى و
 دراوسىكانى بانگ ئەكات و پىتان ئەلەت : دلشاد بن لە
 گەلما چونكە ئەو مەرەى كە وون بوو بوو ، دۆزىمەوہ .
 ۶ من پىتان ئەلەيم ھەر ئا بەم شىوہىش ، لە ئاسمان
 ئەبئى بەشادى گەر يەكئى لە گوناھباران بگەرئەوہ بۆ
 سەر رىگەى يەزدان ، زياتر لە نەوود و نۆ كەسى بئى
 گوناھ كە پىويستيان بە گوناھ پاكردنەوہ نىہ .
 ۸ يان چ ئافرەتئى گەر دە پەنجايى ھەبئى و يەكئىكانى
 لئى بگەوئەت ، ھەل ناسئى و چرا ھەل ناكاو دەست ناكات

به گهسك دانى مالمكه به ووردى، تا ئهى دۆزىتەوه؟
 ۹ كاتى كه دۆزىتەوه، بۆ ھاوړى و دراوسىكانى
 ئهگېرېتەوه و پېتان ئهلى: دلشاد بن لهگهلم چونكه
 پاره وون بوهكهم دۆزىتەوه. ۱۰ من پېتان ئهلىم: هەر
 بهم شېويه، به گهړانهوى گوناهاړى لهړېي گونا، ئهبيتە
 شادى له نىوان فرېشتهكانى ئاسمانا.

۱۱ ئىنجا ووتى: كابرليهك دوو كورى ههبوو.
 ۱۲ بچووكهكەيان به باوكى ووت: باوكه، چيم بهرئەكهوتى له
 بهشى خۆم بېدهرى، كابرش چى سامانى ههبوو كړدى به
 دوو بهشهوه و بهشېكى دانا بۆ كوره بچووكهكەى.
 ۱۳ دواى چەند رۆژى، كورى بچووك چى ههبوو
 ههمووى كۆكردهوه، ئىنجا كهوته رى بۆ وولاتىكى دوور،
 لهوتى چى ههبوو ههمووى له رابواردنا خهرج كرد.
 ۱۴ كاتى كوره هيچى بېدهستهوه نهما، گرانى كهوته ئهو
 ناوچهيهوه، ئىنجا ههستى بهوه كرد كه پتويستى به شتى
 ههيه پتې بژى. ۱۵ دواى ئهوى چووه لای كابرليهك
 له دانىشتوانى ئهو شاره، كابرا ناردى بۆ كىلگهكەى
 تاوهك بهرازهكانى بۆ بلهوهړېنى. ۱۶ برسېتى واى له

کوره کرد که خواردنی بهرازهکان بخوات، ئهوهشی به تهواوی دهست نهکھوت.

۱۷ ئینجا کهمی بیری کردهوه و ووتی: ئاخۆ چهند نان بمینیتتهوه، لهبهر ئهو کهسانه‌ی لای باوكم ئیش ئه‌که‌ن، ئه‌وه‌تا منیش لیڤه‌دا خه‌ریکه ئه‌مرم له برسا. ۱۸ با هه‌ستم بگه‌ڕێمه‌وه بۆ لای باوكم، پیتی ئه‌لیم: بابه من به‌رامبه‌ر به ئاسمان و به‌رامبه‌رت هه‌لهم کرد، ۱۹ ئیتر من شایانی ئه‌وه نیم به کوری تۆ بانگ کریم، به‌که به یه‌کێ له‌وانه‌ی که ئیشت بۆ ئه‌که‌ن. ۲۰ کوره هه‌لساو گه‌ڕایه‌وه بۆ لای باوکی، کاتی باوکی له دووره‌وه دی، دلی پیتی سووتا و رای کرد بۆ لای و دهستی کرده ملی و به گه‌رمیه‌وه ماچی کرد. ۲۱ ئینجا کوره پیتی ووت: بابه من به‌رامبه‌ر ئاسمان و به‌رامبه‌رت هه‌لهم کرد، ئیتر من شایانی ئه‌وه نیم به کوری تۆ بانگ کریم. . . . . ۲۲ به‌لام باوکه‌که، بانگی ئیشکه‌ره‌کانی کرد و ووتی: برۆن خیرا باشت‌ترین جل و به‌رگ بێن و له‌به‌ری که‌ن، موستیله‌ی بکه‌نه دهست و بپۆ بکه‌نه پیتی. ۲۳ ئینجا برۆن گوێزه‌که دابه‌سته‌که‌ش سه‌ربرن، تا بیخۆین و ئاهه‌نگ بکه‌ین. ۲۴ ئهم کوره‌م

مرد بوو، زیند و بوتهوه، وون بوو بوو، د وژرا و تهوه، ئینجا کرد
یان به ئاههنگ و خوښی .

۲۵ کوری گهورهی کابرا، دواى ئهوهی له کیلگه
گهرايهوه و نزيك مالهوه بوهوه، گوپی له موسیقا و
ههلهپهركی بوو . ۲۶ یهکی له ئیشکهرهکانی بانگ کرد و
لیتی پرسى ئهوه چیه، چی رووداوه ؟ ۲۷ وهلامی دایهوهو
ووتی : براكهت گهراوهتهوه، باوکیشته گویرهکه دابهستوههکی
سهبرپوه بوی، چونکه به زیند و پیتی گهراوهتهوه .

۲۸ لیره دا برای گهوره تووره بوو، نهیویست بچیته
ژوورهوه . باوکی هاته دهرهوه و لیتی پارایهوه .
۲۹ بهلام ئهوه وهلامی باوکی دایهوه و ووتی : ئهوه تا من
ئهوه ههموو ساله ئیشته بو ئهکم، بهرههههستی هیچ
فرمانیکم نهکردیت، تهنا نهت بزنیکیشت نه دامی تاوهک
لهگهله هاوریکانما ئاههنگیکی پیتی بکم . ۳۰ بهلام
ئهوه تا بو گهراوهوهی کورهکهته، ئهوهی به رابواردن نیوهی
سامانی خواردی، گویرهکهی دابهستراوی بو سهرههپری .

۳۱ ئینجا باوکهکه پیتی ووت : (کورم، تو گشت کات له -
گهلهمايت، ئهوهی ههمه هی تویه، بهلام پیتیسته دلشاد

بین، چونکه براكهت مرد بوو زیند و بوتهوه، وون بوو بوو
د وژرا و تهوه.)

بشی شانزهم

۱ دیسانهوه عیسا به قوتابیهکانی ووت: (یهکی سهر -
پهرشتی کاروباری کابرایهکی دهولمهندی ئهکرد و
داراییهکی بو ئهبرد بهرپوه، تاوان بار کرا بهوهی که
دهست بلوی ئهکات. ۲ کابرای دهولمهندی بانگی -
کرد و لینی پرسی: ئههه چیه ئهی بیسمهوه لیت؟ بر و
حسابهکانت بکه و بیخهره بهردهستم، ئیتیر نامهوی سهر -
پهرشتی کارم بکهیت. ۳ کابرا له دلی خویا ووتی:
باشه ئیتیر من چی بکه، دواي ئهوهی ئهه ئیشم نامینن؟
نه ئهتوانم زهوی بکیتلم، نه سوالیشم پی ئهکری ؟ بهلام
خوم ئهزانم چی ئهکه، هاورییهکی زور بو خوم پهیا ئهکه،
تا ئهگهر دهراکرام ئهوان یارمهتیم بهن. ۵ چوو قهرزاره -
کانی کابرای دهولمهندی یهکه یهکه بانگ کرد. له
یهکهمیانی پرسی: چهند قهرزاری؟ ۶ وهلامی دایهوه:

سەد تەنەكە رۆن. ئىنجا پىتى ووت: قەيناكە تەنەكە پەنجا
تەنەكە ئەنووسم. ۷ لەوى كەى پىرسى: ئەى تۆ چەنت
لەسەرە؟ ووتى: سەد فەردە گەنم. پىتى ووت: ئەوا ھەشتا
فەردەت بۆ ئەنووسم. ۸ لە دوايدا كاتى كابرەى
دەولەمەند بەمەى زانى، ئافەرىنى لە ئىشكەرەكەى كرد،
چونكە بۆ داھاتووى خۆى بە ژىرانە بىرى كەردبەو. لە
راستىا ئەو مەرقانەى كە ئەم جىھانەيان ھەلبەزاردە
لەى زان ترن بۆ ژيانى سەر زەويان لەوانەى رۆژى
دوايان ھەلبەزاردە. ۹ ئىنجا عىسا پىتيان ئەلەيت:
ئىوھش ئاوا لەى زان بن، وەك ئەو كابرەى، بۆ بەكارھەتەنى
پارەتان، يارمەتى ئەوانەى پىتى بەن كە پىتەستيان بە يارمە
تەتان ھەيە، تا ئەگەر پارەتان نەما لەلەيەن يەزدانەو
يارمەتى بەرەن و لە ئاسمانا جەتەن بەرپەتەو.
۱۰ ئەوھى لە كەما دەست پاك بېت، لە زۆرەشا دەست
پاكە ئەوھش لە زۆرا ناپاكە، لە كەمەشا ناپاكە. ۱۱ گەر
ئىوھ سەر راست نەبن لە پارەيەكا كە دنيايە، ئىتر چۆن
گەنجىنەى ئاسمانەتان بەرپەتە بەردەست؟ ۱۲ يان گەر
ئىوھ سەر راست نەبن لە مالىكا كە ھى خەلەكە، ئىتر

چۆن يەزدان شتېكتان بىداتى كە ئەبىت بە ھى خۆتان
 ۱۳ ھىچ ئىشكەرى ناتوانى مل كەچى دوو گەورە بىت:
 مسۆگەر يەككىيانى لەوى كە زياتر ئەوېت، يان ئەچىتە لای
 يەككىيان و ئەوى كە بەجى ئەھىلى . بەم شېۋەيە ئېۋەش
 ناتوان، لە ھەمان كاتدا مل كەچى يەزدان و پارەش بن
 ۱۴ فەرىسيەكان كە زۆر پارەيان خۆش ئەويست، دواى
 ئەۋەى گوييان لەمانە ھەمووى بوو، پىتى پى كەنين .
 ۱۵ ئىنجا عىسا پىتى ووتى: ئېۋە خۆتان لای خەلكى بە
 پاك دەرئەخەن، بەلام يەزدان دلتان باش ئەناسى .
 ئەۋەى خەلك بە خاۋەن پاىەى دائەنى، لای يەزدان بى
 پاىەيە .

۱۶ تاكو ھاتنى يۆھەنناى خەلك لەئاۋەھل كىش، ياساى
 موسا و ووتەى نىرراۋانى يەزدان، پىتوانە بوون بۆ ھەلسو
 كەوت. ئىنجا ئەۋەتەى باسى پادشاھى يەزدان و
 پادشاھى ئاسمان ئەكرىت، ھەموو كەسى ھەول ئەدات
 بۆى . ۱۷ بەلام ئەمە لە ياد مەكەن، نەمانى زەوى و
 ئاسمان زۆر ئاسانتەرە، لە لا بردنى خالى لە خالەكانى
 ياسا .

۱۸ ئەوئى ژنەكەى تەلاق ئەدات و يەككىى كە ئەهينى،
 بى ھۆى داوتىن پىسى، ئەوا داوتىن پىسى ئەكات. ئەوئى
 كە تەلاق دراوتىك ئەهينى ديسانەو داوتىن پىسى ئەكات.
 ۱۹ كاپرايەكى زۆردەولەمەند ھەبوو، ھەموو، رۆژى
 خەرىكى ئاھەنگ گىران بوو، گران بەھاترىن و جوانترىن
 جلى لەبەرئەكرد. ۲۰ كاپرايەك كە ناوى لەماز بوو، لەبەر
 دەرگاھىا كەوتبوو، برىن لىتى دا بوو. ۲۰ لەو بەرماوئەيەى
 ئەخوارد كە فرى ئەدرايە بەر دەرگا. زۆر جار شى سەگ
 ئەھاتىن و زمانىان ئەھينىا بە برىنەكانى لەشيا.
 ۲۲ كاپراى ھەزار مرد و چووە لای ئىبراھىمى نىتراوى
 يەزدان، پاشان كاپراى دەولەمەندىش مرد، ۲۳ كاتى
 سەرى ھەلبىرى، سەبرى كرد ئەوا لە دۆزەخايە و ئازار
 ئەچىژى. لە دوورەوئە ئىبراھىمى دى لەگەل ئەو لەمازەى
 كە ھەموو رۆژى لەبەر دەرگاھى كەوتبوو. ۲۴ ئىنجا
 ھاواری كرد: ئەى ئىبراھىمى باوك، بەزەيت پىامابىتەو،
 لەماز بنىرە تا پەنجەكانى بەئاو تەر كات و سەرى زمانى
 بى ساردكاتەو، ئەوئەتا لەم ئاگرەدا ئازارم زۆرە.
 ۲۵ بەلام ئىبراھىم پىتى ووت: كورم، لە بىرتە كە تۆ چى

خۆشى ھەيە ھەموويت كرد و ديت، لەعازيش چى دەردى
سەرى ھەبوو بىنى . بەلام ئەوەتا ئىستا، ئەو دڵنەوایی
ئەكریت و تۆش ئازار ئەچیزیت. ۲۶ سەرەرای ئەمانە
ھەموو، لە نېوانمانا بۆشاییەكى گەرە ھەيە و دانراو،
ئەوھى بىھوئ لێرەو بەتە لاتان ناتوانیت، ھەمان شت
ئەوھش كە ئەھوئ لای ئێوھو بەتە لامان ناتوانیت.

۲۷ ئىنجا كاپرا ووتى: كەواتە لیت ئەپارتمەوھ بىنێرە بۆ
مالى باوكم، ۲۸ لەوئ پېنج برام ھەيە، تاوھك ئاگادار -
يان بكاتەوھ، نەوھ ئەوانىش بېنە ئەم دۆزەخەوھ. ۲۹ بەلام
ئىبراھىم پىتى ووت: ئەوان موسا و نىرراوانى يەزدانىان
ھەيە، دەبا گوپيان بۆ راگرن. ۳۰ ئەمىش پىتى ووت:
نەخىر، ئەگەر يەكئ لەناو مردوانەوھ چوو بۆ لايان، ئىتر
باوھرئەكەن. ۳۱ كە ئەوان باوھريان بە موسا و
نىرراوانى يەزدان نەكرد، ئەوا باوھر بە مردوى زىندو -
بوھوھش ناكەن.

۱ ئىنجا عيسا بە قوتابىھەكەنى ووت: (كۆسپ و گىروگرفت ھەر دىتە رىتان، بەلام قور بەسەر ئەو كەسەى كە بۆتانی دروست ئەكەت. باشتىكە گەر ئەو كەسە، بەرد بىرئەلى مىلى و فرى بدىتە دەرياۋە، لەۋەى بىتە كۆسپ و گىروگرفت بۆ ئەمانەى ۋەك مەلىكى پاك باۋەر م پى - ئەكەن. ۳ ئاگادارى خوتان بن، گەر براكت ھەلىى كرد، گەلىى لى بىكە، كە پەشيمان بوۋە، لىتى بىورە. ۴ ئەگەر لە رۆژىكا ھەوت جار ھەلىى بەرامبەر كىدەت و ھەر ھەوت جارەكەش پەشيمان بوۋە و ووتى: من پەشيمانم، تۆ لەسەرتە لىتى بىورى.)

۵ ئىنجا قوتابىھەكەن بە عيسا يان ووت: (فىرمان كە، باۋەر مان بەھىزكە.) ۶ بەلام عيسا پىتى ووتى: ئەگەر تەنھا ئەۋەندەى دەنكە خەرتەلەيەك باۋەر تان ھەبوايە، بە دارتووتان ئەۋوت ھەلەكەنرئ لەۋ زەۋىيە و بىر ۆرە ناۋ دەرياۋە ئەۋسا ئەۋىش بە قسەى ئەكەردن.

۷ كى لە ئىۋە گەر ئىشكەرىكى ھەبى و خەرىكى كارى كىلگە و لەۋەراندەن بىت، دۋاى ئەۋەى كە ئەگەر بىتەۋە، پىتى ئەللى: ۋەرە سەرخۋان يەكسەر؟ ۸ ئايا پىتى نالى

شتیکم بۆ بېنە با نانی ئىتوارە بخۆم، دان بە خۆتا بگره
 بهردهستیمکه تا له نانهکم ئەبمهوه. ئینجا نۆرهی تۆ دیت
 بۆ خواردن و خواردنهوه. ۹ ئایا پیتۆستی سهر شانه،
 سوپاسی تایبهتی ئیشکەر بکړی کاتى کارىکی سهر شانى
 خوى جى بهجى ئەکات؟ ۱۰ ئیوهش بهم شیوهیه، کاتى
 ئەوهی فرمانتان پى دراوه ئەی کهن، بلین ئیمه ئیش -
 کهرین و کارى سهرشانی خۆمان، جى به جى، کردووه.
 ۱۱ کاتى عیسا بهرهو ئۆرشه لیم ئەچوو، به سنوورى
 ناوچهی سامیره و جهیلا روشت. ۱۲ که چووه دپیه له
 دپیهکانى ئە ناوچهیه، ده پیاوی دی که تووشی
 نهخۆشی گهری بووبوون. پیاوهکان دووربه دوور راههستان،
 ۱۳ دهنگیان بهرز کردهوه و ووتیان: (ئهی عیسا ئهی
 مامۆستا، بهزهیت پیا مانا بپتهوه.) ۱۴ ئەویش بینینی و
 پیتی ووتن: (برۆن و خۆتان پيشانی قهشەکان بهن که
 ئپوه پاک بوونهتهوه) کاتى که روشتن بۆ ئەوئ له رى
 چاک بوونهوه. ۱۵ یهکى لهوانه که سهیری خوى کرد وا
 چاک بوتهوه و برینی پتوه نهماوه، گهرايهوه بۆ لای عیسا و
 به دهنگی بهرز ستایشی یهزدانى کرد، ۱۶ له بهرپیا

کهوت و سوپاسی کرد. ئەم کابرایەش یەکتی بوو لە سامریە
 کان. ۱۷ ئینجا عیسا ووتی: (ئایا ئەوانە ی چاک بوونەوه
 دە کەس نەبوون، کوا نۆکە ی کە؟ ۱۸ کەسی کە نەبوو لەوانە
 کە بگەریتەوه و سوپاسی یەزدان بکات تەنها کابرایەکی
 نامۆ نەبێت؟) ۱۹ دوا ی ئەمە پیتی ووت: (هەستە، بڕۆ بە
 رێگە ی خۆتەوه باوەرت بوو ئەوه ی چاک ی کردیتەوه.)
 ۲۰ کاتی فەریسیەکان لێیان پرسی: (پادشاهی ئاسمان
 کە ی دێت؟) وەلامی دانەوه و ووتی: (پادشاهی ئاسمان
 شتی نیە کە بەچاو ببینرێ، ۲۱ کەس ناتوانی بەپەنجە
 نیشانی داو بلی ئەمەتا یان ئەوهتا، پادشاهی ئاسمان
 ئەتوانی لە ئێستەوه لە ناوەرۆکتان دەست پێ -
 بکا و دروست بێت.)

۲۲ ئینجا بە قوتابییەکانی ووت: (رۆژێک دێت، ئارەزووی
 ئەوه بکەن، گەر تەنها بۆ رۆژیکیش بووه کوری لە مەرۆف
 لەدایک بوو ببین، بەلام نایبین. ۲۳ ئینجا هەندێ
 هەن کە پێتان ئەلێن، ئەوهتا لەوتێه یاخود وەرن ئەمەتا
 لێرەیه، مەرۆن و دوا یان مەکەون. ۲۴ وەک بروسکە کە
 چۆن لە ئاسمانا، گەر لە لایەکەوه بێت، لاکە ی کەش

رووناك ئەكاتەوہ و ئەبىنرئ، ھاتنەوہى كورى لە
 مرقف لەدايك بووش بەو شىوہىہ ئەبىت. ۲۵ بەلام
 پىتويستە جارئ پىش ئەوہ، زۆر ئازار بكىش و لەلايەن ئەم
 نەوہىہوہ وەرنەگىرئ. ۲۶ چى لە سەردەمى نوحا
 روويدا، ھەمان شت لە سەردەمى كورى لە مرقف لە
 دايك بووا رووئەدات. ۲۷ ئەوہ بوو خەلكى خەرىكى
 خواردن و خواردنەوہ و شووکردن و ژن ھىنانى
 خويان بوون، تا ئەو رۆژەى كە نوح چووہ ناو كەشتىكەوہو
 باران دەستى پى كرد و ھەموويانى لەناوبرد .
 ۲۸ ديسان وەك سەردەمى لوت، كە خەلكى ھەموو
 خەرىكى خواردن و خواردنەوہ و كرىن و فرۆشتن و
 چاندن و مال دروست كردن بوون، ۲۹ بەلام لەو
 رۆژەى كە لوت لە شارى سەدووم چووہ دەرەوہ، يەزدان
 ئاگر و گوگردى لەئاسمانەوہ بەسەر شارەكەيانا
 باران و ھەمووى لەناوبردن، ۳۰ لە گەرانبەوہى كورى لە
 مرقف لەدايك بووشا ھەمان شت رووئەدات.
 ۳۱ ئەوہى لەو رۆژەدا لەسەر سەربانە، پىتويست ناكات
 راکاتە خوارەوہ بۆ ھىنانى شتەكانى. ئەوہش كە لە

كېلگەكەدا كارئەكات ئىتر پىتويست ناكات بگەر پتەوہ بۆ
 مالەوہ . ۳۲ بېھىتنەوہ بەرچاوى خۆتان، ئەوہى بەسەر
 ژنەكەى لوتا ھات . ۳۳ ئەوہى خۆى ئەبەستى بە
 ژيانى دنياوہ، ژيانى خۆى ئەدورپىنى، ئەوہش كە ژيانى
 ئەخاتە بەردەستى يەزدان، ژيانى ھەتاھەتايى ئەباتەوہ .
 ۳۴ پىتان ئەلیم: رى ئەكەوۆ لە كاتى گەر انەوہما، دوو
 كەس كە لە جىگايەكا خەوتوون، يەككىيان بېرى و ئەوى -
 كەيان بەجى بىمىنى، ۳۵ يان دوو ژن كە بە يەكەوہ
 دەستار ئەكەن، يەككىيان ئەبىرى و ئەوى كەيان بەجى -
 ئەمىنى . ۳۶ ھەرۋەھا دوو كەس كە لە كېلگەيەكا بە -
 يەكەوہ كارئەكەن، يەككىيان ئەبىرى و ئەوى كەيان بەجى -
 ئەھىلر . ۳۷ چۆن كاتى لە ئاسمانا دال كۆ -
 ئەبىتەوہ لەسەر لاکىك، لە دورەوہ بەدى ئەكرى، ھاتنەوہى
 كورى لە مرقف لەدايك بووش، ئاۋھا بەدى ئەكرى .

۱ عیسا نموونهیهکی بۆ باس کردن، بۆ فێربوونی نوێژ -
 کردن و داخوازی له یەزدان بهێتی ماندووبوون، ۲ ووتی
 (له شاریکا قازی یەك هەبوو نه له خوا ئەترسا نه له
 مێوڤ ۳ هەر لهو شارەشا پیرهژنێك هەبوو زۆر ئەچوو
 لای بۆ داواکردنی مافیکی خۆی. ۴ ئەویش داواکارییه
 کهی بەردهوام پشت گوێ ئەخست. ۵ قازیەکه دواى
 ماوهیهك له دلى خویا ووتی: (باشه من وهك له
 یەزدان و له کەس ناترسم، با هیچ نهێنی لهبرئهوهی که
 ئەو پیریژنه ئەوهنه بیتزاری کردووم، داواى مافی خۆی بۆ
 بکەم و وهری گری، ئەگینا وازناهیێتی و دیت و سەرم
 ئەهێنێته ئێش.) ۶ دواى ئەم باسه عیسا ئەلێت:
 (بروانن کابرایهکی دل رهقی گوناهاى و چى ئەلێت
 ۷ باشه ئایا یەزدان، بهوانهى که شهو و روژ نوێژی بۆ
 ئەکەن مافی خویان ناداتی؟ وهلامیان ناداتهوه؟ ۸ من
 پێتان ئەلێم: یەزدان بەدەم ئەوانهوه دیت و مافی

خۆيان ئەداتى . بەلام ، ئايا كاتى كورى لە مړوف لەدايك
 بو ئەگەر یتەوه ، ئەو باوهره لەسەر زهوى بەدى ئەكات ؟
 ۹ ئىنجا عيسا نمونهيهكى ترى هيتايهوه بۆ ئەو كەسانه
 كه خۆيان زۆر بهپاك دائهنتىن و لووت بهرزى و خۆيان
 به گهورهتر ئەزانى بهسەر خهلكى كەدا . ۱۰ ووتى : (دوو
 كەس چوونه پەرستگا بۆ نوێژ كردن ، يەكێيان فەريسي
 بوو ئەوى كەشيان باجگريك بوو . ۱۱ فەريسيهكه له
 دلى خۆيا ووتى : سوپاس بۆ تۆ ئەى يەزدان كه من وهك
 خهلكى نيم ، ئەوانهى چاوبرسى و گوناهاى بار و داوین
 پيسن ، ههروهها وهك ئەم باجگرهش نيم : ۱۲ دوو جار
 له ههفتهيهكا ، بهرۆژ و ئەبم ، دهيهكى ئەوش كه دهستم
 ئەكهوێ زهكاتى ئەدهم .

۱۳ بەلام باجگرهكه له دوورهوه راوهستا و نهى توانى به
 تهواوى روو بهرزكاتوه بۆ ئاسمان ، بهلكو دلى كردهوه و
 ووتى : ئەى يەزدان ، من گوناهاى بارم ، لىم خوش به . ۱۴ با
 من پيتان بلێم : ئەم كەبراى ، گەرايهوه بۆ مالهوه بى -
 ئەوهى گونا لهسەر شانى ماى ، بهپێچهوانهى كەبراى
 فەريسيهوه . ئەوهى خۆى بهرز بگرێ ئەهينريته خوارهوه و

ئەۋەش كە لە خوارەۋەيە بەرزئەكرىتەۋە .)

۱۵ ئىنجا ھەندى كەس منالانىان ھىنا بۆلەي عىسا ،
تاۋەك بەدەست لىتان پىرۇزىيان كات ، بەلام قوتابىھەكان
رىيان لىگرتى . ۱۶ جا عىسا منالەكانى بانگ كىرد بۆ
لەي خۆي و ۋوتى : (ۋاز لە منالان بىتن با بىتن بۆلام ،
رىيان لىمەگىرن ، چونكە ئەۋان چۈنە پاشايەتى ئاسمانيان
پىدراۋە . ۱۷ راستى پىتان بلىم : ئەۋەي كە خۆي
ناخاتە رىزەي منالىكى خۆش باۋەرەۋە ، بۆ باۋەر كىردن بە
يەزدان ، دەرگەي پاشايەتى يەزدان بە رويا دائەخرى)
۱۸ دۋاي ئەمە ، كەبراىەكى دەسلەت دارى دەۋلەتمەند ،
پىرسىارى لىگىرد و ۋوتى : (ئەي مامۇستاي چاك ، چى بكم
تاۋەك ، زىيانى ھەتاھەتايى ، بەدەست بەيتم .) ۱۹ عىسا
ۋەلامى داىەۋە و پىتى ۋوت : بۆچى بەچاك بانگم ئەكەيت ؟
كەس نىە چاك ، تەنھا يەككىك نەبىت ، ئەۋىش يەزدانە .
۲۰ تۆياساي يەزدان ئەزانىت : داۋىتن پىسى مەكە ،
خەلكى مەكۈزە ، مالى خەلكى مەخۇ ، گەۋاھى درۆ مەدە ،
رىزى داىك و باۋكت بگرە . ۲۱ ئىنجا كەبرا ۋوتى :
(ئەمانە ھەموۋى ، لە منالىەۋە زانىۋمە و لەسەرى رۆشتووم)

۲۲ کاتی عیسا گویتی له مه بوو، به کابرای ووت: (کهواته
تهنجا شتیکت ماوه، چیت همه بیفرۆشه، ئینجا به شیکه
به سهر هه ژارانا، تاوهک له ئاسمانا گهنجی خۆت دانیتیت
ئینجا وهره دووام کهوه .) ۲۳ به لام کابرا که ئهمه ی
بیست، خهفته تیکی زۆری خوارد، له بهر ئه وه ی که زۆر
دهوله مهنده بوو. ۲۴ کاتی عیسا ئهمه ی له کابرا دی،
ووتی: (ئای چهند گرانه، چوونه ژووره وه ی دهوله مهنده -
کان بۆناو پادشاهیتی یهزدان. ۲۵ چوونه ژووره وه ی
خوشرۆ له کونی ده رزیه وه، ئاسانتره له چوونه ژووره وه ی
دهوله مهنده ی بۆناو پادشاهیتی یهزدان.) ۲۶ ئه وانه ی
له وۆ بوون و گویتیان له مه بوو، ووتیان: (کهواته ئیتیر کی
رزگاری ئه بیت؟ ۲۷ عیسا ووتی: (ئه وه ی لای خه لکی
سهخت و گرانه، لای یهزدان سووک و ئاسانه .)
۲۸ ئینجا په ترۆس ووتی: (ئه وه تا ئیمه هه موو شتی کمان
به جی هیشته وه و دووات که و تووین.) ۲۹ ئه ویش پیتی -
ووتن: (راستی پیتان بلیم: کهس نیه که مالی، یا خود
ژنی، یا خود برا و باوک و دایکی یان منالی له
پیتاوی پادشاهی ئاسمانا به جی هیشته ی و دوو ئه وه نه ی

۳. ئەوئى كە بەجىتى ھىشتوو ھەر لەم جىھاندا ۋەر -
 نەگىتتە ۋە لە جىھانى داھاتووشا زىانى ھەتھەتايى
 ۳۱ عىسا دواى ئەمە، ھەر دوانزە قوتابىھەكى بانگ كىردو
 پىتى ۋوتى: (ئەوا ئىمە بەرەو ئۆرشەلىم ئەرۆين، ھەرچى كە
 نىرراۋانى يەزدان، لەبارەى كورى لە مېرۆڤ لەدايك بوەو
 نووسىويانە، ھەمووى دىتتەدى .

۳۲ ئەو ئەدرىتتە دەستى رۆمەكان ۋ گالتەى پىئەكەرى ۋ
 پىتى رائەبوپىرن ۋ تفىشى لىئەكەن . ۳۳ دواى ئەوئى بە
 قامچى لىتى ئەدەن، ئەيكۆرن . ئىنجا لە رۆژى سىپەمدا
 زىند ۋوئەبىتتەو .)

۳۴ بەلام ئەوان ھىچ لەمە نەگەشتىن، چونكە ئەم باسە
 جارى لاىان شارراۋە بوو .

۳۵ كاتى عىسا گەشتە دەۋروپىشتى شارى ئەرىحا، كابرا -
 يەكى كۆپىرى دى كە لەسەر رىگا دانىشتىبوو، سۋالى -
 ئەكرد . ۳۶ كاتى كابراكەش گۆپى لە رۆشتىنى خەلكەكە
 بوو، پىرسىارى كرد، ئايا ئەمە چىە؟ ۳۷ پىتيان ۋوت:
 (عيساي خەلكى شارى ناسىرەيە لىرەوئە تىئەپەرى .)

۳۸ ئىنجا كابرا خىرا ھاۋارى كرد ۋ ۋوتى: (ئەى عىسا

رۆلەى داود، بەزەیت پیامبیتەوہ . (۳۹ خەلکەکە
 خستیانه پیش خویان و داوايان لى کرد بى دەنگ بیت،
 بەلام ئەو زیاتر هاواری ئەکرد و ئەى قیران (ئەى رۆلەى
 داود، بەزەیت پیامبیتەوہ) . ۴۰ عیسا راوہستا و
 فرمانى دا کہ بیهینن بۆ لای . کاتى نزيك بوہوہ لىتى -
 برسى : ۴۱ (چیت لەمن ئەوئ بۆت بکەم؟) کابرا ووتى :
 (گەورەم، رووناکی بگەرینەرەوہ ناو چاوم) ۴۲ ئىنجاعیسا
 پىتى ووت : (چاو بکەرەوہ، باوہرت چاکی کردیتەوہ .)
 ۴۳ دەست بەجى کابرا چاوى کردەوہ و رووناکی تى -
 کەوت، دواى ئەمە کابرا بە ستایش کردنى یەزدانەوہ
 دواى کەوت . خەلکەکەش کہ ئەمەیان دى، دەستیان کرد
 بە ستایش کردنى یەزدان .

۱ ئىنجا عيسا بە شارى ئەرىحادا تىپەرى .
 ۲ لەو شارە كاپرايەك ھەبوو ناوى زەكا بوو، لى پىرسراوى
 باج خانەى ئەوئى بوو، كاپرايەكى پارەدارىش بوو . ۳ لە
 كاتىكا كە عيسا بەوئىدا ئەرۆيشت، ھەوللى دا كە عيسا
 ببىنىت، بەلام نەيتوانى چونكە بالاي كورت بوو .
 ۴ بەراکردن رۆيشت و بە دارىكى ئەو ناوەدا ھەلگەرا
 بە ھىواى ئەو ھەو ھەلگەدا عيسا ببىنىت، كاتى
 بەوئىدا ئەر وات . ۵ كە عيسا گەيشتە ئەو جىگايە، چاوى
 ھەلپرى و زەكاي بىنى، پىنى ووت: (ئەى زەكا، خىراكە
 لەسر ئەو دارە ھەرە خوارەو، چونكە مەن ئەمىرۆ مىوانى
 تۆم .) ۶ زەكاش بەخىرايى ھاتەخوارەو و بەخۆشەو
 پىشواى لى كرد . ۷ كاتى خەلگەكە ئەمەيان دى ،
 دەستيان كرد بە بۆلەبۆل و ووتيان: (ئەو ھەتە ئەچىتە
 مالى يەككى گوناھارەو .) ۸ زەكا لەبەردەمى عيسادا
 راو ھەستا و پىنى ووت: (گەرەم، مەن ئەمەوئى نىو ھە سامانم
 بەشكەم بەسر ھەزارانا و ئەوش كە زۆرم لى سەندو ھە و
 شتىكم لى داگىر كەردو ھە چوار قات بۆى ئەگەر پىنەمەو ھە)

۹ ئىنجا عيسا پىتى ووت: (ئەوا ئەمىرۆ ئەم مالى و خىزانە
 رزگار يان بوو، تۆش يەككىك بووى لە ئەو وون بوو، ئەو كەنى
 ئىبراھىم. ۱۰ كورى لە مەرۆف لە دايك بوو، هاتوو بۆ
 دۆزىنەوئى وون بوو، كان و رزگار كردنيان.)

۱۱ ئا لەم كاتەدا كە خەلکەكە هەموو گوييان گرت بوو،
 باسى نەموونەيەكى بۆ كردن چونكە ئىتر وا خەريك بوو لە
 شارى ئۆرشەليم نزيك ئەبو، وە، زۆرىش وایان ئەزانى كە
 هەوالى دروست بوونى پادشاهىتى ئاسمان خەريكە وا
 بانگەواز ئەكرى. ۱۲ عيسا ووتى: (گەرە پياويك ويستى
 بىر وات بۆ شارىكى دوور، بۆ وەرگرتنى فەرمانى حوكمرانى
 خۆى بەسەر ناوچەيەكدا. ۱۳ پيش ئەوئى بىر وات دە
 ئىشكەرى خۆى بانگە كرد و بەهەر يەككىيان دە پىوانەى
 دانى و ووتى: بازرگانى بەم دراوانەو بەكەن تا
 ئەگەر بىمەو. ۱۴ دانىشتوانى ئەو ناوچەيە كابران
 خۆش نەئەويست، دوا بەدواى ئەو خەلکیان نارد تاوەك
 لەوئى بلتين: ئىمە نامانەوئى ئەم كابرانە فەرمان رەوايمان
 بەسەر بکات. ۱۵ بەلام ئەو فەرمان رەوايى ناوچەكەى بە
 دەست هيتا و گەرايەو، فەرمانى دا، ئەو دە كەسەى

پاره‌کی دابوونی بیته لای، تا بزانی هر یه‌که لهو
پاره‌یهی که لایه‌تی چندی قازانج کردووه . ۱۶ یه‌کم -
یان هاته پیشه‌وه و ووتی: گهوره‌م ده کیشانه‌که‌ت ده
کیشانه‌ی تری قازانج کردووه . ۱۷ ئه‌ویش پیتی ووت:
ئافهرین ئه‌ی ئیشکهری چاک، له‌به‌رئه‌وه‌ی که لهم پاره
که‌مه‌دا ده‌ست پاک بوویت، برۆ فه‌رمان‌ره‌وا به به‌سه‌ر ده
شاری ناوچه‌که‌ما . ۱۸ دووه‌میان هاته پیشه‌وه و ووتی:
گهوره‌م ده کیشانه‌که‌ت بیتنج کیشانه‌ی تری قازانج کردووه
۱۹ به‌مه‌شیانی ووت: برۆ به به به‌رمان‌ره‌وا به‌سه‌ر بیتنج
شارا . ۲۰ ئینجا یه‌کیکی که‌یان هاته پیشه‌وه و ووتی:
گهوره‌م ئا ئه‌وه‌تا کیشانه‌کانت، به بیتچراوه‌یی لهم ده‌سته -
سه‌ره‌دا پارێزگاریم کردووه، ۲۱ له راستیا لیت ئه‌ترسم
چونکه تو مرقۆتیکی توند و تیژی، ئه‌ی‌به‌ی شتی که دات
نه‌ناوه و دروینه‌ی ئه‌که‌یت شتی که نه‌ت رواندوه .
۲۲ ئه‌ویش پیتی ووت: ئه‌ی ئیشکهری خراپ و به‌د هر
به‌وه‌ی که ووت تاوان‌بارت ئه‌که‌م، تو که زانیت من کا‌برایه‌کی
توند و تیژم، ئه‌ی‌به‌م ئه‌وه‌ی دام نه‌ناوه و دروینه‌ی ئه‌که‌م
ئه‌وه‌ی نه‌م رواندوه . ۲۳ بۆچی نه‌چوویت پاره‌که‌م به‌ریته

لای سووڅوړه کان، تاوهك لهكاتی گهړانهوهما څوی و
 قازانجه کهشیم وهر بگرتایه. ۲۴ ټینجا بهوانه ی ووت که
 لهویا راوه ستاون. هر ده کیشانه کی لی بښنه وه و
 بیده ن بهوی که ده پتوانه کی قازانج کرد وه.
 ۲۵ ټوانیش پتان ووت: گهره م ټاخر ټو ده پتوانه ی
 کهشی پتیه، ۲۶ ووتی: من پتان ټلیم ټوهی هیه تی
 زیاتری پی ټدری، ټوهشی که نیه تی لی ټسرنیتوه، گهر
 شتیکیش شک بهری. ۲۷ دوز منه کانیشم، ټوانه ی نه یان
 ټویست به سهریانا فرمان ره وای بکم، بیان هیئن بو ټیره و
 یه که یه که سهریان برن.

۲۸ د وای ټوهی عیسا ټم قسانه ی ته واکرد، که وته ری
 بهره و ټور شه لیم. ۲۹ کاتی له مالی فاجی و له مالی
 عینا نریک بوه وه، لای ټو شاخه به ناوبانگی شاخی
 زهیتونی پی ټوتری، دووان له قوتابیه کانی نارد و پیی
 ووتن: ۳۰ بر ټو ټو دیتیه بهرامبر، کاتی ټه چنه
 ناو دی ټه بین گوئی در ټریک به ستر او ته وه، ټو گوئی -
 در ټزه تا ټیسته هیچ که سیک به هیچ شتوه یه ک سوار ی
 نه بوه، گوریسه کی بکنه وه و بیه ټن بو ټیره. ۳۱ گهر

یەكی پرسیاری لێ كردن، بۆچی ئەو گوێ درێژە
 ئەبەن؟ پیتی بلتین، چونكە گەورەمان كاری پێ هەیه.
 ۳۲ دوو قوتابیەكە روێشتن، چى عیسا پیتی ووتبوون
 دیان و كریان. ۳۳ لەكاتەدا گوریسی گوێ درێژەكە
 یان ئەكردەوێ خاوەنەكەى پرسی لێیان بۆچی گوریسی
 ئەو گوێ درێژە ئەكەنەو؟ ۳۴ ووتیان: (لەبەرئەوێ
 گەورەمان كاری پیتی هەیه) ۳۵ ئینجا هێنايان بۆ
 عیسا و جلەكانیان خستە سەر پشتی و عیسایان سوار -
 كرد. ۳۶ جا لەو كاتەدا كە عیسا بەریتوێ بوو، خەلكەكە
 جلەكانیان دانهێن و لەسەر رێگای روێشتنیا دایان -
 ئەخست.

۳۷ كاتی لە ئۆرشەلیم نزیك بوو، ئەو شوپێنەى بەرەوخوار
 ئەبوو، بە شاخى زەیتونا، قوتابیەكانى هەموو زۆر بە
 شادیوێ بەدەنگى بەرز ستایشی یەزدانیان ئەكرد بۆ
 ئەو هەموو كارەسەر سوڕ هێنەرانی كە لە عیسایان بینی
 بوو، ۳۸ ئەیان ووت: (پیرۆزە ئەو پادشاهەى بەناوى
 یەزدانەوێ دیت، ناشتی و مەزنى بۆ ئاسمان و چینهكانى)
 ۳۹ بەلام فەریسیەكان و هەندى لە خەلكەكە، بە عیسا -

یان ووت: (مامۆستا، قوتابییه کانت بې دەنگ که) . ۱. ئەویش
ووتی: (با پیتان بلیم، ئەگەر ئەوانیش بې دەنگ بن،
بەردەکان دینە ھاوارکردن)

۱. کاتی عیسا لە شارى ئۆرشەلیم نزیک بوەو و بینی،
فرمیسکی رژاند، ۲. ووتی: (ئاشتی زۆر نزیک بوو لیت،
کەچی نەت ویست و ئیستەش دەست بەروویەو ئەنییت و
ناتەویت. ۳. رۆژی دیت، دوژمنەکان بە هیزەو،
لە ھەموو لایەکەو ئابلۆقەت ئەدەن، ۴. ئەتروخیین
بەسەر دانیشتوانتاو، بەردت بەسەر بەردەو ناھیلن،
بۆچی ئەو ھەلەى کە یەزدان دابوووی پیت بەکارت
نەھینا؟)

۵. ۵. کاتی عیسا چوو بەرستگای شارەو، دەستی -
کرد بە دەرکردنی ئەو کەسانەى کە تیایا خەریکی
کرین و فرۆشتن بوون. ۶. پیتی ووتن: (نووسراو: مالم
مالی نوێژ کردنە، کەچی ئیو کردووتانە بە ئەشکەوتی
دزان. ۷. دواى ئەمە عیسا ھەموو رۆژی لە
پەرستگا کەدا، خەریکی دوان و فێرکردنی ووشەى یەزدان
بوو. سەرۆکی قەشەکان و نووسەرانی شەریعت و گەورە

پیاوانی ئهنجومه، ههولیان دا که عیسا بکوژن .
 ۴۸ بهلام نهیان توانی، چونکه خهڵکیکی زۆر له دهورو -
 پشتهی بوون .

بەشی بیستم

۱ له کاتیگا عیسا لهناو په‌رستگا کهدا قسه‌ی بو خه‌ڵکی
 ئەکرد، سه‌رۆکی قه‌شه‌کان و نووسه‌رانی شه‌ریعت و پیاوا -
 نی ئه‌نجومه‌نی پیران لێی هاته‌ پێشه‌وه‌ و، ۲ له‌گه‌ڵیا
 دوان و ووتیان: (پێمان بێی، تۆ به‌ فرمانی کێ ئه‌م
 کارانه‌ ئه‌که‌یت؟) ۳ عیسا وه‌لامی دانه‌وه‌ و ووتی:
 (هه‌روه‌ها منیش په‌رسیاړیکم هه‌یه‌ لیتان، وه‌لامی به‌نه‌وه‌،
 ۴ ئایا فرمانی خو له‌ئاوه‌ڵکیشانی یۆحه‌ننا، له
 ئاسمانه‌وه‌ بوو یا نه‌؟) ۵ ئینجا ئه‌وان
 له‌ نتوانی خو‌یا نا که‌وتنه‌ راویژ و ووتیان: (ئه‌گه‌ر بێین
 له‌ ئاسمانه‌وه‌ بوو، ئه‌لێت باشه‌ بو باوه‌ر تان پێ نه‌کرد؟
 ۶ ئه‌گه‌ر بشلێین له‌ خه‌ڵکه‌وه‌ بوو، خه‌ڵکه‌که‌ ئه‌که‌ونه‌
 به‌رده‌ بارانمان، چونکه‌ زۆریان یۆحه‌ننا به‌ نه‌یراوی
 یه‌زدان دانه‌نین) ۷ ئینجا به‌ عیسا یان ووت، که‌ گوايه‌

نازان له کوټه‌یه . ۸ عیساښ پټی ووتن : (که‌واته منیش
پیتان نالټیم به فرمانی کټی ئەمانه ئەکهم .)

۹ دیسان که‌وته‌وه قسه‌کردن بو خه‌لکه‌که و ئەم نموونه -
یهی بو گټرانه‌وه ، ووتی : (کابرایه‌ک ره‌زیکي تربی په‌روه‌رده
کرد و دایه ده‌ست کومه‌لټی جوتیار ، بو ماوه‌یه‌کی دوور -
دریژر شه‌وی به‌جی هیشت . ۱۰ له وه‌رزی به‌روبووم کو -
کردنه‌وه‌دا ، ئیشکه‌ریکی خو‌ی نارد بو لای جوتیاره‌کان ،
تاوه‌ک به‌روبوومی ره‌زه‌که‌ی بو بیتنی . به‌لام جوتیاره‌کان
لټیان داو به‌ده‌ستی به‌تال ناردیان‌وه . ۱۱ کابرا
هه‌لساو ئیشکه‌ریکی که‌ی نارد ، ئەوانیش تټروپریان لټ‌دا ،
سوک و ریسوایان کرد و هه‌مان شت به‌ده‌ستی به‌تال
ناردیان‌وه . ۱۲ دیسانه‌وه کابرا ئیشکه‌ریکی تری نارد ،
که‌چی برینداریان کرد و فری‌یان دایه ده‌ره‌وه‌ی
ره‌زه‌که . ۱۳ کابرای خاوه‌ن ره‌ز ووتی : باشه من چی
بکه‌م ؟ له دوایدا ووتی : کوره‌که‌م ئەنټرم ، له‌وانه‌یه سلټی
لټ‌بکه‌نه‌وه و لټی بترسن . ۱۴ هه‌رکه جوتیاره‌کان کوره -
که‌یان دی ، خټرا له نټوان یه‌کا که‌وته‌وه راویژر کردن و
ووتیان : ئا ئەمه‌تا شه‌وه‌ی ره‌زه‌که‌ی بو ئەمینټه‌وه ، باهه‌ستین

بیکوژین ،تاووک بکهوئته دهستی خوٲمان ۱۵ ئینجا
ههستان و کورهیان برده دهرهوهی رهزهکه و کوشتیان .
ئینجا پرسیار ئهوهیه،ئایا کابرای رهزهوان ئهبی چیان
لیبکات ؟ ۱۶ ئهو دیت و ههموویان ئهکوژیت و رهزهکه
ئهدا به جوتیارانی که .)

کاتی گوٲیان لهمه بوو ههندیکیان ووتیان نابی چۆن
شتی وا ئهٲیت . ۱۷ ئهویش سهیری کردن و ووتی :
(کهواته واتای ئهم وو Shane که نووسراون چیه ؟ ئهو
بهردهی کریکاران نهیان ویست،بوو به بهردی بناغه .
۱۸ ئهوهی بکهوٲیت بهسهر ئهو بهردهدا شکسته ئهٲیت،
ئهوهش که بهردهکی بهسهر ئهکهوٲیت به تهواوی پانی -
ئهکاتهوه .) ۱۹ سهروک قهشهکان و نووسهرانی شهریعت،
ئهیان ویست لیرهدا عیسا بگرن،چونکه باش تی گهیشتن
که عیسا مه بهستی لهوانه . بهلام نهیان توانی ئهمه بکهن
له ترسی ئهو خه لکهی لهوٲیدا بوون .

۲۰ ئینجا عیسایان خسته ژیر چاودٲیرهوه،ههوال -
دهری خوٲیان،خسته دوا بهناوی باوهر دارهوه،تا به وو شه -
یهکهوه بیگرن و بیده نه دهستی فه رمان رهوایانهوه .

۲۱ همل ئەستان بە پرسىارکردن لىتى، بەم شىۋەيە :
 (گەورەم ئىمە ئەزانىن كە تۆ راست ئەرويت و راستىش
 فىرى خەلكى ئەكەيت، گوڭى نادەيتە ھىچ كەسى، ھەولت
 تەنھا فىرکردنى راستى رىگەي يەزدانە . ۲۲ جا لىت
 ئەپرسىن، ئايا ئەشى ئىمە سەرانە بە قەيسەر بدەين ؟)
 ۲۳ عيسا بە فىلەكەيانى زانى و ووتى : ۲۴ (پارەيەكم
 بدەنى، ئا ئەم وپنەيە لەسەرى نىگار كراو، ھى كىيە ؟)
 ووتيان : (وپنەي قەيسەرە) ۲۵ ئەویش پىتى ووتن :
 (دەكەواتە، بىدەن بە قەيسەر ئەوۋى كە ھى قەيسەرە،
 بىدەن بە يەزدانىش ئەوۋى كە ھى يەزدانە .) ۲۶ ئىتر
 لىرەدا نەيان توانى بە ھىچ شىۋەيك، تاوان بارى كەن ،
 سەرەراي ئەوۋەش زۆر سەريان سورما لەوۋى كە ئەيان بىست
 ۲۷ ھەندى لە سەدوقىەكان، ئەوانەي باوەر بە زىندو -
 بوونەوۋە ناكەن، لە عيسا ھاتنە پىشەوۋە و پرسىيان .
 ۲۸ ووتيان : (ئەي مامۇستا، موسا بۆي نووسىوين، ئەگەر
 يەككى براىەكى خىزان داری مرد و منالى نەبوو، لەسەر
 براكەي كەيە، براژنەكەي بەيىت و بەناوى براكەيەوۋە وەچە
 بخاتەوۋە . ۲۹ جا ھەوت برا ھەبوون، يەكەمىيان ژنى

هیناو مرد بی‌ئوه‌ی منال به‌جی به‌یلتیت، ۳۰ دوا‌یی
 برای دووهم هینای و ئه‌ویش مرد . ۳۱ ئینجا برای
 سیهم . . . . . هه‌تا گه‌یشت به‌ برای چه‌وتم هه‌موو
 مردن بی‌ئوه‌ی نه‌وه به‌منه‌وه . ۳۲ له دوا‌یدا ژنه‌کش
 مرد . ۳۳ ئایا له روژی زیند و بوونه‌وه‌دا، ئا‌فره‌ته‌که ئه‌بی
 به ژنی کامیان ؟)

۳۴ عیسا وه‌لامی دانه‌وه و ووتی : (مرۆقی ئهم سهر -
 ده‌مه‌ی ئیستا، ژن ئه‌هینن و شوو ئه‌که‌ن . ۳۵ به‌لام
 ئه‌وانه‌ی له ریزی به‌شدارانی سه‌رده‌می داهاتوودان
 دوا‌ی زیند و بوونه‌وه، ژن ناهینن و شوو نا‌که‌ن .
 ۳۶ ئه‌وان ئیتر مردن نابیننه‌وه، چونکه ئه‌به‌ فریشته،
 ئه‌به‌ رو‌ل‌ه‌ی یه‌زدان، چونکه له مردن زیند و کراونه‌ته‌وه بو
 بو ژیانیکی نو‌ی . ۳۷ مردوان هه‌موو زیند و ئه‌کرینه‌وه،
 موساش ئه‌مه‌ باس ئه‌کات، له دوانیا له‌سهر گره‌ ئا‌گرینه -
 که به‌ یه‌زدانی ئیبراهیم و یه‌زدانی ئیسحاق و یه‌زدانی
 یاقوب . ۳۸ یه‌زدان یه‌زدانی مردوان نیه، به‌ل‌کو
 یه‌زدانی زیند وانه، لای ئه‌و هه‌موو زیند و ئه‌به‌نه‌وه .)
 ۳۹ لی‌ره‌دا هه‌ندێ له نووسه‌رانی شه‌ریعت ووتیان :

(مامۆستا، بهراستی باشت ووت.) . ۴ ئیتر دواى ئەمه
 كهسیان نهیان توانی هیچی کهى لى بیرسن . ۱ ئینجا
 عیسا پرسى و ووتى : (باشه چۆن ئۆه ئه لىن : مهسیح
 کورى داوده، ۲ ۴ له کاتیكا داود له زههرا که له سه
 مهسیح ئه دویت، ئه لىت : یهزدان له گه ل گه وه ما دوا
 ووتى : دانیشه له لای راستمه وه، ۳ ۴ تاوهك دوزمه کانت
 بخمه بهر پیتته وه . ۴ ۴ ئه وه تا داود به گه وه ی خۆى
 دای ئه نیت ، ئیتر چۆن ئه بىته کورى ؟)
 ۵ ۴ له و کاته دا که خه لکه که هه موو گوێیان گرت بوو به
 قوتابیه کانی ووت : ۶ ۴ (ئاگا دارى نووسه رانى شه ريعه ت
 بن ، ئه وانى به جلی جوانی بریسکه داره وه ئه گه رین و
 هه زئه که ن له گه ره پانه کانی شارا سلاویان لى بکریت و له
 شوپینی کۆبوونه وه کانا ریزی پیتشه وه ئه گرن ، هه روه ها ریزی
 یه که میش له کاتی بانگ کردنا بۆ نان خواردن ، ۷ ۴ مالى
 پیربژن ئه خۆن و درپژه به نوپژه کانیان ئه دهن .
 یهزدان لى پرسینه وه ی سهخت و تابه تی ههیه بۆ ئه مانه)

۱ لە كاتىكا عيسا ئەى روانىيە ئەو پارەدارانىي پارەى خىريان دائەنا بۆ پەرستگاگە، ۲ پىرىژنىكى ھەژارى بىنى كە دوو فەلس دائەنىت. ۳ ئىنجا ووتى: (راستى پىتان بلىم، ئەم بىوھژنە، لە ھەموو ئەوانەى تر زياتر پارەى دانا. ۴ چونكە ئەوانەى تر لەوھى كە لە خوڧان زىادە، دايان نا، بەلام ئەم بىوھژنە داى نا ئەو پارەيەى كە پىتوستى پىيەتى بۆ ژيانى خوڧى.)

۵ عيسا دواى ئەمە گوڧى لە ھەندىكيان بوو كە باسى جوانى بەردى پەرستگاگەيان ئەكرد لەگەل نەخش و نىگارى دىوارەكانيا. ۶ ووتى: (ئەمەى ئىستا ئەى بىنن، رۆژى لە رۆژان دىت كە بەردى بەسەر بەردىوھ نامىنىت و ئەروختى. ۷ ئىنجا پىرسيان لىتى: (مامۇستا كەى ئەمە ئەبىت؟ ئەو نىشانانە چىيە كە دەرئەكەوڧىت، كاتى ئەم رووداوە نرىك ئەبىتەوھ؟) ۸ عيسا ووتى: (ئاگادار بن ھەل نەخەلەتتىن زۆر ھەن بەناوى منەوھ دىتن و ئەلتن ئىمە ئەوڧىن، كاتى ئەو شتە نرىك بۆتەوھ، نەكەن

دوايان كهون . ۹ كاتې باسى شهر وشور و تېك چوون
 نهبيستن، مهترسن، چونكه نهو شتانه، پيوسته كه يه كم جار
 روودات، بهلام كوتايي پي هاتني وا زوو نايهت.)
 ۱. ئينجا پي ووتن: (خهلكي نهچن بهگژ خهلكيا و
 وولات بهگژ وولاتي كه دا، ۱۱ له زور شوپن بوومه لهرزه
 نهبيت، برسي تي و نهخوشي بلاؤه بنهوه، له ئاسمانه وه نيشانه ي
 ترسناك و مهزن رووئ دات. ۱۲ بهلام پيش نه مانه هه موو
 خهلكي دهستان بو دريژ نهكهن و ريسواتان نهكهن،
 نهتان بهن بو شوي ني كو بوونه وه كانيان و بو بهنديخانه،
 نهتان بهنه بهردهم پادشايان و فرمانره وايان، له پيناوي
 ناوي منا. ۱۳ بهلام نه مه سودي نهبيت و كاتيكي باش
 نهبيت بو باوهرتان. ۱۴ پيوست ناكات پيش نهوه
 خوستان ئامادهكهن بو شيوه ي بهرگري له خوستان،
 ۱۵ چونكه من ووته و داناييهكتان نهدهمي كه هه موو
 نهوانه ي بهر بهر هكانيتان نهكهن، نه توانن وه لامتان بهنهوه و
 بهر هه لستيتان بكهن. ۱۶ نه ناهت باوك و دايكيستان
 يان برا و خزم و هاوري تان، نهتان دهن بهده ستهوه،
 ههنديكيستان لي نهكوژن. ۱۷ له پيناوي ناوي منا

خەلکی رقتان لی ھەل ئەگرن ، ۱۸ بەلام مویەك لەسەر -
تان نافەوتی . ۱۹ بەدان بەخۆداگرتا ، ئیوھ ژیان
ئەبەنەوھ .

۲۰ کاتی ئەبینن کە سوپا دەوری ئۆرشەلیمی داوھ ،
بزانن کە روخاندنی نزیك بۆتەوھ . ۲۱ ئەوسا راکەن
ئەوانە ی لە ناوچە ی یەھودیا دان بەرھو چیاکان ، ناوشار
بەجی بەیلن ، ئەوانە ی لە لادیکانیشەوھ رائەکەن نەچنە ناو
شار ، ۲۲ چونکە ئەو رۆژانە رۆژی تۆلەسەندنەوھ یە ، ئەوھ ی
نووسراوھ ئەبیت ھەمووی بیتەدی ، ۲۳ قور بەسەر سەك -
پیران و شیردەران لەو رۆژەدا ، چونکە ناخۆشیەکی گەورە
دی بەسەر زەویا و تورەبوونیکی بەھێز دائەبەزی بەسەر
خەلکیا . ۲۴ بە زەبری شمشیر دەست بەسەر ئەکرین و
بەدیلی ئەبرین بۆ وولاتانی کە ، گەلان ئۆرشەلیم پی شیل
ئەکەن ، تا یەزدان دەسلاتی بی باوەرەکان کوتای پی -
ئەھیننی .

۲۵ لەم کاتەدا لە رۆژ و لە مانگ و ئەستێرەکانا نیشانە
دەرئەکەون ، گەلە سەرلی شتیواوھەکان ئەکەونە تەنگانەکی
زۆرەوھ ، چونکە شەپۆل و کەف و کولێ دەریاکان جۆش

ئەخۇن و ھەلئەسن . ۲۶ خەلکی لە ترسا بی ھۆش ئە .
 لەبەرئەوہی نازان چی بەسر ناوچەکەیان دیت . چونکہ
 ئەوانہی بە ئاسمانەوہن لە جێی خۆیان نامین و ئەکەوہ
 جولہ . ۲۷ لەو کاتەدا ئەبیرئ کە چۆن کوری لە
 مەرۆف لەدایک بوو ، بە شکۆ و ھیزوہ لەناو ھەورا
 دەرئەکەوێت و دیت .

۲۸ (کاتی ئەم شتانە ، دەستی کرد بەوہی کە روویدات ،
 ھەستن و سەر بەرزکەنەوہ ، چونکہ رزگاریتان نزیک بۆتەوہ)
 ۲۹ ئینجا نمونەیکە بۆ ھێنانەوہ ووتی : سەیری دار -
 ھەنجیر و دارەکانی کە بکەن ، ۳۰ کاتی کە ئەمین ئەوا
 گەلا ئەکات ، ئەزان کە ھاوین نزیک بۆتەوہ . ۳۱ ئیوہش
 ھەر بەم شێوہیہ ، کە بینیتان وا ئەم شتانە رووئەدات
 بزانی کە مەملەکەتی ئاسمان نزیک بۆتەوہ . ۳۲ راستی
 بیتان بلیتم : ئەم نەوہیہ لەناوناچن ، ھەتا ئەمانە ھەمووی
 رووئەدات . ۳۳ ئاسمان و زەوی لەناوئەچن ، بەلام ووہ
 کانم بەھیچ جوړئ لەناوناچن .

۳۴ ئاگاداری خۆتان بن ، نەوہک دلتان بپروات بۆ
 یاری و مەزاق و سەرخۆش و بیرێ ژیان ، ئینجا ئەو رۆژە

تان له کیس بچی . ۳۵ چونکه هاتنه‌که‌ی مسۆگهره و له
 پیره، بۆ ههمووان، ۳۶ به‌خه‌به‌ر بمینه‌وه و به‌رده‌وام
 خه‌ریکی نوێژ کردن بن، تاوه‌ك رزگار تان بیت له ههموو
 ئەم شتانه‌ی که‌وا رووئەدات، ئینجا رائه‌وه‌ستیت به‌رامبه‌ر
 کوری له مەژۆف له دایک بوو.

۳۷ عیسا به‌ رۆژا له په‌رستگا‌که‌ خه‌ریکی فێکردن بوو،
 له شه‌ویشا ئه‌رۆشته ده‌ره‌وه بۆ ئەو چیا‌یه‌ی ناوی چیا‌ی
 زه‌یتون بوو . ۳۸ خه‌لکی به‌یانی زوو ئەهاتن بۆ
 په‌رستگا‌که‌، بۆ ئەوه‌ی گوێی بۆ راگرن .

۱ جەژنى قوربان نزيك بوو بوهوه، ۲ هيشتا هەولنى
سەرۆك قەشەكان و نووسەرانى شەرىعت بەردەوام بوو بۆ
لەناوبردننى عيسا، بۆ ئەم كارە ترسى ئەوان تەنها لە
هەلچوونى خەلكەكە بوو. ۳ شەيتان چووه مېشكى
يەهوزاوه، كە بە ئەسخەريۆتى بەناوبانگ بوو، هەروەها
يەكېك بوو لە دوانزە قوتابىهەكى عيسا. ۴ رۆشت و
قسەى لەگەل سەرۆك قەشەكان و پاسەوانانى پەرستگا
كرد، بۆ پيشان دانى رېگەيهەك بۆ گرتنى عيسا.
۵ ئەوانىش ئەمەيان زۆر بەدل بوو، بېريارشيان دا
هەندى پارهى بدەنى. ۶ ئەويش بەمە رازى بوو،
چاەرىتى هەلىكى ئەكرد، بىئەوهى خەلكەكە پىتى بزەنن لە
لايهەكى لابلەواه عيسا نيشانى چەند سەربازى بدات تا
بيگرن.

۷ جەژنى قوربان، ئەو جەژنەى قوربانى تيا سەرئەبررى
هاتە پېشەوه. ۸ عيسا پەترۆس و يوۆحەنناى نارد و
پىتى ووتن: (بۆون نانى جەژنى قوربان مان بۆ ئامادە -

کهن، تا بهیه که وه بیخۆین . ۹ پرسیان لینی : (ئهتهوئ له
 کوئ ئاماده ی کهین ؟) ۱۰ پیتی ووتن : (کاتی که چوونه
 ناوشار، یه کئی ئه بینن به شه بهیه ئاوه وه، دوا ی کهون بو ئه
 ماله ی بوئ ئه روات. ۱۱ ئینجا به گه وه ی ماله که
 بلین : مامۆستامان پیت ئه لیت : کوا ئه و ژووری میوانه ی
 له گه ل قوتابه کهانما نانی جه ژنی قوربانی تیا ئه خۆم ؟
 ۱۲ ئینجا ئه ویش ژوور بکتان له نهۆمی دووه می خانووه که
 پیشان ئه دات، گه وه و راخراو ئا له ویدا نانی جه ژنی
 قوربانمان ئاماده کهن . ۱۳ ئه وانیش رویشتن و شوینه کهیان
 دۆزیه وه، ههروه که عیسا پیتی ووتیوون، ئینجا هه رله وئ نانی
 جه ژنیان ئاماده کرد .
 ۱۴ که کاتی نان خواردن هاته پیشه وه، هه موو قوتابه -
 کانی ئه وه ی که ئه یه وئ وه ک نیراوی خو ی بیان نیریت،
 له سه ر خوان له گه لیا دانیشتن . ۱۵ ئینجا عیسا پیتی
 ووتن : (زۆر ئاره زوی ئه وم ئه کرد نانی جه ژنتان له گه لا
 بخۆم، پیش ئه وه ی بکه ومه ئازاره وه . ۱۶ پیتان ئه لیم : ئیر
 نانی جه ژن ناخۆم تا کو پادشاهیتی یه زدانم تیا
 دیته دی . ۱۷ جامی شه رابی هه لگرت و سوپاسی

یهزدانی کرد و ووتی : (بگرن ، بهشی کهن له نیوانتانا .
 ۱۸ پیتان ئەلیم : ئیتەر من له بهری ترێ ناخۆمهوه تا
 پادشاهیتی ئاسمان دیت .) ۱۹ دواى ئەمه نانیکى
 هه‌لگرت و سوپاسى یهزدانى کرد ، نانه‌کى له‌ت کرد و
 دای پیتان و ووتی : (ها ئەمه له‌شمه ، ئەوه‌ی له پیتاوتانا
 به‌خت ئەکړئ ، یادى بکه‌نمه‌وه تاوه‌ک ئازارم و مردنم له‌یاد
 نه‌کهن .) ۲۰ ئینجا دواى نان‌خواردنه‌که ، جامى هه‌ل -
 برى و ووتی : (ئەم جامه بریتى‌یه له سه‌رده‌مى تازه که
 دروست ئەبیت به‌خوینى من ، ئەوه‌ی له پیتاوتانا ئەرژتى
 ۲۱ ئەوه‌ش که ئەمدات به‌ده‌سته‌وه ، ئیستا له‌سه‌ر ئەم
 خاوه له‌گه‌لمایه . ۲۲ کورێ له‌مرۆف له‌داىک بوو
 بپووسته‌ بروات له‌سه‌ر ئەو رینگه‌یه‌ی که دانراوه ، به‌لام
 قور به‌سه‌ر ئەو که‌سه‌ی که ئەیدا به‌ده‌سته‌وه .)
 ۲۳ قوتابه‌کانى له‌ناو خۆيانا که‌وتنه‌ پرسىار کردن : (تۆ
 بلتێ کێ بێ ئەمه‌ی ئەوه ئەکات ؟)

۲۴ ئینجا دواى ئەمه‌ بوو به‌شه‌ره‌ قسه‌یان له‌ناو یه‌کا که
 گوايه‌ ئایا کامیان به‌گه‌وره‌تر یان به‌مه‌زنتر دانه‌نرئ
 له‌ ناویانا . ۲۵ عیسا پیتی ووتن : (لهم جیهانه‌دا

گهورهكان گهل پي شيل ئەكەن، دىكتاتۆرهكانيش تەنھا خەريكى ئاھەنگ گېرانی خويان ئەبن . ۲۶ كەواتە با ھەولتان بۆ دەستكەوتنى گهورهى نەبى، بەلكو با گهوره تان بېى بە بچوكتان و پېشرەوتان وەك ئىشكەرېكى ساكار وابېت . ۲۷ گهورهكانى ئەمرو كېن ؟ ئەوانن كە پاليان لى داووتەو و ئىشيان بۆ ئەكرى، يان ئەوانن كە ئىش ئەكەن ؟ شتېكى ئاشكرايە ئەوانن كە ئىشيان بۆ ئەكرى . ئەوھتا من لە نېوانتانا وەك ئىشكەرېكم . ۲۸ ئېوھ لە رۆژانى تاقى كرنەوھ و ناخوشىما، پىشتگىرىتان كردم . مېش لە رۆژانى حوكمرانىما بەشدارى كردنى حوكم - رانىتان پى ئەسپېرم ، ھەر بەوشىوھى كە باوكم بە منى سپاردوھ . ۳۰ تاوھك لە پادشايەكەما، لەسەر خوانم بخۆن و بخۆنەوھ و لەسەر كورسى حوكمرانى دانېشن و ھەر دوانزە خىلەكەى ئىسرائىل تاوانبار بكن .

۳۱ (سەمعان، سەمعان، ئەوھتا شەيتان لە دەور و خولتانە، تاوھك ھەلتان سەنگېنى، ۳۲ بەلام من نوپۆزم بۆ كردىت، تاوھك باوھرت بە با نەرۋات، كاتى ئەگەرېتەوھ بۆ باوھرت، باوھرى خۆت و برايانت بەھىزكە)

۳۳ ئىنجا پەترۆس ووتى: (گەرەم ،من ئامادەم بۆ بەندىنخانە و بۆ مردنىش لەگەلت بىم) ۳۴ عيسا ووتى (پەترۆس من پىت ئەلیم،پیش ئەوەی کەلەشىرى بەيانى بخوینى،تۆ سى جار بە من ئەلئیت:من ئەم کابرايە ناسم.)

۳۵ ئىنجا پىتى ووتن: (كاتى من ئىوهم نارد بەبى تۆشو بەبى پىللو،ئایا پىتوستان بە هیچ بوو؟)ئەوانیش پىتان ووت: (نەخىر) ۳۶ ئىنجا پىتى ووتن: (بەلام ئىستا،ئەوەی پىراسکەى پارەى ھەى،با بىبات لەگەل خۆيا،ھەرۋەھا ئەوەى چارۆکەىھەك نانى ھەى بە بىبات لەگەل خۆيا. ئەوەش كە نىھتى،با جلەكانى بفرۆشیت و بە پارەكەى شمشىرىكى پىبكرى.

۳۷ من پىتان ئەلیم:پىتوستانە بىتەدى،ئەوەى لەبارەى منەو نووسراوہ كە ئەلئیت(لە رىزى تاوانبارانا دايان نا) ۳۸ پىتان ووت: (گەرەم ئەوەتا دوو شیر لىترە ھەى.) (پىتى ووتن:بەسىھتى،(مەبەستم دەرخستنى گەرەى ئەو گىروگرفتە ترسناكەى كە دىتەرىتان.)

۳۹ عيسا ھەرۋەك جارانى كە ،رۆيشت بۆسەر كىوى

زهیتون، قوتابیه کانش دواى كهوتن . . . { كاتى گهيشته ئه
 شوپنه، به قوتابيه كانى ووت: (نوېژ كه ن بو ئه وهى
 كه نه كهونه تاقي كرد نه وه.) ۱ { چهند ههنگاوېك لېيان
 دووركه وتوه، چۆكى دادا و دهستى كرد به نوېژ كردن .
 ۲ { ووتى: (ئەى باوك، گەر ئەبێتئەم ئازارەم لى د وور -
 خەرەوه، به لام با به خواستى خۆت بېت نەك به خواستى
 من.) ۳ { لەم كاتەدا، فرېشته يەك لە ئاسمانەوه
 دەرکەوت و توانا و هېزى زياترى دا بە عيسا .
 ۴ { لېرەدا عيسا مل ملانى له گەل مردنا ئەکرد و زۆر به
 گەرمى نوېژى ئەکرد، به شېوه يەك كه ئاره قى لەشى وهك
 دلۆپه ي خوين ئەرژا يە سەر زهوى . ۵ { دواى ئەمه
 ههستا و گهرايه وه بۆلاى قوتابيه كانى، سهيرى كرد هه موو
 خهويان لى كهوتوه . ۶ { ئينجا پېتى ووتن: (ئەوه چيه؟
 ههستن و نوېژ كه ن، تا نه كهونه تاقي كرد نه وه.)
 ۷ { لهوكاتەدا كه عيسا ئەدوا، چهند پياوېك هاتن بهرەو
 رووى عيسا، يه هوزا كه يەكې بوو له قوتابيه كانى عيسا،
 پېشيان كهوتبوو، له عيسا هاته پېشه وه تاوهك ماچى كات .
 ۸ { لېرەدا عيسا پېتى ووتن: (ئەى يه هوزا، كورى له

مړؤف له دايك بوو، به ماچ نيشانى ئهوان ئه دهيت و
ئەى دهيت به دهسته وه ؟)

٤٩ كاتى ئهوانهى دهوړوېشتى عيسا، زانيان به وهى كه
خهريكه شتى روئهدات، ووتيان : (گه ورهم دهست كهينه
شمشیر وه شان ؟) . ه لېرا يه كيكيان شمشیری وه شان و
گوښى راستى ئيشكهري يه كى له سهرؤك قه شهكانى برى .

ه ١ عيسا فرمانى داو ووتى (دهست هه لگرن، راوهستن)
ئينجا دهستى هيتا به گوښى كابرادا و چاكي كرده وه .
ه ٢ ئه و كؤمه لهى هاتبوونه سهر عيسا، برىتى بوون له
سهرؤك قه شهكان و پاسه وانانى پهرستگاهه و پيرانى گهل،
عيسا پښى ووتن : (خو من دز و جهرده نيم، ئاوها به
شمشیر و كوته كه وه هاتونه ته سهرم .) ه ٣ خو من هه موو
روژى له گهل تانا بووم له پهرستگاهه دا، كه چى هيچ
دهستان بو نه بردم . ئه مړؤ تاريكى ده سه لاتى هه به و
روژ روژى خوتانه .

ه ٤ سهر بازه پاسه وانكان، عيسا يان گرت و برديان بو
كؤشكى گه ورهى قه شهكان . په ترؤس دوور به دوور دوايان
كهوت . ه ه كاتى هه ندى له پاسه وانكان له گؤره پانى

کۆشکه کهدا، ئاگریان کرده و هندیکیان له دهروپشتی
 ئاگره که دانیشتن، پەترۆسیش چوو له گەلیانا دانیشت.
 ۵۶ یەکی له ئیشکەرەکانی ئەوێ که له روناکیه کهدا
 دانیشتبوو پەترۆسی دی، جوان تێیروانی و ووتی: (ئا
 ئەمەش له گەلیا بوو.) ۵۷ بەلام پەترۆس بەرپێچی
 دایه و ووتی: (ئافرەت، من ئەو کابرایه ناسم.)
 دواى ماوه یەکی کهم، یەکیکی کهشی دی ووتی: (تۆش
 له وانیت) بەلام پەترۆس ووتی: کابرا، نهخێر من له وان نیم)
 ۵۹ ئینجا نزیکه یه کات ژمیری که، یەکیکی که ووتی:
 (به راست ئەمیش له گەلیا بوو، چونکه ئەمیش خەلکی
 شاری جەلیلە.) ۶۰ پەترۆس ووتی: (کابرا، من نازانم تۆ
 چی ئەلیت.) هیشتا قسەکهی تهواو نه کرد بوو،
 که له شیرى بهیانی خویندی. ۶۱ لێره دا عیسا ئاوری -
 دایه و سهیریکی پەترۆسی کرد، ئینجا پەترۆس بیری
 عیساى که وه تهوه که پیتی ووت: (پیش ئەوهی که له شیرى
 بهیانی بخوینى تۆ سى جار به من ئەلیت من ئەم
 کابرایه ناسم.) ۶۲ ئینجا پەترۆس چوو ده ره وه و
 گریانیکی به کۆل گریا. ۶۳ بەلام ئەوانه ی که پاسهوانی

عیسایان ئەکرد، دەستیان کرد بە پیاکیشانی و گائتە -
 پێکردن پیتی، ٦٤ چاویان ئەگرت و لێیان ئەپرسی :
 (پێمان بۆ، کێ بوو ئەوەی ئەستا پیاو کێشایت؟)
 ٦٥ سەرەرای ئەمەش قسەی خراپی زۆریان پێ ووت .
 ٦٦ کاتێ روژ بوو، ئەنجومەنی پیرانی گەل، ئەوانەو کە
 لە سەرۆک قەشەکان و نووسەرانی شەریعت پێک هاتوون ،
 کۆبوونەو و عیسایان بانگ کردە بەردەمیان . ٦٧ پێان
 ووت : (ئەگەر تۆ مەسیحی، پێمان بۆ .) ئەویش پیتی
 ووتن : (گەر ئەمەتان پێ بۆ، باوەڕ ناکەن، ٦٨ گەر
 لێشتان بپرسم، وەلام نادەنەو . ٦٩ لە ماوەیەکی کەما ،
 ئێتر کوری لە مرقف لە دایک بوودا ئەنیشی لەلای
 راستی یەزدانەو .) ٧٠ لێردا هەموو بە سەرسامیەو
 ووتیان : (ئەتەوێ بەمەدا بۆت کە من رۆڵەو یەزدانم؟
 عیسا پیتی ووتن : (بەلێ ئێو راستتان ووت، من ئەوم .)
 ٧١ ئینجا ووتیان : (ئێتر پێتووستی چیمان بە شایەت
 هەیه؟ ئەوەتا ئێمە گوتمان لێبوو بە گوێی خۆمان .)

۱ دواى ئەمە ئەنجومەنى پیران ھەستان و عیسیان
 برد بۆلای پیلاتۆس کە لێ پرسراوى رۆمەکان بوو لەو
 ناوچەییە . ۲ دەستیان کرد بە تاوانبار کردنی ،ووتیان :
 (بۆمان دەرکەوتوووە کە ئەم کەسە رۆ تێک ئەدات لە گەلە
 کەمان ،ھەروەھا ھانی خەڵکی ئەدات کە سەرمانە نەدەن
 بە قەیسەر و خوۆشی بە مەسیحی پادشاه دائنێ)
 ۳ پیلاتۆس لێی پرسى : (تۆیت پادشای جولەکە ؟) عیسا
 وەلامى داىووە : (تۆ ووتت) ۴ ئینجا پیلاتۆس بە سەرۆک
 قەشەکان و خەڵکەکەى ووت : (من هیچ گوناھێک لێم
 کەسەدا نابینم) ۵ بەلام ئەوان پێیان داگرت و ووتیان
 (ئەم کابرایە گەل ئەھروژینى ،لە ھەموو ناوچەى
 یەھودیا دا ،ھەر لە جەلیلەووە تا ئێرە خەریکی فێرکردن و
 ھاندانى خەڵکە .) ۶ کاتى پیلاتۆس ناوى جەلیلی
 بیست ،ووتى : (ئایا ئەم کابرایە خەڵکی جەلیلە ؟) ۷ لە
 وەلاما زانى کە ئەو سەر بەو ناوچەییە کە ھێرۆدس حوکم -
 رانی ،تیا ئەکات ،ئەمە بوو بە ھۆى ئەوھى کە خوێ لەم

باسە دوورخاتەو، جا عيسای نارد بۆلای ھىرۆدس.
 ۸ کاتى ھىرۆدس عيسای بىنى، زۆر پىتى خوش بوو.
 چونكە دەمىك بوو زۆر باسى عيسای بىستبوو، ئەيويست
 خۆى و کارى لە کارە سەرسور ھىنەرەکانى بىنىت.
 ۹ جۆرەھا پىرسىارى لى کرد، بەلام ئەو ھىچ وەلامىكى
 نەدايەو. ۱۰ سەرۆك قەشەکان و نووسەرانى شەرىعت، بە
 گەرمى تاوانباريان ئەکرد. ۱۱ ھەرۋەھا ھىرۆدس و
 سەربازەکانىش بەرقەو سەريان کرد و تىر گالتەيان
 پى کرد، ئىنجا پالتۆيەكى بىسكەدارى پادشاھانى لەبەر
 کرد و ناردىانەو بۆلای پىلاتۆس. ۱۲ ھەرچەندە كە
 ھىرۆدس و پىلاتۆس دوژمنايەتى كۆنيان لە نىوانا بوو،
 بەلام لەو رۆژەدا بوو بوون بە ھاورىتى يەكتى.
 ۱۳ پىلاتۆس سەرۆك قەشەکان و پىشەرەوانى گەلى بانگ
 کرد. ۱۴ پىتى ووتى: (ئىو ئەم كابرايەتان وەك رى لە
 گەل تىك دەر، ھىنا بۆلام، ئەو تا منىش دواى ئەوۋى لە
 باسەكەم كۆليەو، ھىچ گوناھى نابىم لەم كابرايەدا،
 بەوۋى ئىو تاوانبارى ئەكەن. ۱۵ ديارە ھىرۆدسىش
 ھىچ ھەلەيەكى تيا شك نەبردەو، بۆيە ناردىو يەتيەو بۆ

لامان . ئهوه تا ئهم کابرايه شتيکی وای نه کردوه که شایانی مردن بیت . ۱۶ فرمانی له قامچی دانی ئهدهم به سهرا و بهرهلای ئهکهه . ۱۷ پیلاتۆس ههموو سالتیک له جهژنی قوربانا ، له سهرا داواکردنی خه لکه که بهکن له زیندان کراوانی بۆ ئازاد ئهکردن . ۱۸ بهلام خه لکه که هاواریان کرد ، ئههه بکوژه و باراباس مان بۆ ئازادکه .

۱۹ ئهم کابرايهش دیل کرابوو بههۆی ئاژاوه نانهوه و کوشتنهوه . ۲۰ پیلاتۆس دیسانهوه بۆ دووهم جار ، ئارهزوی خۆی دهبریری ، بۆ بهرهلای کردنی عیسا . ۲۱ ههموو هاواریان کرد : (لهخاچی به ، لهخاچی به .) ۲۲ ئینجا بۆ جاری سیههم ، لیتی پرسین : (چ خراپهیهکی کردوه ، من هیچ گوناھیکی تیا نابینم که شایانی مردن بیت ، ئیستا فرمانی له قامچی دانی بۆ ده ره ئهکهه و بهرهلای ئهکهه .) ۲۳ ئهوانیش پێیان داگرت و به دهنگی بهرز هاواریان کرد و داوای له خاچ دانیان کرد ، بههه دهنگیان سهرکهوت . ۲۴ ئینجا پیلاتۆس فرمانی دا که داواکاریه کهیان جی بهجی بکری .

۲۵ ئازادی کرد ئەوهی لەبەر ئازاوه و کوشتن زیندان
کراوو، لەسەر داواکاری ئەوان. عیساشی خسته ژیر
برپاری ئەوانهوه.

۲۶ لەو کاتەدا که ئەیان برد بۆ لە خاچ دان، کابرا -
یهکتیان گرت که لە قهیره وانهوه هاتبوو، بەناوی
سەمعانهوه تازە لە کیلگەهە گەرابووهوه، خاچەکیان
دا بەسەر شانیا تاوهک دوا بە دوا ی عیسا هەڵی -
گریت. ۲۷ خەلکیکی زۆر دوا ی کهوتبوون، هەروەها ئەو
ژانە ی که ئەگریان و لە خۆیان ئەدا. ۲۸ عیسا
ئاوێ بۆ دانەوه و ووتی: (ئە ی ئافەرەتانی ئۆرشەلیم بۆ
من مەگرین، بۆ خۆتان و بۆ منالەکانتان بگرین.
۲۹ رۆژانیکی دیت، تیا یا ئەلین، خۆزگەمان بەو
ژانە ی که هیچ منالیان نەبووه. ۳۰ ئینجا بە
شاخەکان ئەلین، بروخی بەسەرمانا، بە گەردەکانیش ئەلین
دامان پۆشه. ۳۱ که بیگونا ئاوها لی بکری، ئە ی
ئەبی گونا هبارا چ ی لی بکری؟)

۳۲ ھەر لەو کاتەدا لەگەڵ عیسا دا، دوو کابرای دز
ئەبران بۆ لە خاچ دان.

۳۳ کاتی گه‌یشتته ئهو شوپنه‌ی که به کاسه‌ی سهر ناو -
 ئه‌برا، له‌گه‌ل دوو دزه‌که‌دا له خاچیان دا، یه‌کێ له لای
 راستیه‌وه ئه‌وی که‌ش له لای چه‌پیه‌وه . ۳۴ عیسا ووتی :
 (ئه‌ی باوک، لبتیان خۆش به، چونکه نازانن چی ئه‌کهن .)
 ئینجا جله‌کانی عیسایان دانا و گره‌ویان له‌سهر کرد .
 ۳۵ خه‌لکه‌که راوه‌ستا بوون سه‌یریان ئه‌کرد، هه‌روه‌ها
 سه‌روکه‌کانیش، توانجیان لی‌ئه‌دا و ئه‌یان ووت : (خه‌لکی
 که‌ی رزگار کرد، گهر ئه‌مه مه‌سیحه و لای یه‌زدانه‌وه
 هاتوه، با خۆی رزگار کات .)

۳۶ دیسان سه‌ربازه‌کانیش، گالته‌یان پێ ئه‌کرد، لبتی
 نزیک ئه‌بوونه‌وه و سرکه‌یان پێ ئه‌دا، ۳۷ ئه‌یان ووت :
 (گهر تۆ پادشای جوله‌که‌ی، خۆت رزگارکه .) ۳۸ پارچه
 یه‌ک ته‌خته‌یان به‌سهر سه‌ریا هه‌لواسی بوو، تیا‌یا نووسرا
 بوو، ئا ئه‌مه‌تا پاشای جوله‌که .

۳۹ به‌کێ له دزه‌کان، ده‌ستی کرد به قسه‌ پێ ووتنی و
 ووتی : (تۆ مه‌سیحی ؟ ده‌باشه خۆت رزگارکه و ئی‌مه‌ش)
 . ۴ به‌لام ئه‌وی که‌یان، چوو به‌گژیا و ووتی : (تۆش له
 یه‌زدان ناترسی، له‌گه‌ل ئه‌وه‌ی که له هه‌مان ئازارایست .

۱) ئەوئى بەسەر ئىمەدا دراو، راستە، بەرامبەر بەوئى كە
 كردومانە. بەلام ئەمەئى ئەم راست نى، چونكە هيچى
 نەكردو. ۲) ئىنجا ووتى: (ئەئى عىسا لە يادى مەكە
 كاتى حوكمرانىەكەت. ۳) عىسا پىتى ووت: (راستى پىت
 بلىم: ھەر ئەمرۆ لەگەلما ئەبىت لە بەھەشتا.)

۴) نىكى كات ژمىرى دوانزەئى نىوەرۆ، تارىكى بالى
 كىشا بەسەر ھەموو زەویدا، تاووك كاتژمىرى سىتى
 نىوەرۆ. ۵) رۆژ تارىك بوو، دىواری پەرستگاكە لە
 ناوەرەستا درزى برد. ۶) عىسا بە دەنگى بەرز
 ھاواری كرد و ووتى: (ئەئى باوك، ئەوا رۆحم ئەسپىرمە
 دەستت.) ئەمەئى ووت و رۆحى سپارد.

۷) كاتى سەرۆكى سەد سەربازەكەئى كە لەویدا بوو،
 ئەمەئى بىنى، ستایشى يەزدانى كرد و ووتى (لە راستى
 ئەو كابرەئى بى گوناھ بوو) ۸) ھەروەھا ئەو خەلكەئى
 كە كۆ بوو بوونەو لەوئا، بۆ سەيركردنى لە خاچ دانەكە،
 كاتى ئەمەئى بىنى، دەستیان كردهو بە سنگ كوتانن.
 ۹) بەلام ھەموو ناسياوكانى عىسا، لەگەل ئەو ئافرەتا -
 نەش كە لە جەلەلەو لەگەلتا ھاىبوون، لە دوورەو

راوهستا بوون و ئەيان روانيه ئەم رووداوانه .
 ۵ . لەناو ئەندامانی ئەنجومەنی بالا دا ، کابرایەك هەبوو
 ناوی یوسف بوو ، کابرایەکی باش و بێ گوناھ بوو ، ۵۱ رازی
 نەبوو بە بریار و هەلسوکهوتی ئەندامانی ئەنجومەن و
 کرداریان . لە شاری رامە ی ناوچە ی یههودیا بوو ، لەوانه
 بوو کە چاوه‌ڕوانی مەملەکەتی ئاسمانی ئەکرد . ۵۲ هاتە
 لای پیلاتۆس و داوای لاشەکی عیسا ی لێ کرد .
 ۵۳ ئینجا لەسەر خاچە کە هینایە خوارەو و
 لە قوماشیکی کەتانی پێچا . بردی و خستیه گۆرێکەو کە
 لە بەرد دروست کرابوو ، هه‌یشتا کەسی تێ نەچوو بوو .
 ۵۴ ئەو رۆژەش رۆژی خۆ ئامادە کردن بوو بۆ رۆژی
 شەممە ، چونکە نزیک بوو . ۵۵ ئەو ئافەرەتانە ی کە لە
 جەلیلەو بە داوی عیساو بوون ، داوی یوسف کەوتن ،
 گۆرەکیان بینی و دیان کە چۆن لاشەکی لەویدا
 دانرا . ۵۶ ئینجا گەڕانەو و رۆن و بۆن و ئەم شتانە
 یان ئامادە کرد بۆ چەور کردنی لاشە کە ، رۆژی شەممەش
 بەپیتی راسپاردە ، پشویان دا .

١ ئافرەتەکان، رۆژی یەك شەممە بەیانی زوو، بە خۆیان و
 بۆن و رۆنەکی ئامادەیان کرد بوو، هاتنە سەر گۆرەکی
 ٢ سەریان کرد کە بەردی سەر گۆرەکە لاچوو،
 ٣ لاشەکی عیساş لەوئ نەماوە . {کاتی کە لەم کارە
 سەریان سوڤما بوو، لەپەر دوو کابرایان بە جلی بریسکە
 دارەو بە تەنشتی خۆیانەو دی . ٥ ترس دایگرتن و
 سەریان شۆر کردە سەر زەوی، دوو کابرا کە لیڤەدا
 ووتیان : (بۆچی ئەگەڕین بە دواى یەکیکی زیندوا لەناو
 ئەم مردوانەدا ؟ ٦ ئەو لیڤە نیە، زیندوو بوۆتەو، بێرکەنەو
 لەوێ کە لە شاری جەلیل پیتی ووتن . ٧ ئەو ووتی :
 کۆری لە مۆڤ لە دایک بوو، پیتیۆستە بدرئ بە دەست
 گوناھبارانەو، جا لە خاچ بدرئ و لە رۆژی سێهەما
 هەستێتەو) ٨ ئەوانیش لیڤەدا قسەکانی عیسایان هاتەو
 یاد . ٩ گۆرەکیان بەجێ هیشت و گەڕانەو، هەوالی
 ئەم شتانەیان هەموو دا بە بانزە قوتابیەکە و ئەوانی کە .
 ١٠ ئەوانەى هەوالی ئەم شتانەیان گەیان، بریتی بوون

له مریه می مهجده لی، یۆنا، مریه می دایکی یاقوب و هندی ئافره تی تر که له گهلایانا هاتیوون . ۱۱ گێرانه وهی قسه کانیان هه ر له ورینه ی ئەکرد، بۆیه باوه ریان بێ نه کردن . ۱۲ ئینجا په ترۆس هه ستا و رای کرد بۆ سه ر گۆر ه که، که دانه و یه وه ته نها هه ر ئەو قوما شه ی دی که تبه وه بێچرا بوو، ئینجا ئەو پتی به جی هیشت، زۆر به سه ر سوڕ مانه وه له وهی که رووی دا بوو .

۱۳ دووان له وان، له و رۆژ ه دا چوون بۆ دتیه ک نزیکه ی جهوت میل له ئۆرشه لیمه وه دووره، که ناوی عیمواسه . ۱۴ له ر ئی باسی ئەو شتانه یان ئەکرد که رووی دا بوو . ۱۵ له و کاته دا که قسه یان ئەکرد، عیسا خۆی نزیک بوه وه لێیان و له گهلایانا رۆی به رێدا . ۱۶ به لام چاویان به ستر له ناسینی . ۱۷ عیسا پرسی لێیان : (ئەوه باسی چی ئەکه ن به رتوه ؟) ۱۸ به سه رسوڕ مانیکه وه، راوه ستان، یه کێکیان که ناوی که لیۆباس بوو ووتی : (چیه، ئەلێت هه ر تۆ نامۆیت که له ئۆرشه لیمه لات داوه ئاگات له وه نیه که له م رۆژانه دا رووی دا ؟) ۱۹ ئینجا پتی ووتن : (چی رووی داوه، نایگێرنه وه بۆم ؟) ووتیان : (تۆ

ناوی عیسات نه بیستوه، ئه وهی له ناسره بوو، ئه وهی که
 نیراوی یهزدان بوو وه زۆر توانادار بوو، له قسه و کاریا
 بهرامهر به یهزدان و بهرامهر به خه لکی . ۲۰ دوايي
 سهروك قه شهكان و دادپهروهرا ناردیان بۆ له خاچ -
 دان . ۲۱ ئیمه هیوامان بهوه بوو که ئه مهسیحی
 چاوه ری کراو بیت، ئه وهی یهزدان پهیمانی داوه بینیریت
 بۆ رزگاریمان . له گه ل ئه وه شا که ئه مرۆ رۆژی سییه مه
 ئه مه رووی داوه، ۲۲ هه ندی له ئافره ته كانمان، به
 هه والیک زۆر سهریان سور هیناین چونکه بهیانی زوو
 چوو بوونه سه ر گۆره که، ۲۳ لاشه کهیان نه بینى بوو، ئینجا
 گه رانه وه و ئه مهیان باس کرد و ووتیان : ئیمه دوو
 فریشه شهیمان دی که ئه یان ووت : ئه و زیند وه .
 هه ندی له ئیمه چووه سه ر گۆره که و سهریان کرد ئه وهی
 ئافره ته كان گه رایانه وه راسته و له گۆره که دا که سیان
 نه دی . ۲۵ ئینجا عیسا پیی ووتن : (ئهی تی -
 نه گه شتوان، ئهی کهم باوه ران، به هه موو ئه وانهی که
 نیراوانی یهزدان باسیان کردوه، ۲۶ ئهی باشه
 نه ئه بویه که عیسا ی مهسیح ئه م ئازارانه بچیتژی و ئینجا

سەرکەوتن بە دەست بەیتیت؟) ۲۷ ئینجا دەستی کرد
 به روون کردنهوهی ئەو شتانەی که لەسەری نووسراوه، هەر
 لە موساوه تا دوا نیراوی یەزدان. ۲۸ وورده وورده
 نزیک ئەبوونهوه لەو دێیە که قوتابیەکان بۆی هاتبوون.
 عیسا وا خۆی نیشاندا که ئەو ئەروات بۆ شوینیکی دوور
 تر. ۲۹ قوتابیەکان زۆریان لێ کرد و ووتیان: (ئەوا رۆژ
 ئاوا ئەبێت و تاریک ئەبێت، بمێنەرەوه لامان.) ئەویش
 بەمە رازی بوو، لەگەڵیاندا هاتە مالهوه. ۳۰ کاتی
 لەسەر خوان دانێشتن، دەستی برد نانهکی هەلگرت،
 پیرۆزی کرد و لەتی کرد، ئینجا دای پێیان.
 ۳۱ دەست بەجێ چاویان کرایهوه و ناسیانەوه، ئینجا
 لەبەر چاویان نەما. ۳۲ یەک بە یەکیان ووت: (ئەمە
 بۆیە کاتی لە رۆی قسە بۆ ئەکردین، دڵمان لەناو
 سنگمانا وەک ئاگر گری گرتبوو.) ۳۳ دواى ئەمە
 یەکسەر هەستان و گەڕانەوه بۆ ئۆرشەلیم، سەیریان کرد
 یانزە قوتابیەکه و ئەوانەى که لەگەڵیانن، هەموو کۆبوو -
 نەتەوه، ۳۴ بانگیان ئەکرد و ئەیان ووت: (راسته گەوره
 مان هەستاوتەوه، دەریش کەوتوو بۆ سەمەعان.)

۳۵ لیره دا هەردوکیان دەستیان کرد بە گیرانەوهی
ئەوهی لە رینگادا رووی دا بوو، ئینجا چۆن لە کاتی نان
شکاننە کەدا ناسیانەوه.

۳۶ لەو کاتەدا کە لەم بایە ئەدوان، عیسا خۆی هاتە
ناوەراستیانەوه، لە نێوانیاندا راوەستا، پێی ووتن: (سلاوتان
لێ بیئت) ۳۷ بەلام لەبەر ترس و لەرزێ خۆیان وایان
زانی ئەمە خەیاڵە. ۳۸ عیسا پێی ووتن: (ئەوه بۆچی
وا سەرتان لێ شتواوه؟ بۆچی دوو دلن؟ ۳۹ سەیری
دەست و قاچم کەن، دەستم لێ دەن، خەیاڵ گۆشت و
ئێسقانی نیه وەک ئەم گۆشت و ئێسقانەی ئێستا هەمە)
۴ کاتی ئەمە ی ووت دەست و قاچی کە شوپینی بزمارە
کانی پێوه بوو، نیشانی دان. ۱) لە خۆشیا بە تەواوی
باوەریان نەئەکرد و زۆر سەریان سورما بوو پێی ووتن:
(هیچتان لیره هەیه کە بخوریت؟) ۲) پارچەیهک
ماسی هەلگرت. ۳) لەبەر چاویاندا خواردی.
۴) ئینجا پێی ووتن: ئا ئەمەیه ئەو قسانەی کە بۆم
کردن، کاتی لەگەڵتاندا بووم: پێویستە هەموو ئەوانەی کە
لە شەریعەتی موسا و نێراوانی یەزدان و زەبورا هەن و

نووسراون بېته دى . ۵۰ ئىنجا بېر و هوښى كړدنهوه ،
 تاوهك تې بگمن . ۴۶ پېنى ووتن : (ئا ئاوها نوسراوه ،
 بېټويست بوو كه عيساي مهسيح ئازار بكيښى و بمرئ و
 دواى له روژى سپېهما زيندويتهوه . ۴۷ تاوهك داواى
 سرپينهوى گوناوه بكات ، لهناو همموو گهلانا ، به دهست -
 پېي كړدن له ئورشلېمهوه . ۴۸ ئهوا ئيوه شايهتي ئهم
 شتانن . ۴۹ ئيستاش ئهينېرم ئهوهى باوكم پهيماڼى
 پېي داوم بهلام جارئ لهناو شارا بميننهوه ، تا ئهو كاتهى كه
 له ئاسمانهوه جلى بههيزيتان لهبرئهكړيت) . ۵۰ دواى
 ئهمه پيشيان كهوت و بردنى بو شارى بهيت عهينا به
 دهست بهرزكړدنهوهوه داواى پېروژى بو كړدن . ۵۱ لهو
 كاته دا كه داواى پېروژى بو ئهكړدن ، لبتيان جياپوهوه و
 بهرزپوهوه بو ئاسمان . ۵۲ چوكيان بو داداو ئىنجا زور
 به شاديهوه گهړانهوه بو ئورشلېم . ۵۳ بهردهوام
 ئهروښتن بو پهرستگاكه و لهوئ ستايشى يهزدانيان
 ئهكرد .